

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences

Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567

Vol. 15 No. 1 January-April 2024

I S S N Online: 2673-0413

ม.ค. 65

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567
Vol. 15 No. 1 January-April 2024

I S S N Online: 2673-0413

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทรรศน์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านการวิจัย การพัฒนา การศึกษา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดความรู้ใหม่

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี:

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชญ์ บุญส่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทิธี, อาจารย์ชิน เพ็ญพิงสุข, อาจารย์พรรณทิพย์ เพ็ชรจิตร

กองบรรณาธิการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

- รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถกร นิมิตกุล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพรัตน์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พงษ์สิน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ
- อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพบูลย์

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สมบุรณ์ สุขสำราญ	สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อดิวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดลพบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ปิลาณานนท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โสสถิตอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.อ.ดร.กัมพจน์ น้อมชอบพิทักษ์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม
	พระพุทธรูป

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เลขที่ 321 ถนนนารายณ์มหาราช อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com และ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/index>

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.รัชดาภรณ์ อมรชีวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อรรพวรรณ นิ่มตลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฐา หน่อทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุนทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเทพ ประภากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พงษ์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาลิณี ศิริโกศาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทิธี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันดี เกาคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
16. อาจารย์ ดร.พงศธร ไพจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
17. อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
18. อาจารย์ ดร.สมชาย วัชรปัญญาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชันหมาก	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดลพบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุชาติโนบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมน แพนพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป	มหาวิทยาลัยรังสิต
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐริกา ทับทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
10. รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทร เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
13. รองศาสตราจารย์ ดร.นารถา ปิณฑานนท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนัย ประสานนาม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินันท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
17. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุหะ ชีตาร	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

18. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ พังโต
19. รองศาสตราจารย์ ดร.พรณี บัญชรหัตถกิจ
20. รองศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด
21. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วสุทธิแพทย์
22. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์
23. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัดาพร เวทะชาติ
24. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภุต เลื่อนช้าง
25. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี
26. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพิชารามณ์
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์
28. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู
29. รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลังคะ
30. รองศาสตราจารย์ ดร.สนธยา สีละมาต
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์
32. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
33. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
34. รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน อินสะอาด
35. รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา
36. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ ภูเทศ
37. รองศาสตราจารย์ พ.ด.ท. ดร.กฤษณพงศ์ พุดระกูล
38. รองศาสตราจารย์ประภาศรี ศรีประดิษฐ์
39. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา
40. รองศาสตราจารย์อัญชลี เศรษฐเสถียร
41. รองศาสตราจารย์เอมอร ดิสปัญญา
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ เมืองแก้ว
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ ปุชบงก์
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอรมหาล้า
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แดนวิชัย สายรักษา
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชภณ ทองเดิม
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารณ ทองอก
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดยา ทองเกิน
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติ เอี่ยมชื่น
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนุช วิริยะวัตร
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวดี มากพา
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กต์ สมชอบ
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิฐ นาสี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยรังสิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยราชชมงคลเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ บุญนิยม
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิรมย์ อันประเสริฐ
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นัส มโนการณ
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลเกีย เขียวดี
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ นันทะเสน
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ อดตังครุฑ
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสรวง ยุทธนา
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ ชื่นชม
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาสพงษ์ ภูพาน้อง
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุศักดิ์ บุญเทียน
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติवास
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ยงกุลวงษ์
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอภาส จำแกะ
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทระ ลิ้มปิติระ
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาวัลย์ ไบมณฑา
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สังจา ไกรศรีรัตน์
88. พันตำรวจโท ดร.ศักดิ์วุฒิ วิบูลสมัย
89. อาจารย์ ดร.เกวลิณ งามพิริยกร
90. อาจารย์ ดร.โกสุม โอมพรนุวัฒน์
91. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
92. อาจารย์ ดร.ชยานันต์ ยัมสวัสดิ์
93. อาจารย์ ดร.ชัชชนันท์ จันวงศ์เดือน
94. อาจารย์ ดร.ธารีรัตน์ ใจเอื้อย
95. อาจารย์ ดร.ธนเทพ เสียรประสิทธิ์
96. อาจารย์ ดร.นิคม โทะละง
97. อาจารย์ ดร.นันทนธร บรรจงปรุ
98. อาจารย์ ดร.นันทิยา ทองหล่อ
99. อาจารย์ ดร.ปฏิพัฒน์ บุญรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีน พระพุทธบาท
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โรงเรียนโคกสำพานวิทยา จังหวัดลพบุรี
โรงเรียนบ้านป่าแขง จังหวัดพิจิตร

100. อาจารย์ ดร.ปรีดี หงษ์สตัน	Linnaeus University ประเทศสวีเดน
101. อาจารย์ ดร.พัชรี ศิลารัตน์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
102. อาจารย์ ดร.พรทิวา ชนะโยธา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
103. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน	โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
104. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์	วิทยาลัยพิษณุพนิต จังหวัดหนองบัวลำภู
105. อาจารย์ ดร.สุพรรณิ กัณห์ติลก	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
106. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
107. อาจารย์ ดร.สุรงค์ วรรณปักษ์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
108. อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
109. อาจารย์ ดร.อภิญา จอมพิจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
110. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมาร์ตัน	วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ 14 วารสารได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับ โดยได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดให้อยู่ในอันดับกลุ่ม 2 วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการ รวมถึงบริการทางสังคม

เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ จำนวน 13 เรื่อง คือ 1) วาบทรรณความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ 2) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ 3) การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 4) การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม 5) ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายชั้นอนุบาลปีที่ 2 6) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ 7) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” 8) ผลการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 9) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี 10) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวการณ์นำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว 11) การพัฒนากระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา 12) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ และ 13) ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด ทุกบทความดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน รูปแบบ (Double - Blinded) และการกลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำวารสาร เนื้อหาสาระสำคัญของบทความในฉบับนี้มีความหลากหลาย ทรงคุณค่าในเชิงวิชาการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคณะทำงานทุกท่านที่ขับเคลื่อนวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ในการเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณากลั่นกรองบทความ และอาจารย์ นักศึกษา ผู้ที่สนใจทุกท่านที่ได้ส่งบทความเผยแพร่ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และหวังว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

วีริวิทย์ บุญส่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(7)
บทความวิจัย	
วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ	1
: ภาสกร กรุงทรี, และวรุณญา อัจฉริยะดี	
ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ	17
: สุเทวี คงคุณ	
การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	33
: สุนทรี สุวรรณรงค์, วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	
การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม	49
: ชูเฟิน ลู, รสรินทร์ อรอมรัตน์, และสุเทพ อ่วมเจริญ	
ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2	67
: สุมิตรา สุขเกษม	
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ	81
: กัลยา บุญเฟื่อง, วีระ วงศ์สรรค์, และรสรินทร์ อรอมรัตน์	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”	99
: ปันดดา พาณิชนพรัตน์, พีรพัฒน์ จันทร์กลิ่น, และธัญชนก ขามคม	
ผลการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3	115
: ธัญญารัตน์ ศรีขำ	

	หน้า
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี	133
: วินัย สมมิตร, ประทุม ศรีรักษา, ทรงศรี ตุ่นทอง, และอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ	
ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว	149
: พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี, และรัตนา สีดี	
การพัฒนาระบบการสร้างความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา	165
: เกวลิน งามพิริยกร	
รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่	181
: เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร	
ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด	193
: เดชาวัต โพธิ์วงศ์, ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร, และอุทัย สวนกุล	
ภาคผนวก	207
แนะนำผู้เขียน	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
คำแนะนำสำหรับผู้สนับสนุนบทความ	
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	
จริยธรรมการวิจัย	

วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ

Romantic Discourse in Luk Krung Songs Sung by Sarawanee Bodhithes

ภาสกร กรุงทวี,* และวรุณญา อัจฉริยบดี**

Phasakorn Krungtawee, and Warunya Ajchariyabodee

Received: May 18, 2023 Revised: August 23, 2023 Accepted: September 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมความรักที่ปรากฏในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ โดยศึกษาจากบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยศรวณี โพธิเทศ ในอัลบั้มชุดที่ 1 - 6 โดยเลือกเพลงที่ขับร้องเฉพาะศรวณี โพธิเทศ จำนวน 57 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ พบวาทกรรมความรัก 5 ประเด็น ได้แก่ วาทกรรมความรักของผู้หญิงที่ไม่สมหวัง วาทกรรมความรักที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคง วาทกรรมความรักที่เวรกรรมเป็นตัวกำหนด วาทกรรมความรักคือความทุกข์ และวาทกรรมความรักมีอุปสรรคหรือสิ่งอื่นใด วาทกรรมดังกล่าวนี้แสดงถึงความหลากหลายทางความคิดของผู้ประพันธ์ในเรื่องวาทกรรมความรัก ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักที่มีผลต่อความรู้สึกของคนในสังคม นอกจากนี้วาทกรรมความรักไม่ได้เป็นเพียงการแสดงความรู้สึกรัก แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อของคนในสังคมที่นำเสนอผ่านวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ

คำสำคัญ: เพลงลูกกรุง, วาทกรรมความรัก, ศรวณี โพธิเทศ

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

The purpose of this research was to study romantic discourse appearing in Sarawanee Bodhithes's Luk Krung songs. 57 songs sung by Sarawanee Bodhithes were chosen from the 1st - 6th album.

The findings show five categories of love discourse in Sarawanee Bodhithes's Luk Krung songs including unrequited women, love as honesty and stability, love as karma determines, love as suffering and love as power. All mentioned discourses revealed diversity of the author's ideas towards romantic discourse which reflecting the love that affects the feelings of people in society. In addition, romantic discourse is not just an expression of love, but also reflects the thoughts and beliefs of people in the society, which were presented in Luk Krung songs of Sarawanee Bodhithes are.

Keywords: Luk Krung Song, Romantic Discourse, Sarawanee Bodhithes

บทนำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2565) ได้ให้ความหมายของคำว่า ลูกกรุงไว้ว่า ลูกกรุง คือ “คำที่ใช้เรียกเพลงชนิดที่คนในกรุงหรือในเมืองนิยมว่า เพลงลูกกรุง” เป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง ที่ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของสังคมและคนในเมืองหลวง รวมถึงเรื่องราวตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การถ่ายทอดอารมณ์ น้ำเสียงของกลุ่มนักร้อง นักแต่งเพลง และนักดนตรีจะมีรูปแบบในการถ่ายทอดที่มีความประณีตละเอียดอ่อน นุ่มนวล จึงทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกและจินตนาการร่วมในบทเพลงนั้น ๆ เนื้อร้องจะมีลักษณะเป็นร้อยแก้ว ร้อยกรอง และมีความหมายสลับซับซ้อน

เพลงลูกกรุงเป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่งที่น่าสนใจมาจากเพลงไทย เพลงจีน เพลงญี่ปุ่น เพลงตะวันตก และเพลงอเมริกา มาดัดแปลงหรือแต่งทำนองขึ้นใหม่ โดยมีการใส่คำร้องเนื้อเต็มที่มีลักษณะเป็นบทกวีเข้าไป ทั้งยังมีการปรับลดหรือตัดการร้องเอื้อนแบบเพลงไทยออก เพื่อให้สอดคล้องกับทำนองและอารมณ์ในแต่ละบทเพลง (ภาวรินทร์ พันธุ์คำ, ณัฐชา นัจจนาวากุล, และปริญญนันท์ พร้อมสุขกุล, 2565, หน้า 29)

เพลงลูกกรุง ได้แยกกลุ่มผู้ฟังอย่างเด่นชัด โดยนำความเป็นอยู่ (Lifestyle) ของผู้ฟัง ศิลปิน นักร้อง นักดนตรีเป็นผู้กำหนดทิศทาง วงสุนทราภรณ์เป็นวงแรกที่ก่อตั้งเป็นวงดนตรีวงใหญ่ เมื่อ พ.ศ. 2482 ทำให้สังคมเมืองในยุคนั้นเริ่มต้นตัวในการฟังเพลง ผู้ฟังและค่ายเพลงต่างเริ่มจัดประเภทเพลง โดยการสร้างนักร้องให้มีรูปแบบความเป็นคนเมืองหลวง นักดนตรี นักแต่งเพลง นักร้องต่างหาแพชชั่นนำสังคมทั้งเรื่องการแต่งตัวรวมไปถึงสถานบันเทิง คลับ บาร์ เพื่อให้มีการจัดแสดงดนตรีประกอบ กลุ่มคนฟังจึงเริ่มรับแนวเพลงลูกกรุงเข้าสู่สังคม นักร้องลูกกรุงที่ถือว่าเป็นแนวกำหนดเพลงลูกกรุงไว้ชัดเจนมีดังต่อไปนี้ เอื้อ สุนทรสนาน, สุเทพ วงศ์กำแหง, นริศ อารีย์, สวลี ผกาพันธุ์, วินัย จุลละบุษปะ, มัณฑนา โมรากุล, จินตนา สุขสถิตย์, บุษยา รังสี, รวงทอง ทองลั่นทม, และศรวณี โพธิเทศ

สารนิษฐ์ โพธิเทศ หรือที่รู้จักในนาม ศรวณี โพธิเทศ นักร้องลูกกรุงหญิงหนึ่งเดียวที่ได้รับรางวัลเสาศาอากาศทองคำพระราชทาน 3 ปีซ้อน จากเพลง “น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาลใจ” พ.ศ. 2519, “ตะแลงแกงแทงใจ” พ.ศ. 2520 และ “พะวงรัก” พ.ศ. 2521 และได้รับรางวัลอรรีร์อวอร์ด จากเพลง “พะวงรัก” ที่ประเทศเกาหลีใต้ ใน พ.ศ. 2521 ศรวณี โพธิเทศ ได้สร้างผลงานเพลงมาอย่างต่อเนื่องและได้รับความนิยมจากผู้ฟังเป็นอย่างมาก และถือได้ว่าประสบความสำเร็จในอาชีพนักร้อง เพราะได้รับรางวัลเสาศาอากาศทองคำพระราชทานถึง 3 ปีซ้อน

เนื้อหาบทเพลงส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยศรวณี โพธิเทศ จะนำเสนอความรักที่ไม่สมหวัง ความรักที่เป็นทุกข์ คือ การมีความรักที่เกิดความเจ็บช้ำระกำใจ ถึงแม้จะเข้าใจแต่ก็ยินดีที่เห็นคนรักมีความสุข นอกจากความรักที่ไม่สมหวังแล้ว บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ยังกล่าวถึงความรักของผู้หญิงที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคง ความรักที่มีเวรกรรมเป็นตัวกำหนดให้มีความเป็นไป รวมถึงความรักมีอุปสรรคเหมือนสิ่งอื่นใด เนื้อหาส่วนมากจะเป็นในเรื่องความรัก แต่เนื้อหาเหล่านี้สามารถส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ฟัง เนื่องจากการนำเสนอความรักในช่วงที่บทเพลงเหล่านี้เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะนำเสนอเรื่องราวความรักของเพศหญิงที่มีทั้งความเศร้า เสียใจ ผิดหวัง หรือแม้แต่ความคิด ความเชื่อในเรื่องความรักมาเล่าผ่านบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อนิจจาเขามาพรากจากฉันไป ไม่เหลือเยื่อใยเหลือสิ่งใดให้ใครเฝ้าคอย เปรียบฉันดังว่า เขาสาวสายป่านขาดผลอย ให้ชีวิตฉันล่องลอย ลอยไปตามกรรม”

(น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาใจ: meemodel, 2559)

น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาใจ บทเพลงความรักสุดแสนเศร้าของศรวณี โพธิเทศ มีการใช้กลวิธีการนำเสนอวาทกรรมความรักในเรื่องความไม่สมหวังจนก่อให้เกิดความทุกข์ตรม แสดงให้เห็นถึงผู้หญิงที่ต้องพลัดพรากจากชายผู้เป็นที่รัก และตัดพ้อกับตัวเองโดยการเปรียบเทียบกับว่าที่หลุดลอยเคว้งคว้างเหมือนหัวใจของเธอ ทำให้ความรักไม่ประสบความสำเร็จและต้องเศร้าโศกเสียใจ

“แต่แล้วอยู่มาวันหนึ่ง ฉันต้องทะเลาะเมื่อรู้คุณมีเจ้าของ เหมือนใจโดนกรีด โดนเชือดจนเลือดเจียนอง ฉันนั้นนอยากจะร้อง ตะโกนให้กองฟ้า ถึงจะยอมให้คุณคืนกลับถึงดูใจจะย่อยยับ ก็จะไม่รับน้ำตาให้คุณสุขสมฉันยอมทนตรมอุรา แล้วโปรดอย่าคืนมา ฉันหมดศรัทธาตัวคุณ”

(ยิ้มที่เปื้อนน้ำตา: Gapom35, 2564)

บทเพลงนี้ได้กล่าวถึงความรักที่เป็นบ่อเกิดของทุกข์ เมื่อคนที่รักนั้นมีเจ้าของอยู่แล้ว แต่กลับมาทำเป็นว่ารักเราและมีเราคนเดียว สุดท้ายก็ต้องมาตรอมตรมหัวใจเหมือนมีมีดกรีดเข้าไปจนเลือดเจียนอง สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อมีความรักแต่เป็นความรักที่ไม่เป็นไปตามต้องการหรือเป็นความรักที่ไม่ใช่รักจริง สุดท้ายก็ต้องมาทุกข์ใจเหมือนกับบทเพลงนี้

บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยศรวณี โพธิเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอวาทกรรมความรักในด้านต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความรักที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ ว่าคนในสังคมมีความคิด ความเชื่อในเรื่องของความรักอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยศรวณี โพธิเทศ ในลักษณะทางวาทกรรมความรัก ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงการนำเสนออารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงในเรื่องความรัก

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ เพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ จาก www.youtube.com ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในอัลบั้มชุดที่ 1 - 6 โดยเลือกเพลงที่ขับร้องเฉพาะ ศรวณี โปธิเทศ ดังนี้

1. ชุดที่ 1 ฉันรักกรุงเทพ มีทั้งหมด 5 เพลง
2. ชุดที่ 2 น้ำตาหรือจะแก้ปญหาใจ มีทั้งหมด 10 เพลง
3. ชุดที่ 3 ฉันหรือคือกาก็ มีทั้งหมด 10 เพลง
4. ชุดที่ 4 จ้าวหัวใจ มีทั้งหมด 10 เพลง
5. ชุดที่ 5 ใจนะใจ มีทั้งหมด 10 เพลง
6. ชุดที่ 6 ตะแลงแกงแทงใจ มีทั้งหมด 12 เพลง

เพลงในอัลบั้มชุดที่ 1 - 6 ที่นำมาศึกษาทั้งหมดนั้นมีจำนวน 57 เพลง เป็นเพลงที่ทำให้รู้จัก ศรวณี โปธิเทศ และเป็นเพลงที่ได้รับรางวัล

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้มุ่งศึกษาวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ โดยมีขั้นตอนการทำวิจัยดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
2. รวบรวมข้อมูลบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ ทั้งหมดจำนวน 57 บทเพลง
3. ศึกษาข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูลเรื่องวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ
4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์มาเรียบเรียง
5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

วาทกรรมความรัก หมายถึง การนำเสนอเรื่องราวความรักผ่านภาษาเพื่อสะท้อนวาทกรรมความรักในด้านต่าง ๆ ที่สร้างความเข้าใจให้กับคนในสังคมในเรื่องความรัก ให้ความคิด ความเชื่อ การรับรู้ ความรู้สึกเหมือนกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ธนาชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ (2553) ได้กล่าวถึงวาทกรรมของ Michael Foucault (ฟูโกต์) ไว้ว่า วาทกรรม (Discourse) เป็นเรื่องที่มากกว่าการเขียนและการพูด แต่ยังหมายถึงระบบและกระบวนการในการสร้างเอกลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งในสังคม ไม่ว่าจะเป็นอำนาจ ความรู้ ความจริง หรือตัวตนของเรา นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ยึดตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่ในสังคมต่อไป

พิรพงษ์ เคนทรภักดี (2564) ได้ศึกษาวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัย ผลการศึกษาพบวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัย โดยแบ่งออกดังนี้

1. ความรักคือความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเพศชายกับเพศหญิง แสดงให้เห็นถึงรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ 3 รูปแบบ คือ เพศชายเป็นผู้นำ เพศหญิงเป็นผู้เลือก และความเท่าเทียมทางเพศ

2. ความรักเป็นบุพเพสันนิวาส บุพเพสันนิวาส หมายถึง การเคยอยู่ร่วมกันในชาติก่อน การเป็นเนื้อคู่กัน หรือเรียกอีกอย่างว่า พรหมลิขิต วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัย มีการนำเสนอถึงเรื่องนี้ไว้ว่าเกี่ยวข้องกับกรรม ทำบุญร่วมชาติ และชาติภพ

3. ความรักขึ้นอยู่กับเงินตราและชนชั้นทางสังคม แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์อำนาจและวัตถุนิยม ในสังคมยุคปัจจุบัน คนที่มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ผลิต นิยมวัตถุมิระดับ และมั่นคงทางเรื่องการเงินเป็นสำคัญ จะมีสิทธิ์ในการเลือกชีวิตคู่

4. ความรักคือความเสียสละ แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ศาสนา คือความเสียสละซึ่งเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม

5. ความรักคือความทุกข์ ความทุกข์ คือ ความรู้สึกไม่สบายกายไม่สบายใจ ซึ่งความทุกข์อาจเกิดได้จากความรัก การร้องไห้เป็นอาการที่แสดงถึงความทุกข์ความเจ็บปวดจากการถูกกล่าวหาว่าเป็นชู้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเหตุการณ์ในทางลบหรือการกระทำใดที่ทำให้เกิดความทุกข์ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเป็นการถาวร

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความรักในสะใภ้จ้าว ผลการวิจัยพบว่า ความรักในสะใภ้จ้าวในด้านคตินิยมของความรัก มีทั้งการคลุมถุงชน และการเลือกคู่ครองด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์จากกลวิธีการประกอบสร้างความรักจากองค์ประกอบของตัวบท ใช้เรื่องรักสามเส้าเชื่อมกับความเชื่อในพรหมลิขิต และกลวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์การสื่อความรักจะใช้การบอกโดยอ้อม และการบอกคำว่า “รัก” โดยตรง และอาศัยกรอบจริยธรรม คติ ค่านิยมบุญคุณ และการตอบแทนบุญคุณที่เอื้อผลประโยชน์ เป็นตัวกำหนดอิทธิพลในการเลือกคู่ครอง ความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

พิชามญช์ วรรณชาติ, และนุรฮัยมี แวร์แดร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทศนะความรักของตัวละครในนวนิยายชุด Love Curse คำสาปนี้มีรัก ผลการวิจัยพบว่า ทศนะความรักของตัวละครในนวนิยายชุด Love Curse คำสาปนี้มีรัก ได้แบ่งประเด็นของความรักได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ความรักในครอบครัว (พ่อแม่ / พี่น้อง) ทำให้เห็นถึงทศนะของพ่อแม่ในเรื่องความรักที่แตกต่างกัน บางคนให้ความสำคัญกับความสุขลูก และเปิดโอกาสให้ลูกตัดสินใจในการใช้ชีวิตด้วยตนเอง บางคนคิดและตัดสินใจแทนลูก ความรักพี่น้อง ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถตัดขาดได้

2. ความรักระหว่างคู่รัก ทำให้เห็นความเสียสละ ความรักที่ไม่ต้องการการครอบครอง การยอมทำทุกอย่างเพื่อคนรัก ความรักที่ไม่ได้ต้องการคนสมบูรณ์แบบ และการเห็นคนที่รักมีความสุข

3. ความรักต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ทำให้เห็นถึงอำนาจของความรักที่เป็นปาฏิหาริย์อย่างหนึ่ง มีพลัง และมีอำนาจมากพอที่จะทำให้สิ่งเหนือธรรมชาติยอมสยบ หากเชื่อในรักแท้ก็อาจมีปาฏิหาริย์ที่สามารถบันดาลให้แก้ไขปัญหาก็ได้ทุกสิ่ง

การศึกษาวาทกรรมความรักในสื่อต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นความรักที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งในผลงานเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ศรณี โปธิเทศ มีวาทกรรมความรักที่ปรากฏในเพลงที่เหมือนกับผู้ที่เคยศึกษาไว้

แต่ผู้วิจัยพบลักษณะเด่นของวาทกรรมความรักที่ถ่ายทอดออกมาผ่านบทเพลงต่าง ๆ เป็นวาทกรรมความรักของผู้หญิงที่เป็นเพศที่ถูกกระทำ ถูกกดขี่ ความไม่สมหวัง หรือผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายที่ซื่อสัตย์มั่นคงต่อความรักดังจะอธิบายในผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากแนวคิดวาทกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ เพื่อให้เห็นถึงวาทกรรมความรักที่ปรากฏในบทเพลงและทำให้เห็นถึงชุดความคิดที่ได้จากบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ดังนี้

1. วาทกรรมความรักของผู้หญิงที่ไม่สมหวัง
2. วาทกรรมความรักที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคง
3. วาทกรรมความรักที่เصرกรรมเป็นตัวกำหนด
4. วาทกรรมความรักคือความทุกข์
5. วาทกรรมความรักมีอานุภาพเหนือสิ่งอื่นใด

วาทกรรมความรักของผู้หญิงที่ไม่สมหวัง

ความรักที่ไม่สมหวังอาจมีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดขึ้น เช่น ความรักฝ่ายเดียว การพลัดพราก การถูกทิ้ง การที่คนรักไม่ได้ทำตามสัญญาที่เคยให้ไว้ หรือการมีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวางไม่ให้สมหวังในความรัก การที่จะเกิดรักที่ไม่สมหวังนั้นจะต้องมีการคาดหวังในเรื่องความรักไว้แต่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอันเกิดจากปัจจัยข้างต้นที่กล่าวมา บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ได้นำเสนอวาทกรรมความรักของผู้หญิงที่ไม่สมหวังในช่วงเวลานั้น ทำให้เห็นถึงความผิดหวังต่อความรักของผู้หญิง ดังนี้

“อนิจจาเขามาพรากจากฉันไป ไม่เหลือเยื่อใยสิ่งใดให้ใครเฝ้าคอย เปรียบฉันดังว่าว เขาสาวยายป่านขาดผลอย ให้ชีวิตฉันล่องลอย ลอยไปตามกรรม”

(น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคใจ: meemodel, 2559)

เนื้อเพลงข้างต้นจากเพลงน้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคใจ นำเสนอวาทกรรมความรักในเรื่องความไม่สมหวังแสดงให้เห็นถึงผู้หญิงที่ต้องพลัดพรากจากชายผู้เป็นที่รัก และตัดพ้อกับตัวเองโดยการเปรียบเทียบกับว่าวที่หลุดลอย เคว้งคว้างเหมือนหัวใจของเธอ ทำให้ความรักไม่ประสบความสำเร็จและต้องเศร้าโศกเสียใจ

“นับตั้งแต่คุณไปจากฉัน ไม่มีแม้วันฉันจะลืมคุณ จะไม่มีวันสร้างใคร ต่อให้โลกหยุดหมุนฉันคงลืมคุณไม่ลง”

(คิดถึงทุกลมหายใจ: Metro Records, 2557)

บทเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความพลัดพรากจากกันที่เป็นต้นเหตุของการผิดหวังในความรัก เพราะบางคนเมื่อรักใคร่แล้วก็หวังที่จะสานสัมพันธ์ให้ยืนยาว ไม่ว่าจะนานเพียงใด จะอยู่ห่างกันสักเท่าไร ก็จะรอคอยคนรักเพียง

คนเดียวและคาดหวังว่าเขาจะกลับมาหา “จะไม่มีวันสร้างโลก ต่อให้โลกหยุดหมุนฉันคงลืมคุณไม่ลง” สุดท้ายเขาก็ลืมรักเรา แต่ถึงจะจากกันไปผู้หญิงก็จะไม่มีวันลืมชายผู้เป็นที่รักไปได้

“ฉันขอจากคุณนั้นมากไปหรือ ขอเพียงความรักจากใจให้ฉันเป็นหนึ่ง คุณแตกหัวใจร้ายบาท เป็นเหรียญสลึง โยนทานรักไปกว่าครึ่งไม่คำนึงถึงคนใจรักจริง”

(ฉันขอจากคุณนั้นมากไปหรือ: ศรวณี โพธิเทศ, 2557)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความแตกร้างของความรักอันก่อให้เกิดความผิดหวัง ในความผิดหวังอาจจะไม่ใช่การเลิกรา แต่รวมไปถึงการเปลี่ยนไปจากเดิมของคนรักที่มีความเจ้าชู้ จากประโยคที่ว่า “ขอเพียงความรักจากใจให้ฉันเป็นหนึ่ง” และ “โยนทานรักไปกว่าครึ่งไม่คำนึงถึงคนใจรักจริง” สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมความรักที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังว่าคนรักจะรักเพียงคนเดียว แต่แท้ที่จริงเขากลับปันใจให้อีกหลายคน

วาทกรรมความรักที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคง

คำว่า ซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565)

คำว่า มั่นคง หมายถึง แน่นหนาและทนทาน ไม่กลับกลายเป็นอย่างอื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565)

ความรักที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคง อาจกล่าวได้ว่าเป็นความรักที่ให้อย่างจริงใจ ไม่แปรผันเป็นอื่น ถึงแม้จะมีเหตุการณ์หรือ สิ่งใดก็ตามที่จะทำให้ความรักลดน้อยลง แต่เมื่อคนรักมีความซื่อสัตย์และมั่นคง สิ่งเหล่านั้นก็ไม่สามารถมาพลัดพรากความรักนี้ไปได้ บางความสัมพันธ์อาจจะมีฝ่ายเดียวที่ยึดถือความซื่อสัตย์และมั่นคงนี้ไว้ ถึงแม้จะถูกทอดทิ้งไป แต่ก็ยังเฝ้ารอและมั่นคงในรักที่ให้อย่างไม่แปรผัน บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ได้เล่าเรื่องราวความรักของหญิงที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคงไว้ดังนี้

“ตราบนานแสนนานใจฉันไม่ขอรักใคร่สนใจใครคนใดคนอื่น เพราะฉันมีคุณอุ่นใจสุขอยู่ทุกวันคืน ชีวิตฉันดั่งต้นจากห้วงนิทรา”

(หนึ่งไม่ใช่สอง: Gapom35, 2564)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงต่อความรัก โดยในเนื้อเพลงหนึ่งไม่ใช่สอง มีการกล่าวว่า “ต่อให้ตายก็จะไม่รักใคร่อีก เพราะการที่ฉันได้มีคุณชีวิตฉันก็เหมือนตื่นจากฝัน” เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงต่อความรักเพราะความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรักจะทำให้ชีวิตรักมีความสุข ซึ่งบทเพลงนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความรักที่ผู้หญิงมีความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรักเสมอ

“หน่าน้อย่างนี้คิดถึงคนที่รักจริง จำได้แล้วว่าที่แอบอิง เคยพักพิงเล่นเรือขึ้นใจ เคยสำราญอยู่กลางสายธารน้ำใส บัดนี้เขาไปอยู่ไหนเห็นน้ำเขียวไหลคิดถึงเขายัง เมื่อน้ำนองแล้วเลยไหลล่อง ยิ่งคิดใจเรียกร้องเฝ้าเหม่อมองหาคนพักพิง ให้น้ำวนแล้วช่วย دلใจเขาทุกสิ่ง ว่าใครคอยแอบอิง คิดถึงเขายังเมื่อน้ำเหนือบ่า”

(วอนสายน้ำวน: Gapom35, 2564)

บทเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงของผู้หญิงที่มีความรักต่อชายอันเป็นที่รัก ไม่ว่าจะนานเพียงใดเธอก็จะคอยและคิดถึงเขาคอนนั้นอยู่เสมอ “ให้น้ำแล้วช่วยดูแลเขาทุกสิ่ง ว่าใครคอยแอบอิง คิดถึงเขายังเมื่อน้ำเหือด” อ่อนวอนขอให้สายน้ำช่วยทำให้ชายคนนั้นกลับมาหาเธอ เพราะฝ่ำเพื่อรำพันแล้วยิ่งเห็นน้ำเหือดที่ไหลมายิ่งทำให้คิดถึงเขา ซ้ำให้เห็นว่า ไม่ว่าจะผ่านไปกี่ปี น้ำเหือดไหลบ่าก็ปี ความรักของเธอที่มอบให้แก่ชายคนนั้นไม่เคยจางหาย และรอวันเขากลับมาหา

“โอ้อ้อโอ้อ้อละเนื้อ รักฉันเสมอเรื่อยไป ให้รักอย่างจริงจัง ฉันจะคิดและคอยคอยความหวัง เพราะฉันรักคุณไม่จาง ไม่แรมร้างเป็นอื่น คิดฝันถึงกันทุกวันซิดิ ถ้าคุณฝันถึงฉันจริงนี้ ก็คงมีพบความหวานชื่น ฉันก็จะคิด ฝันถึงคุณอยู่ทุกวันคืน ไหว้พระขอพรรักขึ้น ให้คุณคืนกลับมาหา”

(รอกคุณกลับมาหาฉันใหม่: Gapom35, 2564)

จากเนื้อเพลงข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความรักที่มั่นคงที่จะนานเพียงใดก็ยังมั่นคงเสมอ จากประโยคที่ว่า “เพราะฉันรักคุณไม่จาง” ผู้หญิงที่มอบความรักให้กับชายที่เธอรัก เป็นความรักที่ไม่ว่าจะผ่านไปนานสักเท่าใด สีของความรักนั้นจะไม่จืดจางไปตามกาลเวลา “ไม่แรมร้างเป็นอื่น” ยิ่งไปกว่านั้น ตัวฉันเองก็จะไม่เปลี่ยนไปรักคนอื่น เพราะฉันรักและซื่อสัตย์ต่อเธอผู้เดียว

“คิดถึงอยู่ไม่รู้เลือนหาย トラバจนชีวายคงไม่ลืมฝัน จะไม่ขอมีรักใหม่ จะขออยู่ไปวัน ๆ ฉันรอคอยวันสิ้นลม”

(คิดถึงทุกลมหายใจ: Metro Records, 2557)

บทเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความรักที่มั่นคงที่จะขอยู่เพื่อเธอ ความรักที่มอบให้ไม่ว่าเธอจะกลับมาหรือไม่กลับมา แต่ฉันมั่นคงและซื่อสัตย์ต่อเธอเสมอ “จะไม่ขอมีรักใหม่ จะขออยู่ไปวัน ๆ ฉันรอคอยวันสิ้นลม” เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกที่รักมาก ต่อให้ถึงวันสุดท้ายของชีวิต ก็คงเป็นเธอผู้เดียวที่ฉันจะรัก

วาทกรรมความรักที่เธรกรรมเป็นตัวกำหนด

วาทกรรมความรักที่มีเธรกรรมเป็นตัวกำหนด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของมนุษย์ในเรื่องของพรหมลิขิต บุญ กรรม วาสนา การกระทำที่จะทำให้เกิดความรักในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความสมหวัง ความผิดหวัง การพลัดพราก สิ่งเหล่านี้ได้ถูกเธรกรรมเป็นตัวกำหนดไว้แล้วทั้งสิ้น บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณิ โพธิเทศ ปราบกฎไว้ดังนี้

“เมื่อดวงใจต้องไกลจากกัน และไม่มีวันที่เขาจะหันคืนมา ป่านนี้คนดี คงลืมฉันสิ้นสินหา ก็แล้วแต่กรรมนำพา เพราะวาสนาฉันมีแค่นี้เอง”

(เศร้: Gapom35, 2564)

บทเพลงนี้แสดงให้เห็นว่ากรรมจะนำพาชีวิตให้พบกับความรักและไม่พบความรัก ก็ขึ้นอยู่กับกรรมของแต่ละคน มากไปกว่ากรรมที่จะนำพาแล้ว “วาสนา” ของแต่ละคนก็มีไม่เหมือนกัน บางคนอาจจะมีวาสนามากก็จะทำให้พบกับความรักดี ๆ บางคนอาจจะมีวาสนาน้อยก็ต้องทนทุกข์และเป็นไปตามกรรมกำหนด

“สิ้นกันเสียที ชาตินี้ชาติเดียวเจอกัน ต้องตรมทุกวัน สัมพันธชาติหน้าอย่ามี”

(สิ้นรักหักสวาท: Gapom35, 2564)

จากเนื้อเพลงข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความรักที่แฝงมาในรูปแบบความเชื่อในเรื่องภพชาติ เมื่อมีความรักที่ไม่ประสบความสำเร็จ ทุกข์ซึ้งระกำใจ ก็จะขอให้เพียงชาติเดียว หากมีชาตินี้ก็ขออย่าได้พบอีกเลย ความเชื่อเรื่องภพชาติ มีความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของกรรม เพราะการที่ได้มาพบกันในแต่ละชาติอาจเป็นเพราะเคยทำบุญหรือทำกรรมต่อกันมาก่อน

“สาปแล้วความรักไม่ขอปองใจ ล้างกรรมเก่าสิ้นสูญกันไปอย่าหวนมาใกล้อีกหน อุทิศเคราะห์กรรมผลจากความทรงจำห่วงไกลกลมล สาปอุทิศบาปเวรจงดลให้แก่คนเป็นมารหัวใจ”

(ไม่มีวัน: meemodel, 2559)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความรักที่มีความเชื่อในเรื่องของกรรมที่จะช่วยกำหนดให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้น จากประโยคที่ว่า “ล้างกรรมเก่าสิ้นสูญกันไปอย่าหวนมาใกล้อีกหน” และ “สาปอุทิศบาปเวรจงดลให้แก่คนเป็นมารหัวใจ” สะท้อนให้เห็นว่า กรรม คือ การที่ความรักไม่เป็นดังใจนั้นอาจมาจากกรรมที่เคยทำจากชาติปางก่อนจึงส่งผลมาถึงชาตินี้ และบาปเวรก็สามารถกำหนดให้คนที่เป็นมารหัวใจมีความเป็นไปตามเวรตามกรรมที่ได้สาปไว้

วาทกรรมความรักคือความทุกข์

คำว่า ทุกข์ หมายถึง ความยากลำบาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ ความทนได้ยาก ความทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565)

พิรพงษ์ เคนธรภักดิ์ (2564, หน้า 60) ได้กล่าวถึงความทุกข์ไว้ว่า ความทุกข์ ตามความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา คือ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ธรรมชาติ หรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม อดุมการณ์ทางศาสนาสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ในทางลบหรือการกระทำที่ทำให้เป็นทุกข์จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นถาวร และคนเราจะมีความทุกข์ใจและพอใจในชีวิตน้อยลง

“นี่หัวใจเขาคงใกล้จะเป็นยักษ์มาร จึงคิดประหารผลาญชีวิตด้วยการกระทำ ทอดทิ้งไปหัวใจเขาช่างมืดดำ ไม่คิดว่าความระกำ สุดซอกซำฉันเป็นคนครอง”

(น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาลใจ: meemodel, 2559)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความรักนั้นเป็นความทุกข์ เนื่องจากการกระทำที่มามีทำลายหัวใจ โดยการทอดทิ้งโดยไม่มีเยื่อใย จึงทำให้เกิดความซอกซำระกำใจ และเป็นความทุกข์

“แต่แล้วอยู่มาวันหนึ่ง ฉันต้องทะเลาะเมื่อรู้คุณมีเจ้าของ เหมือนใจโดนกรีด โดนเชือดจนเลือด
เจ็นอง ฉันนั้นอยากจะร้อง ตะโกนให้ก้องฟ้า เกอะจะยอมให้คุณคืนกลับถึงดูใจจะย่อยยับ ก็จะไม่รับ
น้ำตา ให้คุณสุขสมฉันยอมทนมูรา แล้วโปรดยาคืนมา ฉันหมดศรัทธาตัวคุณ”

(ยืมที่เพื่อนำตา: Gapom35, 2564)

บทเพลงนี้ได้กล่าวถึงความรักที่เป็นบ่อเกิดของทุกข์ เมื่อคนที่รักนั้นมีเจ้าของอยู่แล้ว แต่กลับมาทำเป็นว่า
รักเราและมีเราคนเดียว สุดท้ายก็ต้องมาทรมตรม หัวใจเหมือนมีมีดกรีดเข้าไปจนเลือดเจ็นอง สะท้อนให้เห็นว่า
เมื่อมีความรักแต่เป็นความรักที่ไม่เป็นไปตามต้องการหรือเป็นความรักที่ไม่ใช่รักจริง สุดท้ายก็ต้องมาทุกข์ใจเหมือนกับ
บทเพลงนี้

“ฉันรู้ว่าใจของคุณเจ็บปวด เหมือนโดนแสหวดโหดร้ายหนักหนา รักของเราต้องเศร้าอูรา
กำแพงแห่งเงินตรานั้นมากเกินเราห่างกัน”

(คิดถึงทุกลมหายใจ: Metro Records, 2557)

บทเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ที่เกิดจากการไม่เหมาะสมกัน ด้วยชนชั้นฐานะและเงินตรา จึงทำให้
เกิดความห่างกันไป และสุดท้ายก็ต้องจบลงด้วยความเข้าใจ แม้จะเจ็บปวดหัวใจเพียงใดก็ต้องยอมรับและยอมทุกข์ใจ
“ฉันรู้ว่าใจของคุณเจ็บปวด เหมือนโดนแสหวดโหดร้ายหนักหนา” จากประโยคนี้เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึง
ความเจ็บปวดของหัวใจที่เหมือนโดนแสหวดไปทั่วใจช่างเจ็บปวดทุกข์ทรมาน

วาทกรรมความรักมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด

ความรักเป็นสิ่งที่สวยงามและไม่สวยงาม หลายคนต้องการที่จะมีความรักแต่อีกหลายคนก็ไม่ต้องการ
ที่จะมีความรักเช่นกัน เนื่องด้วยความรักมีอิทธิพล มีอำนาจต่ออารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ตลอดจนการกระทำ
อำนาจความรักอาจทำให้เกิดความรักในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกลัวที่จะมีความรัก การอยากมีความรักเพื่อเป็น
กำลังใจต่อกัน เป็นต้น จากการศึกษาความรักมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใดมีดังนี้

“ใครรู้ตัวว่าโดนคนรัก ขอจได้ประจักษ์รักแรกรักนั้นสุดเลิกละ รักสร้างโลกรักทำลายโลก
ได้เสมอ อย่างฉันรักเธอ หากขาดเธอ ฉันคงต้องแพ้ไปจนตาย”

(รักครั้งแรก: Gapom35, 2564)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความรักมีอำนาจ จากประโยคที่ว่า “รักสร้างโลกรักทำลายโลกได้เสมอ”
สะท้อนให้เห็นว่าความรักสามารถสร้างโลกได้และทำลายโลกได้เช่นกัน แต่ในบทเพลงยังบอกไว้อีกว่า “อย่างฉันรักเธอ
หากขาดเธอ ฉันคงต้องแพ้ไปจนตาย” แสดงให้เห็นถึงอำนาจของความรัก ที่หากขาดเธอไป จะทำให้ต้องอยู่ไม่ได้
เมื่อไม่มีเธอ

“ฉันว่ารักกันนั้นแหละดี รักนี้มีพลัง แปลกใจจึงเพิ่มพลังหัวใจ เพียงคิดจะหวังใจยังสุขสม
หนาวร้อนอารมณ์ให้หวั่นไหว หวิวหวิวใจสั่น”

(ในฝันฉันให้คุณ: Gapom35, 2564)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะหากมีความรักจะทำให้เพิ่มพลังหัวใจ และเพิ่มความสุขให้กับชีวิต จากประโยคที่ว่า “รักนี้มีพลัง แปลกใจจึงเพิ่มพลังหัวใจ”

“พิศเอ๋ย พิศวาส นั้นมีอำนาจ พิษาดถ้วนทุกบุคคล รู้รู้ชั่ว ก้นทุกตัวตน แต่พอถึงคราวอัปจน
คนทุกคนพ่ายแพ้แก่มัน”

(คำภีร์: Bang10baht, 2561)

จากเนื้อเพลงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความรักนั้นมีอำนาจ จากประโยคที่ว่า “พิศเอ๋ย พิศวาส นั้นมีอำนาจ
พิษาดถ้วนทุกบุคคล” สะท้อนให้เห็นถึงความรักใคร่ นั้นมีอำนาจสามารถทำลายล้างสิ่งใดก็ได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ ผลการวิจัยพบชุด
ความคิดที่สื่อความหมายวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ ได้ 5 ประเด็น โดยประเด็น
ที่พบมากที่สุด นับจากบทเพลงที่ได้นำมาวิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อ คือ วาทกรรมความรักคือความทุกข์ บทเพลงลูกกรุง
ของศรวณี โปธิเทศ ได้นำเรื่องราวความรักที่เป็นความทุกข์มาเล่าผ่านบทเพลง เนื่องจากการถ่ายทอดบทเพลง
ที่เกี่ยวกับความทุกข์เป็นเรื่องราวที่ได้รับความนิยม เพราะสามารถเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกของคนที่กำลังเป็นทุกข์
ในเรื่องของความรักได้ดี จึงทำให้บทเพลงลูกกรุงของศรวณี โปธิเทศ มีการกล่าวถึงวาทกรรมความรักคือความทุกข์ไว้
มากกว่าวาทกรรมความรักในประเด็นอื่น ๆ รองลงมาคือ วาทกรรมความรักของผู้หญิงที่ไม่สมหวัง วาทกรรมความรักที่มี
ความซื่อสัตย์และมั่นคง วาทกรรมความรักที่เวอร์กรรมเป็นตัวกำหนด และน้อยที่สุด นับจากบทเพลงที่ได้นำมาวิเคราะห์
ในแต่ละหัวข้อ คือ วาทกรรมความรักมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด บทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โปธิเทศ มีการนำเสนอ
วาทกรรมความรักมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใดไว้แต่น้อยกว่าประเด็นอื่น เนื่องจากอำนาจของความรักเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ
ที่จะช่วยเสริมเพื่อให้เข้าใจถึงเรื่องราวความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการที่จะนำเสนอ เพราะหากใช้วาทกรรม
ความรักมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใดนำเสนอมากเกินไปจะทำให้บทเพลงมีความเกินจริง จึงไม่มีการนำวาทกรรมความรัก
มีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใดมานำเสนอไว้มาก

การนำเสนอวาทกรรมความรักไม่ได้เป็นเพียงการบอกถึงความรักเป็นเพียงความรู้สึก แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึง
ความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคมในช่วงเวลานั้นที่นำเสนอผ่านวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย
ศรวณี โปธิเทศ ในลักษณะที่ให้ความคิดว่าผู้หญิงจะต้องเป็นเพศที่มีความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรัก รักเดียวใจเดียว
ไม่เสื่อมคลาย และผู้หญิงเป็นเพศที่จะต้องพบกับความรักที่ไม่สมหวัง สะท้อนให้เห็นความคิดของคนในสังคมว่าผู้หญิง
เป็นเพศที่ยึดมั่นและซื่อตรงต่อความรัก แต่ในขณะเดียวกันผู้หญิงก็ยังเป็นเพศที่ถูกรังแกในเรื่องของความรู้สึกด้วย
เช่นกัน นอกจากนี้ในเรื่องความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว ความเชื่อก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของคนในสังคม

ได้เป็นอย่างดี ในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับเรื่องเวรกรรม บาปบุญ เพราะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้ความรักมีความเป็นไปในแต่ละทาง บางความรักเมื่อกรรมเป็นตัวกำหนดก็จะทำให้ไม่สมหวังและเสียใจ บางความรักที่มีบุญเป็นตัวกำหนดก็จะทำให้ความรักมีความสุขใจ การที่ได้นำความเชื่อเรื่องเวรกรรมมาผูกโยงกับเรื่องความรัก เพราะความเชื่อเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจและนำความเชื่อนั้นมาเป็นตัวกำหนดการกระทำต่าง ๆ ทำให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทยในเรื่องเวรกรรมที่เป็นเสมือนตัวกำหนดเส้นทางความรักของแต่ละคนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ต่างกัน ดังนั้นบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ทำให้เห็นถึงภาพความรักที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น โดยแสดงให้เห็นว่าเพศหญิงนั้นมีความซื่อสัตย์และมั่นคงต่อความรักแต่ส่วนมากจะต้องพบเจอกับความผิดหวังเสียใจ นอกจากแสดงถึงความรักในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของคนในสังคมที่มีต่อความรักขณะนั้น ในเรื่องของบาปบุญ เวรกรรม ที่จะทำให้ความรักมีความเป็นไปตามบุญตามกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรมีการนำองค์ความรู้ด้านการศึกษาวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ ไปใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบกับบทเพลงลูกกรุงของศิลปินท่านอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพวาทกรรมความรักและบริบทสังคมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวาทกรรมความรักในบทเพลงของศิลปินท่านอื่น ๆ เช่น ใหม่ เจริญปุระ, พัชรา แวงวรรณ, พรพิมล ธรรมสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นศิลปินที่มีเพลงที่ได้รับความนิยม แม้เวลาจะเปลี่ยนผ่านแต่เพลงของศิลปินที่ได้กล่าวมานี้ยังคงได้รับความนิยมและถูกพูดถึงอยู่เสมอ ซึ่งในบทเพลงของศิลปินแต่ละท่านอาจจะเห็นถึงวาทกรรมความรักที่แตกต่างจากบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดย ศรวณี โพธิเทศ เนื่องจากบทเพลงของศิลปินทั้งสามท่านที่กล่าวมาเกิดขึ้นต่างยุคสมัยจากบทเพลงที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ อาจจะเกิดวาทกรรมความรักที่แตกต่างกันออกไป

2. ศึกษาวาทกรรมความรักในบทเพลงลูกกรุงที่ขับร้องโดยนักร้องผู้ชายเพื่อเปรียบเทียบกับวาทกรรมความรักระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา วิชาปกรณ. (2561, พฤษภาคม - สิงหาคม). ความรักในสะใภ้จ้าว. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(2), 1 - 18.
- ธนาชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ. (2553). วาทกรรมการเมือง. กรุงเทพฯ: ประชาไท.
- พิชามญช์ วรรณชาติ, และนุรฮัยมี แอร์แดร์. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). ทศนะความรักของตัวละคร ในนวนิยายชุด Love Curse คำสาปนี้มีรัก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 32 - 53.
- พิรพงษ์ เคนทรภักดี. (2564). วาทกรรมความรักในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาวรินทร์ พันธคำ, ณัฐชา นัจจนาวากุล, และปริญญนันท์ พร้อมสุขกุล. (2565, กรกฎาคม - ธันวาคม). การถ่ายทอดการขับร้องเพลงลูกทุ่งของ โฉมฉาย อรุณฉาน. วารสารวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 9(2), 27 - 39.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2565). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก https://dictionary.orst.go.th/lookup_domain.php.
- ศรณิ โพธิเทศ. (2557). ฉันทอจากคุณนั้นมากไปหรือ. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก https://www.youtube.com/watch?v=c4ZRZE_TZMo.
- Bang10baht. (2561). ด่ากฤษณา. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก https://www.youtube.com/watch?v=O_0OLDY45eA.
- Blogger. (2556). ประวัติเพลงลูกทุ่ง. สืบค้น ธันวาคม 9, 2565, จาก <https://tinanya.blogspot.com/>.
- Gapom35. (2564). ในฝันฉันให้คุณ. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ShHuczXjJLA>.
- _____. (2564). ยิ้มที่เปื้อนน้ำตา. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=a4A6VxDzeuY>.
- _____. (2564). รักครั้งแรก. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=a4A6VxDzeuY>.
- _____. (2564). รอคอยกลับมาหาฉันใหม่. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก https://www.youtube.com/watch?v=KkffCNqPg_A.
- _____. (2564). วอนสายน้ำวน. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก https://www.youtube.com/watch?v=KkffCNqPg_A.
- _____. (2564). เศร้า. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ggMYGjWpZwA>.

- _____. (2564). **สิ้นรักหักสวาท**. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ggMYGjWpZwA>.
- _____. (2564). **หนึ่งไม่ใช่สอง**. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=58SHg8nH9dM>.
- meemodel. (2559). **น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคใจ**. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://เพลง.meemodel.com/>.
- _____. (2559). **ไม่มีวัน**. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://เพลง.meemodel.com/>.
- Metro Records. (2557). **คิดถึงทุกลมหายใจ**. สืบค้น ธันวาคม 13, 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=zs2R07u7qSU>.

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
Patronage Relationship Community Leader and People Affecting
Political Participation in Hua Chang Sub-district, Uthumphon Phisai District,
Sisaket Province

สุเทวี คงคุณ*
Sutewee Kongkoon

Received: July 17, 2023 Revised: September 14, 2023 Accepted: September 26, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสัมพันธ์และรูปแบบระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน 2. ศึกษารูปแบบและโครงสร้างเครือข่ายสังคมระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน และ 3. ศึกษาความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบกลุ่มหรือพื้นที่ (Cluster Random Sampling) จำนวน 400 คน จาก 11 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 25 ข้อ 3 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน ดังนี้ 1. ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน พบว่า ผู้นำใช้วิธีการติดต่อพบปะกับสมาชิกในชุมชนช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยพบปะด้วยตนเอง ทุกครั้งที่มีโอกาสและพบปะเมื่อมีการประชุม 2. ด้านรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน พบว่า รูปแบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกัน และ 3. ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์, ผู้นำชุมชน

* อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Abstract

The objectives of this research were 1. to study the patronage relationship between community leaders and people 2. to study the model and structure of social network and 3. to study the patronage relationship between community leaders and people that affects political participation in Hua Chang Sub-district, Uthumphon Phisai District, Sisaket Province. The sample groups used in this research were 400 samples from 11 communities of Hua Chang Sub-district, Uthumphon Phisai District, Sisaket Province, who were randomized with the use of cluster random sampling method. The instrument used in data collection was a 25 item questionnaire with a confidence value of 0.95. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The findings revealed that overall opinions were at a high level with regards to the patronage relationship community leader and people affecting political participation in Hua Chang Sub-district, Uthumphon Phisai District, Sisaket Province. Examining each aspect, the following findings were explored. 1. For the patronage relationship between community leaders and people, community leaders are inclined to establish a direct connection with their fellow community members, engaging in face-to-face interactions regularly and at every possible opportunity. 2. For the mode and structure of patronage social networks of the community leaders and members, it is found that the pattern of mutual aid is characterized according to mutual dependence within the community. Last, 3. The patronage relationship between community leaders and people that affects political participation shows that community leaders cooperate with the government, it is found that community leaders cooperate with the government in disseminating knowledge about democratic governance to people in the community.

Keywords: Political Participation, Patronage Relationship, Community Leader

บทนำ

พื้นฐานสังคมไทยในอดีตดั้งเดิมเป็นสังคมที่มีแต่ความสุข มีการพึ่งพาอาศัยกัน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การดำเนินชีวิตโดยทั่วไป มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ เมื่อมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก็เกิดความสัมพันธ์ต่อกัน ในหลายรูปแบบ สิ่งนี้เองที่โยงใยคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข โดยความสัมพันธ์ทางสังคมขั้นพื้นฐานที่เห็นเป็นปรากฏการณ์โดยทั่วไปก็คือ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์รูปแบบอื่นอีกมากมาย และที่โดดเด่นอย่างยิ่งในสังคมไทยก็คือ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ด้วยเหตุที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างทางสังคมที่ซับซ้อนและประกอบด้วยสถาบันอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเป็นปึกแผ่น อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ซึ่งสถาบันเหล่านี้ไม่ได้ดำรงอยู่แบบโดด ๆ หากแต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกันทุกคนย่อมทำตามบทบาทและสถานภาพของตนเอง ด้วยเหตุเหล่านี้เองที่ก่อให้เกิดชนชั้นทางสังคมที่มาจากความแตกต่างทางด้านฐานะ อำนาจ หน้าที่ ระบบชนชั้นนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมของคนเป็นอย่างมาก

ระบบอุปถัมภ์เป็นกลไกที่ยึดโยงอย่างต่อเนื่องกับการเมืองไทย บุคคลแม้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ พร้อมความหวังอย่างเต็มเปี่ยมที่จะพัฒนาประเทศชาติ แต่ไม่มีสมัครพรรคพวก ญาติพี่น้อง รุ่นพี่คนรู้จัก และบุคคลที่เป็นกลุ่มอ้างอิงที่ก็นำพาตนเองเข้าไปทำงานและสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ จนทำให้เกิดการแต่งตั้ง มอบหมาย และฝากอนาคตของประเทศไว้กับพวกพ้อง ระบบอุปถัมภ์ดังกล่าวมีอยู่มากในการเมืองไทยและระบบราชการไทย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า มิได้คำนึงถึงหลักคุณธรรม ความเสมอภาค ความรู้ความสามารถ ความมั่นคง และความเป็นกลางทางการเมือง ระบบราชการยังคงมีการใช้ระบบเส้นสาย พวกพ้อง มีการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ จนทำให้ข้าราชการแทบทุกหน่วยงานขาดขวัญกำลังใจ เพราะการแต่งตั้งและโยกย้ายเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการไม่ได้พิจารณาจากคุณสมบัติที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ (อุราชนก คงกล้า, 2561, หน้า 378)

ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถมากพอที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมกันคิดพิจารณา ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนในทางที่ดีขึ้น หรือนำพาออกจากรสภาวะเดิมที่เป็นอยู่ เป็นผู้ช่วยให้ประชาชนในชุมชนมีการตกลงร่วมกันหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้า เป็นผู้ที่มีความสามารถชักจูงประชาชนในชุมชนได้ เป็นผู้มีบารมี มีอำนาจ มีอิทธิพลต่อประชาชน และเป็นตัวกลางในการส่งเสริมความร่วมมือกันของประชาชนในการทำงานในชุมชน ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญมากในการกิจที่จะเอื้ออำนวย ส่งเสริมสนับสนุนและมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยอาศัยรูปแบบและโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในระบบสังคมการเมืองและเศรษฐกิจของชุมชน เพราะสังคมชุมชนยังคงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประชาชนย่อมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะต่าง ๆ อันเกิดเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมขึ้นมา

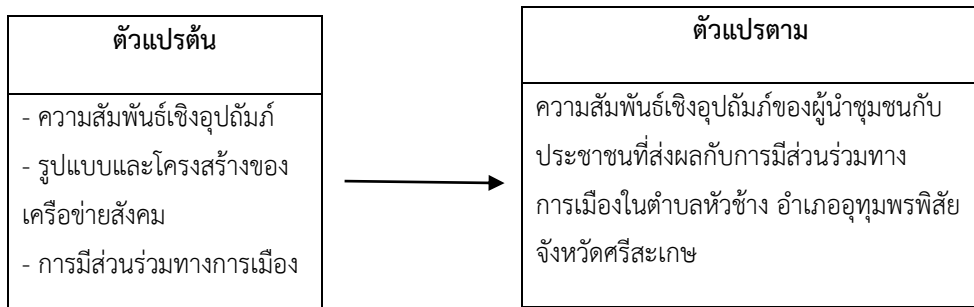
สภาพของชุมชนในตำบลหัวช้าง เป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พื้นฐานความสัมพันธ์ในชุมชนส่วนมากจะเป็นระบบอุปถัมภ์กันในหมู่เครือญาติและเกิดการส่งสมบุญคุณของนักรบเมืองที่มีต่อผู้นำชุมชนก็อยู่ในลักษณะที่เป็นระบบอุปถัมภ์เชิงอำนาจ และผู้นำชุมชนก็เป็นผู้นำรุ่นเก่าที่นำพามากับระบบ

อุปถัมภ์ ยึดถือแนวปฏิบัติรูปแบบดั้งเดิม จึงทำให้ผู้นำชุมชนคนรุ่นใหม่ขาดโอกาสในการก้าวขึ้นมาทำหน้าที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชน ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้สนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษารูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน
3. เพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

พระครูวาทีธรรมวิวัช, พระครูวิจิตรรัตนวัตร, พระครูรัตนสุตากร, และไพรัตน์ ฉิมหาด (2563, หน้า 62 - 71) ได้กล่าวถึงระบบอุปถัมภ์ว่า เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน จึงก่อให้เกิดการแบ่งกลุ่มหรือแบ่งแยกเป็นพวกพ้องกันอย่างชัดเจน การเอื้อประโยชน์ให้กับคนใกล้ชิด การตอบแทนซึ่งกันและกัน การมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าการดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม โดยแสดงให้เห็นถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสำนึกที่ดี ในฐานะพลเมืองคนหนึ่งของประเทศ และตราบไต่ที่ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีบทบาทอยู่ในการเมืองย่อมส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมให้เบ่งบานในสังคมการเมืองไทยต่อไป ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ขัดกับวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำชุมชน

กัมพล เพ็ชรลอมทอง, สุรภา เอมสกุล, และธนัสสา โรจนตระกูล (2564, หน้า 354 - 368) พบว่า การสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนแบบพึ่งพาตนเองเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมตัวกัน วิเคราะห์ วิเคราะห์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองเพื่อร่วมกันแสวงหาทางเลือกหรือทางออกของชุมชน การรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน กลุ่มองค์กรประชาชนก่อให้เกิดพลังในการดำเนินกิจกรรมในชุมชนผ่านการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการมีส่วนร่วมให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

วินิจ ผาเจริญ, สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล, สถาพร แสงสุโพธิ์, และนนท์ น้าประทานสุข (2565, หน้า 6 - 8) ศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้นำชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งบทบาทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม บทบาทดังกล่าว สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มสามารถสร้างอาชีพและเกิดรายได้ในชุมชน โดยการให้ชุมชนตัดสินใจแก้ไขปัญหาและจัดการกับปัญหาด้วยพลังของคนในชุมชน ตลอดจนบทบาทการอนุรักษ์และส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คุณค่าและความสำคัญกับหลักปฏิบัติศาสนกิจและวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งสะท้อนออกในด้านภาษา ศาสนา การแต่งกาย และกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2561, หน้า 13) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะร่วมกันสองประการ ได้แก่ 1) ต้องเป็นไปตามความสมัครใจและ 2) ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ นอกจากนี้ กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นไปตามที่ระบบการเมือง และกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้

สรุปได้ดังนี้ การที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาลักษณะสำคัญที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมคือ ผู้นำชุมชนต้องมีคุณสมบัติคือ การเสียสละ จิตสาธารณะ กล้าคิด กล้าลงมือทำ และประชาชนยอมรับนับถือในความเป็นภาวะผู้นำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรรัตน์ นาวา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน มี 2 ลักษณะ คือ บทบาทที่มีความแตกต่างกันไปตาม สถานภาพ และบทบาทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้นำชุมชนทุกระดับมีบทบาทคล้ายคลึงกัน ในการสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นสื่อกลางในการสร้างการมีส่วนร่วม ทำให้สมาชิกตระหนักถึงความเป็นเจ้าของชุมชน ซึ่งผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนถือเป็นสองปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้ชุมชนพัฒนาได้ แม้ว่าชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี สภาพแวดล้อมในชุมชนสมบูรณ์ ทุนชุมชนที่เพียงพอ แต่ถ้าผู้นำชุมชนไม่ให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนา และขาดความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน การพัฒนาก็จะไม่ยั่งยืน ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน คือ ปัญหาความขัดแย้งของชุมชน และปัญหาการพัฒนาคนไม่ทันการเปลี่ยนแปลง

แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ได้แก่ ทัศนคติของผู้นำในการเป็นแกนหลักในการพัฒนา สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชน หลักการมีส่วนร่วม การกระจายผลประโยชน์ และการพัฒนาที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันทุกมิติ

สรายุทธ์ หอมจันทร์ (2563, หน้า 164) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านมีแรงขับสูง ด้านมีแรงจูงใจสูง ด้านมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมีความซื่อสัตย์ ด้านมีความรู้ในด้านบริหารงานท้องถิ่น 2. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้านการทะเบียนต่าง ๆ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ 3. ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้ ร้อยละ 75.90 4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านมีแรงขับสูง ด้านมีแรงจูงใจสูง ด้านมีความซื่อสัตย์ ด้านมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมีความรู้ในด้านบริหารงาน มีอิทธิพลต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุดม คุณา (2555, หน้า 87 - 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์และรูปแบบระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและประชาชนของชุมชน ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นไปในลักษณะเป็นการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยเอื้อเฟื้อต่อกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของสังคมไทยเพราะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เน้นความช่วยเหลือเกื้อกูลและการตอบแทนที่เราเรียกว่า “บุญคุณ” ความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้บ่งชี้ว่ามีผลดีต่อคนไทยทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจการเมือง ในส่วนของรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างทางสังคม พบว่า พัฒนามาจากระบบเครือญาติในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยความสัมพันธ์ในระบบดังกล่าว จึงทำให้ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนยังเกาะเกี่ยวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นนั่นเอง รวมทั้งความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น พบว่า หากผู้นำชุมชนมีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติและความรู้ความสามารถที่ดีจะเป็นคุณสมบัติที่สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของกับผู้นำชุมชนกับประชาชน

สรุปได้ดังนี้ ในการจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ตนเองได้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม โดยมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และการรับผลประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมนั้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนจำนวน 11 หมู่บ้าน ตำบลหัวช้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,296 คน (จำนวนประชากรของตำบลหัวช้าง, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบกลุ่มหรือพื้นที่ (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งประชากรเป็นกลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลจากจำนวนประชากร 5,296 คน โดยเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Selection of Simple Size) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973, pp. 727 - 728) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยจัดเก็บข้อมูลจำนวน 11 หมู่บ้าน ดังนี้ จัดเก็บข้อมูลจาก 10 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 35 คน รวม 350 คน และหมู่ที่ 4 บ้านสำโรงน้อยมีจำนวนประชากรมากที่สุด เก็บข้อมูลจำนวน 50 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถามประชาชนของตำบลหัวช้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2565 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อเกี่ยวกับการวัดระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนที่มีต่อผู้นำชุมชนของตำบลหัวช้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านลักษณะรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน จำนวน 8 ข้อ

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (1976, p.19) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ คำถามปลายเปิดอธิบายแสดงความคิดเห็น

2.2 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง คือ เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไปจึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 จำนวน 3 ข้อ และ 1.00 จำนวน 22 ข้อ และนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach การพิจารณาความเชื่อมั่นดูจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.75 ขึ้นไป พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data Collection and Compilation) โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารของทางราชการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Data Collection and Compilation) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกประชากรกลุ่มเป้าหมายแล้วตามเก็บในภายหลัง จนครบตามจำนวน 400 ชุด โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน ตั้งแต่ พฤษภาคม – มิถุนายน 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบคืนจากประชาชนตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มาตรวจสอบความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ในการตอบ

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.4 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อประชาชนตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Best (1977, p.190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับความเห็น
4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 มีอายุ 42 - 52 ปี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 และประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้นำใช้วิธีการติดต่อพบปะกับสมาชิกในชุมชนช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยพบปะด้วยตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสและพบปะเมื่อมีการประชุม	4.30	0.75	มาก
2. ผู้นำเปิดสำนักงานให้สมาชิกในชุมชนพบปะได้ตลอดเวลา	4.03	0.71	มาก
3. ผู้นำใช้วิธีการในการทราบความต้องการหรือทราบปัญหาของประชาชนด้วยวิธีการพูดคุยกับประชาชน	4.04	0.78	มาก
4. ผู้นำสอบถามจากประชาชนในชุมชนด้วยตัวเอง	4.19	0.73	มาก
5. ผู้นำทราบจากสื่อหรือข่าวประชาสัมพันธ์ เครื่องกระจายเสียงในชุมชน	3.93	0.84	มาก
6. ผู้นำเมื่อได้รับแจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนใช้วิธีการดำเนินการโดยนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไข	4.02	0.80	มาก

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน (ต่อ)

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
7. ผู้นำ นำเรื่องเดือดร้อนของประชาชนแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบทันที	4.05	0.84	มาก
8. ผู้นำ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว	4.07	0.68	มาก
9. ผู้นำให้ความช่วยเหลือประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	4.08	0.82	มาก
10. ผู้นำให้ความช่วยเหลือประชาชนเหมือนคนในครอบครัว	4.18	0.70	มาก
รวม	4.08	0.76	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชนของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็น ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ผู้นำใช้วิธีการติดต่อพบปะกับสมาชิกในชุมชนช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยพบปะด้วยตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสและพบปะเมื่อมีการประชุม รองลงมาคือ ผู้นำสอบถามจากประชาชนในชุมชนด้วยตัวเอง และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้นำทราบจากสื่อหรือข่าวประชาสัมพันธ์ เครื่องกระจายเสียงในชุมชน

3. ผลการศึกษารูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 แสดงรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน

รูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกัน	4.17	0.68	มาก
2. มีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชน	4.10	0.73	มาก
3. มีพลังร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.95	0.85	มาก
4. มีความสัมพันธ์เกาะเกี่ยวกัน มีความมั่นคงเหนียวแน่น ยั่งยืน และมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ให้กับผู้รับที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย	4.15	0.81	มาก
5. มีลักษณะระบบความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง	4.11	0.76	มาก
6. มีลักษณะอุปถัมภ์ระหว่างผู้ให้กับผู้รับ	4.09	0.82	มาก

ตาราง 2 แสดงรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน (ต่อ)

รูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
7. มีลักษณะเป็นเครือข่ายผูกพันโยงใยระหว่างกัน	4.05	0.86	มาก
รวม	4.09	0.78	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นด้านรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ รูปแบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกัน รองลงมาคือ มีความสัมพันธ์เกาะเกี่ยวกัน มีความมั่นคงเหนียวแน่น ยั่งยืนและมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ให้กับผู้รับที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ มีพลังร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

4. ผลการศึกษาความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้นำชุมชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชุมชน	4.16	0.68	มาก
2. ผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับบ้านเมืองทั้งในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มาเผยแพร่หรือพูดคุยกับประชาชนในชุมชนเสมอ	3.98	0.77	มาก
3. ผู้นำชุมชนเป็นผู้กระตุ้นเตือนและจูงใจให้ประชาชนสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองเสมอ	4.08	0.80	มาก
4. ผู้นำชุมชนเชื่อในหลักการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่ เคารพเสียงส่วนน้อย	3.93	0.80	มาก
5. ผู้นำชุมชนยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเสมอ แม้ว่าจะแตกต่างจากตนเอง	3.94	0.87	มาก

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน (ต่อ)

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
6. ผู้นำชุมชนและประชาชนได้เคยร่วมกันพิจารณาการทำงานของรัฐบาล รวมถึงสถานการณ์ทางการเมืองอยู่เสมอ	3.97	0.82	มาก
7. ผู้นำชุมชนได้เขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ	4.08	0.77	มาก
8. ผู้นำชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมืองท้องถิ่นในการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล	3.99	0.85	มาก
รวม	4.01	0.79	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นความเกี่ยวข้องด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน ของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุดคือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชุมชน รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้กระตุ้นเตือนและจูงใจให้ประชาชนสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองเสมอ / ผู้นำชุมชนได้เขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้นำชุมชนเชื่อในหลักการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนยึดมั่นในเสียงส่วนใหญ่ เคารพเสียงส่วนน้อย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่สามารถนำมา อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชนของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้นำใช้วิธีการติดต่อพบปะกับสมาชิกในชุมชนช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยพบปะด้วยตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสและพบปะเมื่อมีการประชุม รองลงมาคือ ผู้นำสอบถามจากประชาชนในชุมชนด้วยตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชฐา พึ่งเพียร, และธัญรัตน์ วิเชียรวงศ์ (2563) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลลาดใหม่ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผู้นำชุมชน

ส่วนใหญ่ใช้วิธีการติดต่อพบปะกับสมาชิกในชุมชนช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยการพบปะด้วยตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสและพบปะเมื่อมีการประชุมเท่านั้นและเปิดสำนักงานให้สมาชิกในชุมชนพบปะได้ตลอดเวลา ใช้วิธีการในการทราบความต้องการหรือทราบปัญหาของประชาชนด้วยวิธีการพูดคุยกับประชาชน และสอบถามประชาชนในชุมชนด้วยตัวเองเมื่อได้รับแจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ผู้นำชุมชนใช้วิธีการดำเนินการโดยนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขผู้นำชุมชนเป็นผู้กระตุ้นเตือนและจูงใจให้ประชาชนสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองเสมอ

ในด้านสังคมในชุมชน ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ การทำให้ส่งผลเสียต่อการพัฒนาสังคมทำให้เกิดเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดการคอร์รัปชันภายในชุมชนเพราะประชาชนในชุมชนเกิดความเคยชินกับการใช้ความสัมพันธ์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองเพราะ หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ไม่ให้การสนับสนุนผู้นำในชุมชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ 2 หมู่นี้ไม่ได้รับสวัสดิการเรื่อง การเพิกถอนที่ดินทางเข้าบ้านแต่ละบุคคลเพื่อสะดวกในการเดินทาง เนื่องจากทุกวันนี้เป็นถนนดินแดงธรรมดา ทำให้เกิดปัญหาอย่างมากในช่วงฤดูฝน เพราะเป็นโคลนและทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชุมชนเพราะการให้ความอุปถัมภ์ของนักการเมืองก็จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นำชุมชนที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัว ส่วนผู้นำชุมชนที่ไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ให้การอุปถัมภ์ก็จะไม่ได้รับความช่วยเหลือและทำให้เกิดช่องว่างของการได้รับทรัพยากรมาพัฒนาชุมชนหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ได้รับการเพิกถอนที่ดินทางเข้าบ้าน เพราะให้การสนับสนุนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

นอกจากนั้นทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคที่ดีขึ้นชุมชนที่ได้รับการอุปถัมภ์จากนักการเมืองก็จะมีสาธารณูปโภคที่สามารถตอบสนองในการใช้ชีวิตที่รวดเร็วและทันต่อความต้องการของชุมชน ขณะที่ผลกระทบในด้านบวก พบว่า ทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคที่ดีขึ้นโดยชุมชนมีช่องทางในการขอรับความช่วยเหลือมากขึ้น ทำให้นักการเมืองกับชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น นักการเมืองก็รู้ปัญหาของชุมชน ในด้านการเมืองในชุมชนผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ ทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่การเมืองมีการใช้ระบบอุปถัมภ์เพื่อจูงใจให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้กับผู้อุปถัมภ์ ทำให้เกิดการแบ่งสรรผลประโยชน์ทางการเมืองที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยการยึดความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก และเกิดความแตกแยกในทางการเมืองที่มาจากการจัดสรรผลประโยชน์เมื่อกลุ่มการเมืองที่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ต่อกันไม่สามารถที่จะมีอำนาจต่อรองเรื่องของการวางนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ จึงทำให้เกิดความไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรดังกล่าวและอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความแตกแยกขึ้น

ขณะที่ผลกระทบเชิงบวก ได้แก่ ทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ต้องการเข้าไปเลือกตั้งเพื่อเลือกคนที่สามารถให้ความช่วยเหลือตนได้หรือมีการณรงค์ให้เลือกคนที่ตนเองสนับสนุนเพราะได้รับความช่วยเหลือ เป็นต้น

2. ระดับความคิดเห็นด้านรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนของตำบลหัวช้าง อำเภอกุหลาบบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นด้านรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคม ระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะพึ่งพาเอื้อเฟื้อต่อกัน

รองลงมาคือ มีความสัมพันธ์เกาะเกี่ยวกัน มีความมั่นคงเหนียวแน่น ยั่งยืนและมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม คума (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของ ผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์และรูปแบบระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและประชาชนของชุมชน ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นไปในลักษณะเป็นการช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยเอื้อเฟื้อต่อกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของสังคมไทยเพราะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เน้นความช่วยเหลือเกื้อกูลและการตอบแทนที่เราเรียกว่า “บุญคุณ” ความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้มีผลดีต่อคนไทยทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจการเมือง ในส่วนของรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างทางสังคม พบว่า พัฒนามาจากระบบเครือญาติ ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยความสัมพันธ์ในระบบดังกล่าว จึงทำให้ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนยิ่งเกาะเกี่ยวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นนั่นเอง รวมทั้งความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น พบว่า หากผู้นำชุมชนมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติและความรู้ความสามารถที่ดีจะเป็นคุณสมบัติที่สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของกับผู้นำชุมชนกับประชาชน

3. ระดับความคิดเห็นความเกี่ยวข้องด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนของตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชุมชน รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้กระตุ้นเตือนและจูงใจให้ประชาชนสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองเสมอ ผู้นำชุมชนได้เขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรรัตน์ นาวา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน มี 2 ลักษณะ คือ บทบาทที่มีความแตกต่างกันไปตาม สถานภาพ และบทบาทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้นำชุมชนทุกระดับมีบทบาทคล้ายคลึงกัน ในการสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นสื่อกลางในการสร้างการมีส่วนร่วม ทำให้สมาชิกตระหนักถึงความเป็นเจ้าของชุมชน ซึ่งผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนถือเป็นสองปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้ชุมชนพัฒนาได้ แม้ว่าชุมชนมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี สภาพแวดล้อมในชุมชนสมบูรณ์ ชุมชนที่เพียงพอ แต่ถ้าผู้นำชุมชนไม่ให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนา และขาดความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน การพัฒนาก็จะไม่ยั่งยืน ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน คือ ปัญหาความขัดแย้งของชุมชน และปัญหาการพัฒนาคนไม่ทันการเปลี่ยนแปลง แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้นำในการเป็นแกนหลักในการพัฒนา สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชน หลักการมีส่วนร่วม การกระจายผลประโยชน์ และการพัฒนาที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันทุกมิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้นำชุมชนควรสร้างความน่าเชื่อถือของตนเองโดยใช้คุณลักษณะ เช่น บุคลิกภาพ การศึกษา ความชำนาญ การผสมผสานคุณลักษณะทุกด้านนี้เข้าด้วยกัน
2. คุณสมบัติที่ควรสร้างและพัฒนาให้เกิดขึ้น ได้แก่ ความสามารถในการจูงใจ การสนทนา และแก้ไขปัญหาของชุมชน ความสามารถจัดการกับความแตกต่างทางความคิดและวิธีการทำงานของสมาชิกในชุมชน ความสามารถในการฟัง คิด วิเคราะห์ โดยใช้หลักวิศวกรรมสังคมเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำกับการจัดการความขัดแย้งภายในชุมชน
2. ควรศึกษาคุณสมบัติของผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเป็นที่ยอมรับในชุมชน การทำงานด้วยจิตสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล เพ็ชรล้อมทอง, สุรภา เอมสกุล, และธณัสนา โจรนตระกูล. (2564, ธันวาคม). กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนแบบพึ่งพาตน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(12), 354 - 368.
- จำนวนประชากรของตำบลหัวช้าง. (2565). ข้อมูลทั่วไปตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. สืบค้น มีนาคม 28, 2565 จาก <http://www.tambonhuachang.go.th/index.php?op=dynamiccontent&id=24380>.
- ณิษฐา พึ่งเพียร, และธัญรัตน์ วิเชียรวงศ์. (2563, มกราคม - เมษายน). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 1(1), 71 - 81.
- พระครูวาทีธรรมวิรัช, พระครูวิจิตรรัตนวัตร, พระครูรัตนสุตากร, และไพรัตน์ ฉิมหาด. (2563, พฤษภาคม). ระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมือง. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(5), 62 - 71.
- พัชรรัตน์ นาวา. (2562). บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัวยรามคำแหง.
- วินิจ ฝาเจริญ, สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล, สถาพร แสงสุโพธิ์, และนนท์ น้าประทานสุข. (2565, กรกฎาคม - ธันวาคม). บทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 3(2), 1 - 12.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สรายุทธ์ หอมจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัวยรามธนบุรี.
- อุดม คุมา. (2555). ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัวยรามธนบุรีเชียงใหม่.
- อุราชนก คงกล้า. (2561). ระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการไทย: วาระแห่งชาติที่ต้องเร่งแก้ไข. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 13 “วิถีนวัตกรรมไทยด้วยการพัฒนางานวิจัย” วันที่ 1 - 2 ธันวาคม 2561 (หน้า 13 - 22). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัวยเวสเทิร์น.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Likert, R. (1976). *Management Styles and The Human Component*. New York: AMACOM.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
The Provision of Social Welfare for Individuals with Limited
Opportunities at Chong Sarika Sub-district Administrative Organization,
Phatthananikhom District, Lopburi Province

สุนทรี สุวรรณรงค์,* วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์,** และวรภรณ์ ทรัพย์รวงทอง***
Soontaree Suwannarong, Wasita Kerdphon Prasopsak, and Waraporn Subruangthong

Received: January 5, 2024 Revised: February 8, 2024 Accepted: February 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้ด้อยโอกาสทุกคนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งหมด 157 คน ได้มาจากการเลือกแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามจำนวน 36 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.875 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์, ผู้ด้อยโอกาส, องค์การบริหารส่วนตำบล

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The research aims to study the level of opinions toward the provision of social welfare for individuals with limited opportunities at Chong Sarika Sub-District Administrative Organization, Phatthananikhom District, Lopburi Province. The research population was 157 individuals with limited opportunities who reside in the area. They were recruited by a simple sampling method. The data collection tool was a 36-item questionnaire with a reliability level of 0.875. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The findings indicated that, overall, the level of opinions regarding the provision of social welfare for individuals with limited opportunities in the Chong Sarika Sub-District Administrative Organization was at a high level. When considering individual issues ranked from the highest to the lowest means, addressing the issues of poverty and limited opportunities was at the highest mean, followed by education, safety in life and properties, housing, health and hygiene, and recreation respectively.

Keywords: Social Welfare Provision, Individuals with Limited Opportunities, Sub-district Administrative Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 71 รัฐต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รัฐควรส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐต้องให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงให้การบำบัด พ้นฟู และเยียวยาผู้ถูกระทำให้มีชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560, หน้า 8 - 18)

ในปัจจุบันสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากผลกระทบหลายสาเหตุ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรคอุบัติใหม่ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) รวมทั้งในปัจจุบันเราอยู่ในโลกของ VUCA World คือ โลกที่เต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ทั้งในสภาพสังคม การแข่งขันทางธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive Innovation) จนมีคำกล่าวหนึ่งว่า “ปรับเปลี่ยนเสี่ยงก่อน มิฉะนั้นคุณก็อาจจะถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลง” (ศศิมา สุขสว่าง, 2564) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ช่องว่างทางสังคมที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันเพิ่มเป็นวงกว้างมากขึ้นสำหรับประชาชนที่เข้าถึงเทคโนโลยี และด้อยโอกาสอื่น ๆ รวมถึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความมั่นคงของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ทั้งทางตรงและทางอ้อม การแก้ปัญหาทางสังคมจำเป็นต้องมีเครื่องมือหรือคลังความรู้ด้านสังคม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์ทางสังคม และการแก้ไขปัญหา โดยคลังความรู้ด้านสังคมที่สำคัญ คือ รายงานสถานการณ์ทางสังคม เพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สามารถมองเห็นสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำมากำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาหน่วยงาน และประเทศต่อไปได้ นอกจากนี้ กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อติดตามสถานการณ์ และสะท้อนการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมและเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางสังคม รวมทั้งมีข้อเสนอเชิงนโยบายทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2564, หน้า 1)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ผ่านมา การจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐได้มีการดำเนินการในรูปแบบของการช่วยเหลือสงเคราะห์เป็นเงินและสิ่งของ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ซึ่งถือว่าไม่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ด้อยโอกาสอย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ ต่อมาการจัดสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐได้พัฒนาเป็นรูปแบบของโครงการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมตามนโยบายของรัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ระบบสวัสดิการที่จัดโดยภาครัฐก็ยังมีปัญหาในการเข้าถึงของผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาถึงการสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทหลักในการจัดบริการสาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาสในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562, หน้า 1 - 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา เป็นหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส แต่ในสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงพบปัญหาในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความตระหนักและการให้ความสำคัญด้านสวัสดิการสังคมผู้ด้อยโอกาสของผู้นำ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนบุคลากร และความรู้ความเข้าใจของบุคลากร (องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา, 2565, หน้า 177 - 183)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส จึงหาแนวทางกำหนดกลไกและมาตรการต่าง ๆ รองรับจำนวนผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และเพื่อปรับปรุงการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ด้อยโอกาส ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและแผนงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่เหมาะสมในระยะยาว ตลอดจนทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขยิ่งขึ้น

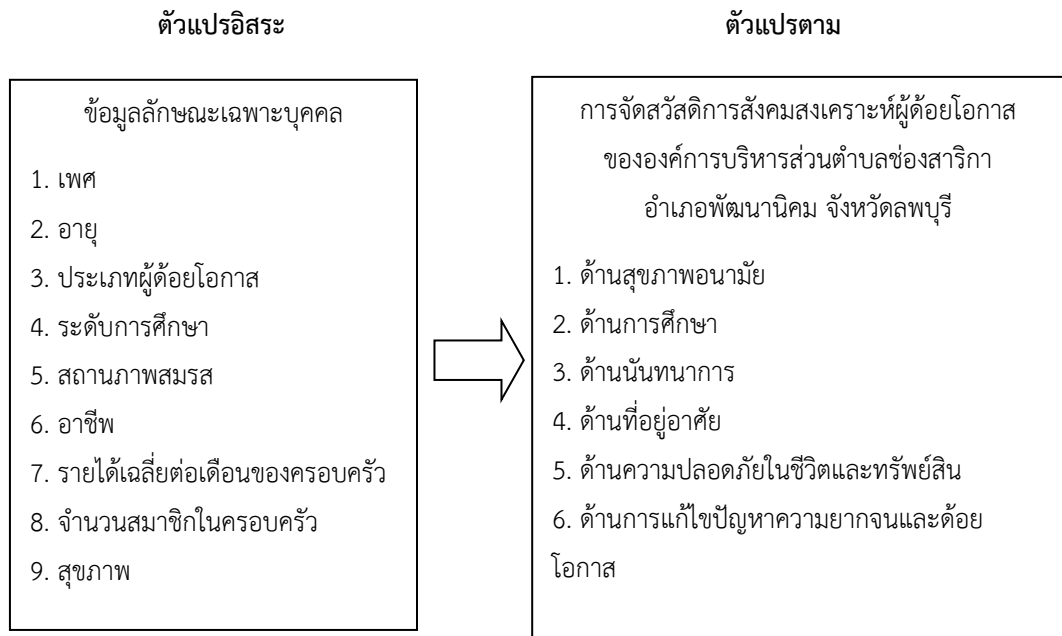
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ

ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส (ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ, 2542) มาปรับเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้ด้อยโอกาสทุกคนที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 157 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดลพบุรี, 2562) จากการเลือกแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 10 ข้อ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้ด้อยโอกาส ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และสุขภาพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รวม 6 ด้าน มีทั้งหมด 36 ข้อ คือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย จำนวน 10 ข้อ 2) ด้านการศึกษา จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านนันทนาการ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 5 ข้อ

5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำนวน 4 ข้อ และ 6) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้วยโอกาส จำนวน 6 ข้อ

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล ช่งสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยมี ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาคณาจารย์

2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการดังนี้

2.2.2.1 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา เนื้อหาสาระ รูปแบบของการสอบถาม และความเที่ยงตรงของเนื้อหา หลังจากนั้นปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.2.2 เสนอสร้างแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งประกอบด้วย 1) นายณรงค์ศักดิ์ ทองประเสริฐแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลสะแกราบ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี 2) นางชนิษฐา ภูษา ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคม ชำนาญการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี 3) อาจารย์ ดร.อังคณา อุดมพันธ์ ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และปรับปรุงแก้ไข วิธีใช้ในการตรวจสอบคือ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2.2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน จากเทศบาลตำบลติ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เนื่องจาก ตำบลติ่ง มีลักษณะพื้นที่ สภาพทั่วไป มีผู้ด้อยโอกาสจำนวนและประเภทที่ใกล้เคียงกับองค์การบริหารส่วนตำบล ช่งสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2.2.2.4 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญธรรม กิจปริดาภิสิทธิ์, 2542, หน้า 114) ได้ค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.875

2.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์เพื่อขอ ความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้ศึกษาทำการสำรวจประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 157 คน โดยกำหนดวันเวลาที่เก็บข้อมูล

3.2 ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้ประชากรด้วยตนเอง จำนวน 157 ชุด

3.3 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วมานำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ของข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดแล้ว จึงนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ตรวจสอบการให้คะแนนแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยแปลความหมายข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีคะแนนเฉลี่ยโดยกำหนดช่วงคะแนนตามเกณฑ์ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2541, หน้า 85) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 ประเภทผู้ด้อยโอกาสเรื่องครอบครัวยากจน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 มีสถานภาพสมรสเป็นโสด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 มีอาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 134 คน ร้อยละ 85.40 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 98.10 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 และมีสุขภาพแข็งแรง/ปกติ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านต่าง ๆ (6 ด้าน)

(n = 157)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านสุขภาพอนามัย				
1. การเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการดูแลสุขภาพ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.22	0.488	มาก	2
2. สถานบริการของรัฐจัดให้มีบริการคำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้ด้อย โอกาส	4.21	0.494	มาก	4
3. จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อย โอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย	4.15	0.504	มาก	10
4. ต้องการให้มีการจัดบริการรักษาพยาบาลผู้ด้อยโอกาสที่บ้าน	4.16	0.537	มาก	8
5. ต้องการให้มีการจัดบริการรถรับ – ส่ง ผู้ด้อยโอกาสจากบ้าน ไปยังสถานพยาบาล	4.16	0.646	มาก	9
6. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.24	0.652	มาก	1
7. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้ด้อย โอกาสในสถานพยาบาล	4.21	0.610	มาก	5
8. ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	4.18	0.560	มาก	7
9. ต้องการให้สถานพยาบาลให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ด้อยโอกาส อย่างเท่าเทียมกับใช้บริการอื่น	4.20	0.536	มาก	6
10. ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.526	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.19	0.555	มาก	
ด้านการศึกษา				
11. ต้องการทุนการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว	4.26	0.505	มาก	4
12. ต้องการได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว	4.27	0.498	มาก	3
13. ต้องการขอรับเงินสงเคราะห์ ช่วยเหลือเพื่อลดภาระ ด้านการศึกษาของตนเองและบุคคลในครอบครัว	4.19	0.495	มาก	6
14. ต้องการคำแนะนำในการขอสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่า เล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กยศ.)	4.22	0.550	มาก	5

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านต่าง ๆ (6 ด้าน) (ต่อ)

(n = 157)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
15. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นต่อผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐจัดให้	4.31	0.606	มาก	2
16. ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสม	4.36	0.556	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.27	0.535	มาก	
ด้านนันทนาการ				
17. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสม	4.22	0.535	มาก	1
18. ต้องการจัดให้มีมุมพักผ่อน	4.16	0.537	มาก	2
19. ต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ	4.04	0.542	มาก	4
20. ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนา	4.03	0.571	มาก	5
21. ต้องการการสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ	4.06	0.596	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.10	0.459	มาก	
ด้านที่อยู่อาศัย				
22. ต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.538	มาก	2
23. ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉิน กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ด้อยโอกาส	4.24	0.536	มาก	1
24. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส	4.22	0.535	มาก	3
25. ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง	4.15	0.464	มาก	5
26. ต้องการให้จัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.17	0.469	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.20	0.390	มาก	

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในด้านต่าง ๆ (6 ด้าน) (ต่อ)

(n = 157)

การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
27. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในอาคารสถานที่สาธารณะ	4.22	0.510	มาก	3
28. ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง	4.21	0.519	มาก	4
29. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ทางเดิน ห้องสุขา ที่จอดรถ ถึงขยะ โรงอาหารที่สะอาด น้ำดื่ม ฯลฯ	4.30	0.537	มาก	1
30. ต้องการได้รับคำแนะนำและการปรึกษาบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ	4.29	0.555	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.25	0.440	มาก	
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส				
31. ต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.31	0.515	มาก	6
32. ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ค่าการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี	4.36	0.543	มาก	3
33. ต้องการให้มีหน่วยงานให้การช่วยเหลือด้านการมีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส	4.38	0.559	มาก	2
34. ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสในระดับอำเภอ	4.38	0.561	มาก	1
35. ต้องการการสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ดูแล	4.34	0.551	มาก	4
36. ต้องการการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	4.34	0.572	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.35	0.461	มาก	
เฉลี่ยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน	4.23	0.294	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.294$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มากที่สุด ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.461$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.535$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.440$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.390$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.555$) และด้านนันทนาการ ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.459$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านสุขภาพอนามัย และ 6) ด้านนันทนาการ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมในระดับหนึ่งแล้ว ถึงแม้ว่าในบางด้านจะยังไม่มี ความเหมาะสมเท่าใดนัก การจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์เป็นการสงเคราะห์ที่มีลักษณะการสงเคราะห์เฉพาะรายบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขและบรรเทาปัญหาให้กับผู้ด้อยโอกาสให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จาตุรรัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษาเรียนรู้ โดยมีแนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ 1) จัดสวัสดิการตามความต้องการของผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการตามสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุ โดยจัดสวัสดิการตามช่วงวัยและลักษณะของผู้สูงอายุ และ 3) การจัดสวัสดิการที่เน้นการประสานงานในรูปแบบเครือข่ายที่มีท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวราย ล้มสายหัว (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ดมีความตระหนักรู้และเข้าใจปัญหาผู้สูงอายุในพื้นที่ค่อนข้างดีโดยทราบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ประสบกับปัญหาการถูกทอดทิ้ง ปัญหาสุขภาพ และปัญหารายได้ อบต.มีโครงการสุขภาพให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ ดังนี้ โครงการส่งเสริมสุขภาพสายตาแก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาสายตาสั้น สายตาวาย สายตาเอียงหรือเป็นต้อพรู โครงการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน ไขมัน ความดันโลหิตสูงในผู้สูงอายุฟรี โครงการผู้สูงวัยห่างไกลสมองเสื่อมและกองทุนประกันสุขภาพ 2) ด้านรายได้ อบต. มีการให้บริการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยผู้สูงอายุ

ที่อายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับ 600 บาท อายุ 70 ปีขึ้นไป ได้รับ 700 บาท อายุ 80 ปีขึ้นไป ได้รับ 800 บาท อายุ 90 ปี ขึ้นไป ได้รับ 1,000 บาท โดยผู้สูงอายุมารับเงินสงเคราะห์ด้วยตนเองที่ อบต. หรือโอนเงินเข้าบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ อบต. นำเงินไปให้แก่ผู้สูงอายุถึงที่บ้านพักอาศัย 3) ด้านที่พักอาศัย ไม่มี ซึ่ง อบต. ไม่มีการจัดสวัสดิการด้านที่พักให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ 4) ด้านนันทนาการ โครงการผู้สูงวัยใส่ใจธรรมชาติเพื่อเสริมสร้างสุขภาพจิตให้กับผู้สูงอายุ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง ไม่มี แต่ผู้บริหาร อบต. มีการวางแผนในอนาคตที่จะจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้สูงอายุ 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนจัดตั้งและพัฒนาบริการทางด้านสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด เน้นการให้บริการถึงบ้าน ไม่มี แต่ผู้บริหาร อบต. มีการวางแผนในอนาคตที่จะจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามรดา ประเสริฐสุข, และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2564) การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านสุขภาพอนามัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดให้มีบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้ด้อยโอกาส เช่น การแพทย์แผนไทย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงระบบสุขภาพเพื่อรองรับผู้ด้อยโอกาส เช่น การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส โดยการให้ความรู้ และคำแนะนำ ด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการรักษาแผนไทย เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้เป็นปกติ

2. ด้านการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการขอรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อลดภาระด้านการศึกษาของตนเอง และบุคคลในครอบครัว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส และบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ในการใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เพราะผู้ด้อยโอกาสส่วนใหญ่มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถส่งเสียบุตรให้ศึกษาเล่าเรียนได้ ดังนั้นผู้ด้อยโอกาสควรใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น รู้จักประหยัดอดออมสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับครอบครัว การใช้จ่ายไม่ควรเกิดจากรายได้ และให้การสนับสนุนการศึกษาจะประสานงานกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี และหน่วยงานที่มีโครงการสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือให้แก่ผู้ด้อยโอกาส

3. ด้านนันทนาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อการนันทนาการ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ และ

วันสำคัญทางศาสนา ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันคนพิการ วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวน เป็นต้น เพื่อความผ่อนคลายและฝึกจิตใจ และสมอง ผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ชุมชนได้อย่างปกติสุขและยั่งยืน

4. ด้านที่อยู่อาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จะดำเนินการประสานงานไปทางพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี เพื่อพิจารณาหาสถานสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่ใกล้เคียง

5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการถูกทอดทิ้ง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรมีการสำรวจข้อมูลผู้ด้อยโอกาสที่อาศัยอยู่ตามลำพัง และวางแผนการดูแลร่วมกับ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครต่าง ๆ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในชุมชนเพื่อดูแล และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ด้อยโอกาส เช่น ปัญหาการถูกทารุณกรรม ปัญหาการถูกล่อลวง ปัญหาการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และปัญหาการถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ควรส่งเสริมการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น รู้จักการประหยัดอดออม สร้างรายได้ที่มั่นคง สร้างงานที่มีรายได้อย่างยั่งยืน การใช้จ่ายไม่ควรเกิดจากรายได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เพื่อนำไปพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการถูกทอดทิ้งของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสต่อยอดจากผลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

งามรดา ประเสริฐสุข, และพิชัยรัฐ หมั่นด่าง. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ
ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ. **วารสารวิจัยธรรมศึกษา**, 4(2), 73 - 85.

ชูศรี วงษ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ดาวราย ลีมสายหัว. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน
ตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)**, 21(1), 65 - 79.

บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. (2542). **เทคนิคการสร้างและการรวบรวมข้อมูล** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ปีแอนด์บี.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546. (2546, 1 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120**

ตอนที่ 94ก หน้า 6. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25, 2565,

จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER076/GENERAL/DATA0000/00000457.PDF>.

ระพีพรรณ คำหอม, และคนอื่น ๆ. (2542). **การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). **รัฐธรรมนูญกับผู้สูงอายุ**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 25,
2565, จาก https://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509155819_1.pdf.

วาสนา จาตุรัตน์. (2560, พฤษภาคม - สิงหาคม). แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ
ในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 9(2), 295 - 318.

ศศิมา สุขสว่าง. (2564). **การพัฒนาตัวเองเพื่อเตรียมตัวสู่โลก VUCA World**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30, 2565,
จาก <https://www.sasimasuk.com>.

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **สิทธิและสวัสดิการเพื่อประชาชน**.
สืบค้น กุมภาพันธ์ 30, 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER089/GENERAL/DATA0000/00000148.PDF>.

_____. (2564). **รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปีงบประมาณ 2564**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30 2565,
จาก <https://ebooks.m-society.go.th/ebooks/detail/665>.

สำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัดลพบุรี. (2562). **แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2562**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 30,
2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/DRAWER018/GENERAL/DATA0000/00000780.PDF>.

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา. (2562). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) (ฉบับทบทวน
ปี 2562) ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.

ลพบุรี: ผู้แต่ง.

_____. (2565). แผนชุมชนระดับตำบล ประจำปี 2565. ลพบุรี: ผู้แต่ง.

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้
แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

Learning Out Comes On Chinese “Listening and Speaking”

By Blended Learning Management Of Grade 3 Students,

Anuban Samutsongkram School

ซูเฟิน ลู,* รสรินทร์ ออมมรัตน์,** และสุเทพ อ่วมเจริญ***

Sufen Lu, Rossarin Onamornrat, and Sutep Aoumjaren

Received: June 9, 2023 Revised: July 10, 2023 Accepted: July 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงครามให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 3. ศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาจีน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และ แบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม มีค่าเท่ากับ 81.57% เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

** ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ที่ระดับ .05 และ 3. เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, ภาษาจีน, โรงเรียนอนุบาล
สมุทรสงคราม

Abstract

The objectives of this research were: 1. to develop the learning outcomes on Chinese “Listening and Speaking” by blended learning management of Grade 3 students, Anuban Samutsongkhram School to meet the criteria of 80 percent; 2. to compare of the learning outcomes on Chinese “Listening and Speaking” by providing blended learning management for Grade 3 students; and 3. to study the attitudes of Grade 3 students toward learning Chinese language. This research was pre-experimental research. The sample consisted of 36 students from grade 3, class 4 of Anuban Samutsongkhram School in the second semester of the academic year 2022. They were sampled with simple random sampling method. Research instruments consisted of 7 lesson learning management plan; 30 item achievement test; and 12 item questionnaire. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean and Standard Deviation.

The results of the research were as follows: 1. learning outcomes on Chinese “Listening and Speaking” by blended learning management of Grade 3 students Anuban Samutsongkhram School was 81.57%, which is in response to the 80% criterion; 2. the comparison of Chinese language skills in listening and speaking by blended learning management for Grade 3 students showed that the posttest was higher than that of pretest at the .05 level; and 3. attitudes of Grade 3 students toward learning Chinese language skills, overall, was at the highest level.

Keywords: Blended Learning Management, Grade 3 Students, Chinese, Anuban Samutsongkhram School

บทนำ

ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีการใช้อย่างแพร่หลายในทวีปเอเชีย เนื่องจากประเทศจีนเป็นแหล่งอารยธรรมที่ใหญ่ ดังนั้นการบันทึกความรู้และวิทยาการต่าง ๆ จึงเป็นภาษาจีนไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านปรัชญา ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ทั้งขนาดของประเทศ จำนวนประชากร การเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดและต่อเนื่อง ทำให้ภาษาจีนกลายเป็นอีกภาษาหนึ่งในเอเชียที่ถูกใช้ในองค์กรสหประชาชาติ และยิ่งเป็นการเพิ่มความสำคัญให้กับภาษาจีนเป็นอย่างมาก การที่คนต่างประเทศอย่างเช่น คนไทยมีโอกาสที่จะเรียนภาษาจีนนั้น ย่อมถือว่ามีความประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่เพียงแต่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เราสามารถใช้ภาษาเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ทั้งในระดับบุคคล และระดับประเทศ เช่น การศึกษาความรู้วิทยาการ การประกอบธุรกิจการลงทุน และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ (สุภิญญา เรือนแก้ว, 2552, ย่อหน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) กำหนดให้วิชาภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติมที่จัดอยู่ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ แต่ละโรงเรียนจะมีวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับหลักสูตรของสถานศึกษา การเรียนการสอนภาษาจีนส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาจีน และเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาจีนเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาของวิชาภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน โดยมีการเสริมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน เน้นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (ผ่องศรี เอื้องโพธิ์โรจน์, 2558, ย่อหน้า 8 - 9) ถ้าหากต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจและการสื่อสารมีประสิทธิภาพอย่างมาก ในเรื่องของการออกเสียงก็ถือว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ ถ้าหากว่าออกเสียงผิดไปเพียงนิดเดียวก็อาจทำให้ความหมายของคำนั้น ๆ เปลี่ยนได้เลย ทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งและยังถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่ทักษะการอ่านและการเขียนที่ดีนั่นคือ ทักษะด้านการฟังและการพูดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด ควรมีกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและทำให้เกิดความสนใจในบทเรียน โดยผ่านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเช่น เพลง นิทาน เกม บทบาทสมมุติ ซึ่งล้วนแล้วเป็นทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดในที่สุด (มณฑา ตุ่มอ่อน, 2551, หน้า 4)

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนภาษาจีนจะเกิดขึ้นได้จากวิธีการสอนที่หลากหลายของครูและกิจกรรมที่ได้ผลดีที่สุดสำหรับนักเรียน คือ การเล่นเกม เพลง และกิจกรรมประกอบท่าทาง กิจกรรมเหล่านี้สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างมาก ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนคือ การขาดหลักสูตรภาษาจีนที่ตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษา นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ครูขาดทักษะในการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในปัจจุบันยังใช้วิธีการสอนรูปแบบเก่าอยู่ คือ การเน้นท่องจำ (วรากร แซ่พุ่น, และคณะ, 2560, หน้า 128) นอกจากนี้ครูชาวไทยที่สอนวิชาภาษาจีนยังมีการสอนโดยใช้คำภาษาไทยมาเทียบเคียงวิธีนี้ส่งผลให้นักเรียนออกเสียงได้ไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง ในทางกลับกันครูชาวจีนที่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมจีนก็ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพต่อนักเรียนและในส่วน of นักเรียนที่ไม่สนใจและใส่ใจในการเรียนนั้นก็จะมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำลงส่งผลกระทบต่อทักษะการฟัง

และการพูดที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป (อติเรก นวลศรี, 2558, หน้า 151)

การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการผสมรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียนไม่จะเป็นการเผชิญหน้าหรือไม่ก็ตาม การเรียนการสอนนี้เกิดจากการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและทำให้เกิดการเรียนการสอนที่ไม่จำเจ โดยครูสามารถใช้วิธีการสอนสองวิธีหรือมากกว่า เช่น ครูนำเสนอบทเรียนผ่านเทคโนโลยีผนวกกับการสอนแบบเผชิญหน้าจากนั้นติดตามการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้อีเลิร์นนิ่ง ด้วยระบบแอลเอ็มเอส (Learning Management System) โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องแล็บ หลังจากนั้นสรุปบทเรียน ด้วยการอภิปรายร่วมกับอาจารย์ครูในห้องเรียน และสามารถนำมาสรุปได้เป็น 3 มิติ ตามที่ Graham, Allen, & Ure (2003) กล่าวไว้คือ การผสมผสานการสอนผ่านสื่อการสอน การผสมผสานวิธีการเรียนการสอน และการผสมผสานระหว่างการสอนแบบเผชิญหน้ากับการสอนออนไลน์ การเรียนรู้แบบผสมผสานในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการสอนโดยการใช้สื่อและวิธีการสอนที่ไม่ใช่แค่สอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ให้นักเรียนได้มีอิสระกับการเลือกเรียน นักเรียนสามารถเรียนได้ในรูปแบบออนไลน์หรืออาจจะมีการสั่งภาระงานที่เป็นรูปแบบสื่อออนไลน์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาจีนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในชีวิต แนวทางที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ การจัดกิจกรรมและมีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัย เพราะนักเรียนในยุคปัจจุบันนี้ยังต้องการการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น และเป็นการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ภาษาจีนให้กับนักเรียนได้อีกด้วย จากการสอนวิชาภาษาจีนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านมามีพบว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการฟังและการพูดอยู่ นักเรียนไม่สามารถฟังและพูดออกเสียงคำภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง สาเหตุอาจเกิดจากนักเรียนบางส่วนขาดความสนใจในการเรียน อีกทั้งในบางโรงเรียนก็จัดให้วิชาภาษาจีนเป็นวิชาเรียนเสริม จึงทำให้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับวิชาภาษาจีนมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่านักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการพูดและการฟังโดยให้เกิดการพัฒนาทักษะทั้งสองด้านนี้ ผู้วิจัยจึงได้หาวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบผสมผสาน เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการพูดและการฟังให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ผลการเรียนรู้ภาษาจีนด้านการฟังและการพูดโดยใช้วิธีการสอนแบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม การใช้สื่อการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อมาพัฒนาทักษะของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของนักเรียนที่ดีขึ้นแล้ว ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

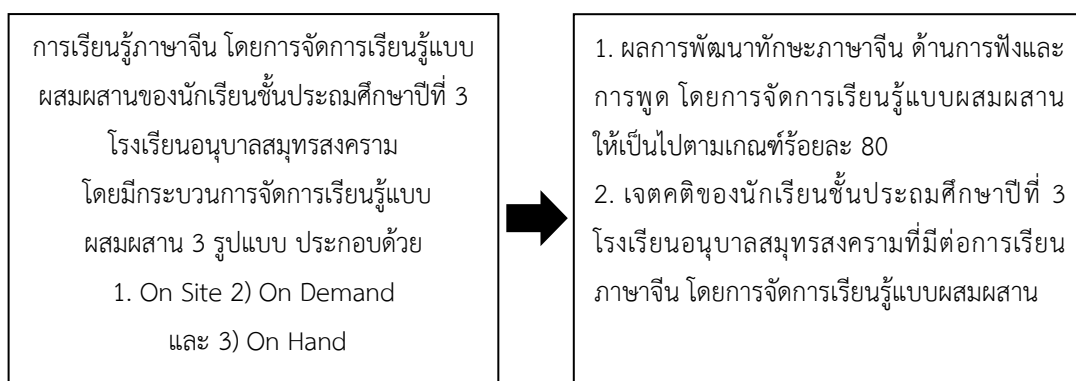
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ตามเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ก่อนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงครามที่มีต่อการเรียนภาษาจีน ด้านการฟังและการพูดโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม” มีกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) On Site 2) On Demand และ 3) On Hand (Bingling, Zhong, วีระพันธ์ พานิชย์, และนคร ละลอกน้ำ, 2565) และทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของ Gagne (1970) Gagne’s Eclecticism ได้จัดแบ่งไว้ 8 ประเภท ดังนี้ 1) การเรียนรู้สัญญาณ (Signal-Learning) 2) การเรียนรู้สิ่งเร้า-การตอบสนอง (Stimulus-Response) 3) การเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง (Chaining) 4) การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal Association) 5) การเรียนรู้ความแตกต่าง (Discrimination Learning) 6) การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning) 7) การเรียนรู้กฎ (Rule Learning) 8) การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เรียนรายวิชาภาษาจีน รหัสวิชา จ13201 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้อง ซึ่งคณะนักเรียนเก่งปานกลาง และอ่อน รวมทั้งสิ้น 170 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เรียนรายวิชาภาษาจีน รหัสวิชา จ13201 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 36 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม คณะนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน 3. แบบสอบถามเจตคติ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง การฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

2.1.1 วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม (พ.ศ. 2564) ตลอดจนเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 - 8 ประกอบด้วย 1) หน่วยที่ 6 เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร 他是谁 จำนวน 3 ชั่วโมง 2) หน่วยที่ 7 เขา (ผู้ชาย) เป็นหมอ 他是医生 จำนวน 2 ชั่วโมงและ 3) หน่วยที่ 8 เขา (ผู้หญิง) เป็นน้องสาวของฉัน 她是我妹妹 จำนวน 2 ชั่วโมง

2.1.1.2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง การฟังและการพูด แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้งานวิจัยมีความครอบคลุมเนื้อหาและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นก็นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาษาจีน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง 3 รูปแบบประกอบด้วย 1) On Site 2) On Demand และ 3) On Hand จำนวน 7 แผนการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คำศัพท์ชื่อเรื่อง 他是谁 เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร
- (2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ประโยค 1 ชื่อเรื่อง 他是谁เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร
- (3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ประโยค 2 ชื่อเรื่อง 他是谁เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร
- (4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 คำศัพท์ชื่อเรื่อง 他是医生 เขา (ผู้ชาย) เป็นหมอ
- (5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ประโยค ชื่อเรื่อง 他是医生 เขา (ผู้ชาย) เป็นหมอ
- (6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 คำศัพท์ชื่อเรื่อง 她是我妹妹
เขา (ผู้หญิง) เป็นน้องสาวของฉัน
- (7) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ประโยค ชื่อเรื่อง 她是我妹妹
เขา (ผู้หญิง) เป็นน้องสาวของฉัน

2.1.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบปรับปรุงให้ครอบคลุมเนื้อหาถูกต้องและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้นประกอบด้วย 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระภาษาจีน 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และ 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติวิจัยทางการศึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1.4 มีวิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ถึง 7 จัดให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ครูจะเปิดสื่อที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียงให้นักเรียนได้ฝึกฟังและพูด

2.1.2 การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2.1.2.1 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ประกอบด้วย 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระภาษาจีน 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และ 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติวิจัยทางการศึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีนว่าเหมาะกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบผสมผสาน ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น โดยกำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสม
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความเหมาะสม

2.1.2.2 นำผลการตรวจสอบประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่า มีค่าอยู่ที่ 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การฟังและการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

2.2.1 วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.2.1.1 ศึกษาเอกสาร เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนภาษาจีน เรื่อง การฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม

2.2.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนภาษาจีนด้านการฟังและการพูด โดยการสอนแบบผสมผสาน โดยกำหนดให้เป็นแบบทดสอบที่มีคะแนนข้อที่ถูกต้องเท่ากับ 1 คะแนนและค่าคะแนนข้อที่ผิดเท่ากับ 0 คะแนน และการสร้างแบบทดสอบในการฟังจากเสียงที่ครูเปิดให้หาคำตอบในกระดาษ และการวัดการพูด จะจัดให้นักเรียนได้ทดสอบกับครูเป็นรายบุคคล

2.2.1.3 ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนภาษาจีนด้านการฟังและการพูด

2.2.1.4 หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนภาษาจีนด้านการฟังและการพูด ด้วยวิธีการหาค่า IOC และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ KR-20

2.2.2 การหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

2.2.2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

2.2.2.1.1 เสนอแบบทดสอบวัดผลให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบว่าสอดคล้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยคำนวณค่าคะแนนเป็นรายข้อคำถาม และกำหนดคะแนนประเมิน ดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

2.2.2.1.2 นำผลการตรวจสอบประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่ามีค่า IOC ทุกรายข้อเท่ากับ 1.00

2.2.2.1.3 ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ตามคำแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ KR-20

2.2.2.2.1 ทดสอบโดยการทดลองใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนกับกลุ่มทดลองจำนวน 36 คน

2.2.2.2.2 นำคะแนนมาคำนวณผลการตรวจสอบโดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่น KR-20 หากค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.60 ขึ้นไป หมายถึง ข้อคำถามนั้นเมื่อนำไปใช้ทดสอบมากกว่า 1 ครั้งสามารถประเมินผู้เรียนออกมาได้เป็นผลที่ใกล้เคียงกันสามารถเชื่อมั่นในผลลัพธ์ของแบบทดสอบได้ พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังเรียนมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

2.3 แบบสอบถามเจตคติ

2.3.1 วิธีการสร้างแบบสอบถามเจตคติ ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามเจตคติ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหนังสือตำราต่าง ๆ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง การฟังและการพูดโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2.3.1.1 สร้างแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนรูปแบบผสมผสานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967) จำนวน 10 ข้อ

5 หมายถึง นักเรียนมีเจตคติมากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนมีเจตคติมาก

3 หมายถึง นักเรียนมีเจตคติด้านกลาง

2 หมายถึง นักเรียนมีเจตคติน้อย

1 หมายถึง นักเรียนมีเจตคติน้อยที่สุด

2.3.1.2 นำแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเกี่ยวกับประเด็นการประเมิน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยคำนวณค่าคะแนนเป็นรายข้อคำถาม และกำหนดคะแนนประเมินดังต่อไปนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

2.3.1.3 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนหาคะแนนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หมายถึงข้อคำถามนั้น ๆ ในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังเรียนสามารถนำไปใช้ได้

2.3.2 ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ต่ำกว่า 0.67 ตามคำแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.3 นำแบบสอบถามเจตคติไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดลองงานวิจัยเป็นไปตามขั้นตอนผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

3.2 ทำความเข้าใจกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จำนวน 36 คน ถึงวิธีการดำเนินการทดลอง จุดประสงค์การทดลอง และวิธีการประเมินผลการเรียน

3.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผนการเรียนรู้ตามลำดับ ประกอบด้วย แผนที่ 1 คำศัพท์ เรื่อง 他是谁 เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร แผนที่ 2 ประโยค 1 เรื่อง 他是谁 เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร แผนที่ 3 ประโยค 2 เรื่อง 他是谁 เขา (ผู้ชาย) เป็นใคร แผนที่ 4 คำศัพท์ เรื่อง 他是医生 เขา (ผู้ชาย) เป็นหมอ แผนที่ 5 ประโยค เรื่อง 他是医生 เขา (ผู้ชาย) เป็นหมอ แผนที่ 6 คำศัพท์เรื่อง 她是我妹妹 เขา (ผู้หญิง) เป็นน้องสาวของฉัน แผนที่ 7 ประโยค เรื่อง 她是我妹妹 เขา (ผู้หญิง) เป็นน้องสาวของฉัน จากนั้นชี้แจงการเรียนรู้ภาษาจีน โดยวิธีการสอนแบบผสมผสานแก่นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง

3.4 เก็บข้อมูลระหว่างเรียนของกลุ่มทดลอง

3.5 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 36 คนใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนชุดเดียวกัน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบกลุ่มทดลอง

3.6 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาจีนด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 ข้อ

5 หมายถึง	นักเรียนมีเจตคติมากที่สุด
4 หมายถึง	นักเรียนมีเจตคติมาก
3 หมายถึง	นักเรียนมีเจตคติปานกลาง
2 หมายถึง	นักเรียนมีเจตคติน้อย
1 หมายถึง	นักเรียนมีเจตคติน้อยที่สุด

3.7 นำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.8 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.9 นำเสนอผลการวิจัยและจัดทำรูปเล่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์หาความแตกต่างทางการเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์เจตคติเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนแบบผสมผสาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม30)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม30)
1	15	28
2	13	19
3	14	19
4	12	19
5	14	19
6	23	29
7	15	23
8	12	19
9	14	24
10	23	28
11	15	20
12	14	19

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม30)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม30)
13	23	30
14	18	27
15	14	21
16	14	28
17	13	28
18	22	22
19	21	28
20	19	30
21	26	25
22	17	30
23	14	24
24	14	20

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม30)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม30)	คนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม30)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม30)
25	26	29	31	13	20
26	22	30	32	20	28
27	19	30	33	16	21
28	24	30	34	13	28
29	13	20	35	18	23
30	12	18	36	17	25
($\bar{x}$)	17	24.47	p	56.67	81.57
S.D	4.29	4.33	ความก้าวหน้าทางการเรียน		0.57

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 36 คน โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ปรากฏผลดังนี้ นักเรียนได้คะแนนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 81.57 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 56.67 และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนหลังเรียน 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน 4.29 ซึ่งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนมีค่าสูงกว่า และมีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนที่ 0.57

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงครามก่อนและหลังเรียน ดังแสดงในตาราง 2

คะแนน	N	p	S.D	$\bar{x}$	t	sig
ก่อนเรียน	36	56.67	4.29	17.00	16.44*	0.00
หลังเรียน	36	81.57	4.33	24.47		

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.05

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงครามปรากฏผลดังนี้ ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าผลการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

3. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม

ตาราง 3 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงครามที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ดังแสดงในตาราง 3

เจตคติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1. การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	4.44	0.56	มาก
2. บรรยากาศห้องเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	4.19	0.75	มาก
3. บรรยากาศในห้องเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.72	0.51	มากที่สุด
4. บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อให้นักเรียนซักถามปัญหา	4.69	0.47	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ	4.58	0.60	มากที่สุด
6. เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.61	0.64	มากที่สุด
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	4.47	0.65	มาก
8. กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.67	0.53	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายและเหมาะสม	4.61	0.49	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4.47	0.70	มาก
11. สื่อการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.75	0.44	มากที่สุด
12. ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.72	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.58	0.59	มากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานปรากฏผลดังนี้ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D.=0.59)

อภิปรายผล

1. จากการสรุปผลการพัฒนาทักษะภาษาจีน ด้านการฟังและการพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม พบว่า นักเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จะเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ครูสอนในหลากหลายรูปแบบทั้งการสอนแบบออนไลน์และการสอนในห้องเรียน ครูมีการปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเน้นเทคนิคการสอนแบบให้นักเรียนได้ฟังและพูดได้จริงจากสื่อและเนื้อหาโดยไม่ให้เป็นภาระจำเจ ครูจะต้องมีการนำเอาเว็บไซต์ (Website) มาช่วยในการสอน ตัวอย่างเช่น การเล่นเกมและการเปิดสื่อวิดีโอให้นักเรียนได้ศึกษาในคาบเรียน โดยการเรียนรู้ในรูปแบบผสมผสานนี้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึก

ทักษะการฟังและการพูดได้มากยิ่งขึ้น ผลจากการพูดก็จะได้มาจากการฟังที่มีประสิทธิภาพและเกิดผล เพราะฉะนั้น หากครูต้องการให้นักเรียนพูดได้ก็ต้องปรับการสอนฟังให้นักเรียนมีความเข้าใจก่อนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ราเชนทร์ พวงพาว, และพิณทิพา สืบแสง (2565) ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง ประโยคเงื่อนไข โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประโยคเงื่อนไข หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนร้อยละค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.79

2. จากการสรุปผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาจีนด้านการฟังและการพูดโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม มีค่าความแตกต่างทางการเรียนเท่ากับ 0.57 สอดคล้องสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความหลากหลายรูปแบบทั้งการเรียนในห้องเรียนและการเรียนออนไลน์ ครูเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้นักเรียนได้รับความรู้ตามวัยและความเหมาะสม ผลจากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาจีนด้านการฟังและการพูดสามารถนำเอา งานวิจัยที่มีความสอดคล้องกับการวิจัยนี้มาใช้อ้างอิงได้ของ อรุณฯ แก้วมัตย์, และอังคณา อ่อนธานี (2565) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้นำเสนอ บทเรียน ขั้นที่ 2 ชี้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 3 ชี้นำประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นที่ 4 ชี้นำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 ชี้นำประเมินผล โดยมีเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1. What Food Do You Like? 2. How to Make และ 3. At the Restaurant โดยกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.39) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ (75.41/77.78) ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการสรุปผลการสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม ที่มีต่อการเรียนภาษาจีน เรื่อง การฟังและการพูดโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การทักทายและสอบถามข้อมูลกับผู้อื่นโดยใช้ภาษาจีนซึ่งสอดคล้องกับ ธัญพรพร พานสกุล (2561) การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความผูกพัน แรงจูงใจ และความพึงพอใจของผู้เรียนกรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยความพึงพอใจ ($\bar{x} = 4.28$) ของผู้เรียนสูงกว่าผู้เรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนด้านการฟังและการพูดโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ครูจะต้องมีการเตรียมสื่อ นวัตกรรม ให้พร้อมและเหมาะสมกับตัวผู้เรียน และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น ครูควรคำนึงถึงวิธีการนำรูปแบบการเรียนการสอนมาบูรณาการในการสอน เช่น การเรียนรูปแบบการใช้คำถาม (Question Method) การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Method) การเรียนรูปแบบศึกษาด้วยตนเอง (Self-study Method) เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนในรูปแบบผสมผสานและเกิดทักษะการคิดด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ในเรื่องและระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2560)** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ธัญพรพร แพนสกุล. (2561). **การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความผูกพัน แรงจูงใจ และความพึงพอใจของผู้เรียน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พลอยไพลิน ศรีอำดี. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ 2 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผ่องศรี เอื่องไพโรจน์. (2558). **การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจากการศึกษาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์**. สืบค้น มีนาคม 2, 2559, จาก https://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/main_php/print_informed.php?id_count_inform=13261.
- มณฑา ดุ่มอ่อน. (2551). **การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ราชนนทร์ พวงพาว, และพินทิพา สืบแสง. (2565, มกราคม - มิถุนายน). **การศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ เรื่อง ประโยคเงื่อนไข โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม**. วารสารวิชาการครูศาสตร์สวนสุนันทา, 6(1), 1 – 10.
- วรารกร แซ่พูน, และคณะ. (2560, กุมภาพันธ์). **การศึกษาศาภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดยะลา**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 12(ฉบับพิเศษ), 126 – 136.
- สุภิญญา เรือนแก้ว. (2552). **ความสำคัญของภาษาจีนในปัจจุบัน**. สืบค้น ตุลาคม 6, 2565, จาก <http://ning-50010110079.blogspot.com/2009/09/blog-post.html>.
- อดิเรก นวลศรี. (2558, มกราคม - เมษายน). **การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้วยวิธีตอบสนองด้วยท่าทาง TPR ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคูยาง สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1**. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 7(1), 149 – 159.
- อรนุช แก้วมัตย์, และอังคณา อ่อนธานี. (2565, กรกฎาคม - กันยายน). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ ผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6**. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์, 4(3), 181 – 192.

- Zhong, Bingling, วีระพันธ์ พานิชย์, และนคร ละลอกน้ำ. (2565, ธันวาคม). การพัฒนาการสอนแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *HRD Journal*, **13(2)**, 21 - 39.
- Gagne, Robert, M. (1970). *The Condition of Learning* (2nd ed). New York: Rinekert and Winstin.
- Graham, C.R., Allen, & Ure. (2003). *Blended Learning Environments: A Review of The Research Literature*. Unpublished Manuscript, Provo, UT.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M. (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. (pp. 90 - 95). New York: Wiley & Son.

ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมที่มีต่อความสามารถทางภาษา
ด้านการสื่อความหมายชั้นอนุบาลปีที่ 2
The Effect of Learning Experience Using Multimedia
on the Ability in the Language of Meaning Kindergarten 2nd Year

สุมิตรา สุขเกษม*
Sumitra Sukkasem

Received: June 29, 2023 Revised: September 6, 2023 Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และเพื่อศึกษาระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายภาพรวมของนักเรียน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 - 2 จำนวน 23 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย สื่อประสมที่ส่งเสริมทักษะและความสามารถทางภาษาเพื่อสื่อความหมาย จำนวน 14 หน่วย แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย รวม 40 ข้อ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก และการปฏิบัติ รวม 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า 1. ความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายหลังจัดประสบการณ์ของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2. ระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์, การสื่อความหมาย, ความสามารถทางภาษา, สื่อประสม

* ครู คศ.3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง

Abstract

The objectives of this research were: To measure and compare the communication skills of students before/after the study; o explore the overall level of abilities for communication of students compared to the 85 percent criterion. The sample group consisted of 23 students from Kindergarten Grade 2 at Anuban Tambon Khok Samrong School in the academic year 2022, semester 1 - 2. The samples were selected by purposive sampling method. The instruments used in the study consisted of 14-unit multimedia materials enhancing communicative language skills, a Language Skills and Abilities for Communication Test, which is a 40-item 3-choice multiple questions with the 4-section 10-item practice test. Statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation, and a hypothesis test (t-test).

The results showed that 1. After the study, students have a higher level of interpretive language ability, statistically significant at the .05 level. 2 The level of communication ability of Kindergarten 2 students is higher than the 85 percent criterion, which is statistically significant at the .05 level.

Keywords: Organizing Experiences, Transfer of Meanings, Language Proficiency, Multimedia

บทนำ

สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องภาษาเป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เพื่อใช้สื่อสารและใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งทักษะทางภาษาประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งล้วนแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี จึงควรส่งเสริมและพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน หลักสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ ส่งเสริมและพัฒนาความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถเติบโตเป็นคนดี มีคุณภาพ และทำประโยชน์ต่อสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 32) การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ เนื่องจากการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องเริ่มกันตั้งแต่ระยะต้นของชีวิต ซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมสำหรับการพัฒนาขั้นต่อไป อีกทั้งความสามารถในการใช้ภาษาของบุคคลยังเป็นเครื่องมือบ่งชี้ถึงความสำเร็จเติบโตของสติปัญญา ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาเด็กปฐมวัย จึงเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้แก่เด็กต่อไป

แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นไปในลักษณะการเตรียมความพร้อมของเด็ก และควรมีลักษณะให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการเรียนรู้ ครูจึงควรให้โอกาสเด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในการคิด การเรียนรู้ การรู้จักเหตุรู้จักผล ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด โดยอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประเภทต่าง ๆ และเครื่องมือสำคัญของความคิด คือ ภาษา ซึ่งสัญลักษณ์ทางภาษา ได้แก่ เสียงที่ใช้พูดแทนความรู้สึก แทนความเข้าใจ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการคิดและการเรียนรู้ เด็กเล็ก ๆ เรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัว จากการได้เห็น ได้ฟัง ได้สัมผัส ได้ลอง การพูดชี้แนะของผู้ใหญ่ ซึ่งมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก การให้โอกาสทางภาษา คือ การเรียนรู้ภาษาที่มีคุณค่าของเด็ก และโดยธรรมชาติแล้วเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาอย่างถูกวิธีตั้งแต่ระดับปฐมวัย จึงมีผลทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนสิ่งต่าง ๆ ในอนาคต (ชินพรรณ จาติเสถียร, กันตวรรณ มีสมสาร, และอภิรติ ไชยกาล, 2560, หน้า 1 – 3)

ความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี เพื่อให้เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่หวังให้เกิดขึ้นกับเด็กบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาปรับใช้จัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็ก สำหรับมาตรฐานด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา รวม 12 มาตรฐาน โดยการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษานั้น ได้แก่ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย กำหนดให้เด็กปฐมวัยสามารถสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้ กำหนดสภาพที่พึงประสงค์อ่านภาพ สัญลักษณ์ และพูดด้วยภาษาของตน เขียนขีดเขียนตามแบบอย่างมีทิศทาง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 26 – 39)

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ตระหนักเห็นความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ตามแนวทางที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2563 – 2564 ของฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง (2564, หน้า 5) พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียน เฉลี่ยร้อยละ 82.67 และด้านการใช้ภาษาสื่อสาร เฉลี่ยร้อยละ 80.25 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่

โรงเรียนกำหนดไว้ที่เฉลี่ยร้อยละ 85 และเมื่อศึกษาอย่างละเอียดถ้วนถี่แล้ว พบว่า นักเรียนขาดความสามารถด้านการสื่อความหมาย (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน) เช่น การจำแนกคำหรือเสียงที่ใช้ ขาดความชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงความสมบูรณ์ของการใช้คำ หรือประโยคในการเล่า ขาดความคล่องแคล่วในการพูด ไม่กล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็น รวมถึงสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การขาดสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้หรือกระตุ้นส่งเสริมผ่าน การคิด การลำดับเรื่องราว พูด สนทนา ซักถาม และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้เป็นการสร้างแรงจูงใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

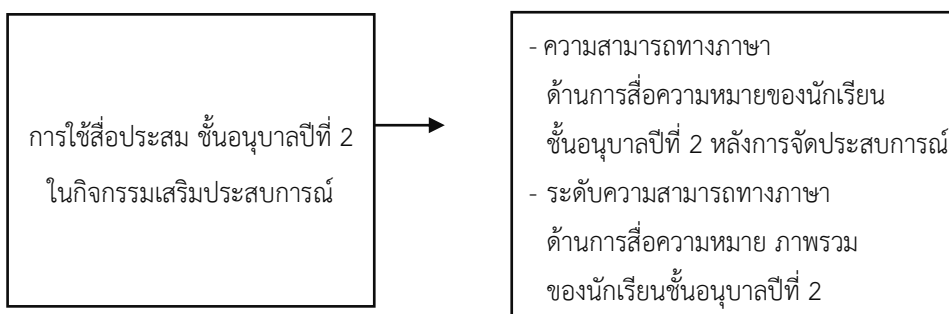
จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ จิตวิทยาหลักการสอน และการเลือกใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของเด็ก พบว่า สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการสื่อความหมายให้กับเด็กปฐมวัย สื่อประสมที่นำมาใช้นั้นเป็นการประสมของสื่อของจริง คำคล้องจอง บัตรคำ คำกลอน แผ่นภาพต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อประเภทภาพ เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยกระตุ้นจินตนาการ ความคิด ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาได้ และภาพที่เด็กปฐมวัยชื่นชอบมาก คือ ภาพการ์ตูน และรูปแบบการ์ตูนแบบน่ารัก ลักษณะฉากตามจริง เป็นรูปแบบที่เด็กชอบมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ เนื่องจากภาพการ์ตูนเป็นภาพวาดที่มีลักษณะแปลกและตลกขบขัน มีความทันสมัย (สิริวรรณ ไขศรี, 2558, หน้า 127) อีกทั้งเด็กปฐมวัยยังอ่านหนังสือไม่ออกหนังสือภาพหรือภาพที่มีลักษณะเป็นภาพการ์ตูนจึงเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ นอกจากภาพการ์ตูนจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็กแล้ว ยังช่วยพัฒนาความพร้อมให้เด็กที่จะเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ ช่วยขยายความรู้ด้านต่าง ๆ ของเด็กให้กว้างขึ้นอีกด้วย (เป็พมา คุณเวทย์วิริยะ, 2549, หน้า 55) สอดคล้องกับการศึกษาของ กชกร ศรีสังข์ (2564, บทคัดย่อ) ที่พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยด้านการฟังและด้านการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานภาพการ์ตูนเป็นสื่อ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาในการฟังและการพูด สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาของ วนิดา โรจนอุดมศาสตร์ (2562, หน้า 89 - 90) จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ (การ์ตูน) ในการพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารของชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านการพูดสื่อสารที่สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาเกี่ยวกับสื่อประสมโดยมีภาพการ์ตูนเป็นสื่อนั้นสอดคล้องกับการศึกษาของ จุไรรัตน์ ชมจรรย์, และพนมพร เผ่าเจริญ (2555, หน้า 112) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมมีความสามารถในการพูดผ่านการออกเสียงคำ ร้อยละ 88.13 ของคะแนนเต็มสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และการศึกษาของ ณัฐิกา สุริยาวงษ์ (2558, หน้า 177) ที่ใช้สื่อประสมเป็นสมุดภาพนิทานอาเซียน เพื่อเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัย พบว่า ในภาพรวมเด็กปฐมวัยมีทักษะการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญ

จากปัญหาและความสำคัญดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนเป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 จึงสนใจเตรียมความพร้อมด้านสติปัญญา ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ โดยให้เป็นความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการเลือกใช้สื่อประสมและมีแผ่นภาพการ์ตูนเป็นส่วนสำคัญ เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายขึ้น และใช้เป็นสื่อการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2

จุดมุ่งหมายการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์
2. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายภาพรวมของนักเรียน ที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ทราบแนวทางสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย
2. ปลุกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้สนใจศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติม
3. เป็นแนวทางในการศึกษารายงานหรือวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อความหมายในระดับอื่น ๆ ต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ห้อง 4 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง อำเภโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี สังกัดเทศบาลตำบลโคกสำโรง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ การใช้แผ่นภาพการ์ตูนส่งเสริมทักษะภาษา ที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังจัดประสบการณ์ และระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมของนักเรียนที่ใช้แผ่นภาพการตูนส่งเสริมทักษะภาษาที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 รายการ ดังนี้

3.1 สื่อประสม ประกอบด้วยสื่อที่เป็นของจริง จำลอง บัตรคำ บัตรภาพ คำกลอน คำคล้องจอง เพลง และแผ่นภาพการตูน เป็นสื่อที่เป็นส่วนสำคัญ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 14 หน่วยการเรียนรู้ คือ ข้าว ผลไม้ ยานพาหนะ ประสาทสัมผัส วันเข้าพรรษา บ้านนออยู่ โรงเรียนของฉัน ชุมชนนออยู่ ฤดูหนาว โลกของสัตว์ วันพ่อ ต้นไม้ วันปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยเป็นภาพการตูนขนาด 12x16 นิ้ว จำนวน 4 ภาพ ต่อหน่วยการเรียนรู้ สามารถเรียงต่อกันได้ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.96

3.1.1 หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สื่อประสมและนำแผ่นภาพการตูนส่งเสริมทักษะภาษาที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 14 เรื่อง และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้แผ่นภาพการตูนส่งเสริมทักษะภาษาเป็นสื่อ จำนวน 14 หน่วยการเรียนรู้ ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้หาค่าประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงต่อไป กำหนดเกณฑ์ +1 ถ้าแน่ใจว่า “ตรง” หรือ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า “ตรงหรือไม่” หรือ -1 ถ้าแน่ใจว่า “ไม่ตรง” โดยมีรายชื่อนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ราย ดังนี้ 1. ดร. เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติ การพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สังกัดเทศบาลเมืองบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย 2. นางวิไลวรรณ เจือทอง ตำแหน่งครู วิทยาลัยครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านโคกสำโรง สังกัดเทศบาลตำบลโคกสำโรง อำเภโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน มีความเชี่ยวชาญด้านสถิติ และ 3. นางสาวธีราพร ขยันการ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงาน การประถมศึกษาลพบุรีเขต 1 จังหวัดลพบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการและการศึกษา

ผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความ สอดคล้อง กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำค่า IOC 0.66 ขึ้นไป (มาจากจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เกณฑ์ขั้นต่ำ คือ $2/3 = 0.66$) และผลการวิเคราะห์ IOC ทั้งหมดมีค่าตั้งแต่ 0.66 – 1.00 ขึ้นไป โดยมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.96 อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอแนะให้ใส่หมายเลขหน้าในแผ่นภาพการตูนด้านบนซ้าย เพื่อให้ง่ายต่อการสังเกตของเด็ก หลังจากจบการจัด ประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งเพิ่มตัวการตูนหรือลดตัวการตูนในบางหน่วยการเรียนรู้

3.1.2 ปรับปรุงและแก้ไขแผ่นภาพการตูนส่งเสริมทักษะภาษาที่มีต่อความสามารถทางภาษา ด้านการสื่อความหมาย และแผนการจัดประสบการณ์ รวม 14 หน่วยการเรียนรู้ เตรียมนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ต่อไป และมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) โดยทดลองใช้แบบภาคสนามกับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำห้อง 3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน พบว่า ค่า E_1 เท่ากับ 81.53 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้ และกำหนดให้สังเกตพฤติกรรมของความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียน

ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินความสามารถทางภาษา ด้านการสื่อความหมาย รายละเอียดดังนี้

3.1.2.1 การฟัง ระดับคุณภาพ 3 (ดีเยี่ยม) ฟังและสามารถจำแนกคำหรือเสียงที่ใช้ได้ถูกต้องตามกำหนดเวลา ระดับคุณภาพ 2 (ดี) ฟังและสามารถจำแนกคำ หรือเสียงที่ใช้ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ตามกำหนดเวลา ระดับคุณภาพ 1 (ผ่านเกณฑ์/ปรับปรุง) ฟังและสามารถจำแนกคำหรือเสียงที่ใช้ได้ถูกต้องเป็นบางส่วนหรือมีผู้ชี้แนะ

3.1.2.2 การพูด ระดับคุณภาพ 3 (ดีเยี่ยม) มีความชัดเจนของการพูดหรือเล่าด้วยการใช้คำ หรือประโยคที่ถูกต้อง ระดับคุณภาพ 2 (ดี) มีความชัดเจนของการพูดหรือเล่าด้วยการใช้คำ หรือประโยคถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ระดับคุณภาพ 1 (ผ่านเกณฑ์/ปรับปรุง) ความชัดเจนของการพูด หรือเล่าด้วยการใช้คำหรือประโยคถูกต้องเป็นบางส่วนหรือมีผู้ชี้แนะ

3.1.2.3 การอ่าน ระดับคุณภาพ 3 (ดีเยี่ยม) สามารถจำแนกความเหมือน ความต่างของภาพ หรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้อง ระดับคุณภาพ 2 (ดี) สามารถจำแนกความเหมือนความต่างของภาพหรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ระดับคุณภาพ 1 (ผ่านเกณฑ์/ปรับปรุง) สามารถจำแนกความเหมือนความต่างของภาพหรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้องเป็นบางส่วนหรือมีผู้ชี้แนะ

3.1.2.4 การเขียน ระดับคุณภาพ 3 (ดีเยี่ยม) สามารถขีด เขียน ลากเส้นตามรอยประ วาดหรือวาดภาพตามแบบได้ถูกต้อง ระดับคุณภาพ 2 (ดี) สามารถขีด เขียน ลากเส้นตามรอยประ วาดหรือวาดภาพตามแบบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ระดับคุณภาพ 1 (ผ่านเกณฑ์/ปรับปรุง) สามารถขีด เขียน ลากเส้นตามรอยประ วาดหรือวาดภาพตามแบบได้ถูกต้องเป็นบางส่วนหรือมีผู้ชี้แนะ

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ขึ้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัยและการปฏิบัติ กำหนดค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2 ภาคสนาม ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ทดลองหาค่า E_1 พบว่า ค่า E_2 เท่ากับ 82.84 โดยมีรายละเอียดแบบทดสอบดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง ประกอบด้วย การจำแนกเสียง (5 ข้อ) และการปฏิบัติตามคำสั่ง (5 ข้อ)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูด ประกอบด้วย การพูดบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ จากภาพ (5 ข้อ) และการพูดเล่าเรื่องจากภาพ (5 ข้อ)

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการอ่าน ประกอบด้วย การจำแนกความเหมือน ความต่างจากภาพ (5 ข้อ) และการเข้าใจความหมายของคำ (5 ข้อ)

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการเขียน ประกอบด้วย การลากเส้นตามรอยประ (5 ข้อ) และการวาดภาพตามแบบ (5 ข้อ)

3.2.1 กำหนดให้ผู้ควบคุมการทดสอบอธิบายวิธีการทำที่ละข้อจนหมดชุดข้อสอบในแต่ละตอน และทำการทดสอบวันละ 1 ตอน โดยเรียงลำดับจากตอนที่ 1 - 4 รวมเวลาทดสอบ 4 วัน ใน 1 สัปดาห์ และนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ นั่นคือ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ได้แก่ ทักษะด้านการฟัง (การจำแนกเสียง) ทักษะด้านการอ่าน (การจำแนกความเหมือน ความต่างของภาพ และการเข้าใจความหมายของคำ)

โดยกำหนดว่าข้อใดกาบาทถูก ให้ 1 คะแนน และข้อที่กาบาทผิด ไม่ได้กาบาท หรือกาบาทเกินกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน และแบบทดสอบภาคปฏิบัติ แบ่งเป็นระดับคะแนน 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การประเมินปฏิบัติตามคำสั่ง ดังนี้ ทักษะด้านการฟัง การปฏิบัติตามคำสั่ง ระดับ 3 ปฏิบัติได้ถูกต้องด้วยตนเอง ระดับ 2 ปฏิบัติได้ถูกต้องโดยครูชี้แนะ และระดับ 1 ไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติได้ไม่ถูกต้องทักษะด้านการพูด การพูดบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ จากภาพ ระดับ 3 พูด/ตอบได้ถูกต้อง ระดับ 2 พูดบอกชื่อได้ใกล้เคียง และระดับ 1 นิ่งเฉยไม่พูด การพูดเล่าเรื่องราวให้เกี่ยวข้องกับ สอดคล้องกับภาพ ระดับ 3 เล่าเรื่องได้สอดคล้องตรงประเด็น ระดับ 2 เล่าเรื่องได้โดยครูชี้แนะหรือเล่าได้แต่ไม่ตรง ประเด็น และระดับ 1 ไม่สามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตนเอง

3.2.2 ทักษะด้านการเขียน การลากเส้นตามรอยประ ระดับ 3 ลากเส้นได้ต่อเนื่องชัดเจนตรงตาม รอยประ ระดับ 2 ลากเส้นได้ต่อเนื่องแต่ไม่ตรงตามรอยประ และระดับ 1 ลากเส้นขยุกขยิก / ลากเส้นขาดตอนไม่ต่อเนื่อง การวาดภาพตามแบบ ระดับ 3 วาดภาพได้ครบองค์ประกอบถูกต้องชัดเจน ระดับ 2 วาดภาพได้ไม่ครบองค์ประกอบ แต่ชัดเจน และระดับ 1 วาดภาพได้เป็นบางส่วน หรือไม่ชัดเจน

สรุป เครื่องมือดังกล่าวมีค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 81.53/82.84

4. ระยะเวลาในการศึกษา ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 14 สัปดาห์ (14 หน่วยการเรียนรู้) สัปดาห์ละ 5 วัน ต่อ 1 หน่วย วันละ 30 นาที วันที่ 13 มิถุนายน 2565 ถึง 10 มีนาคม 2566

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

5.2 เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมของนักเรียนที่ใช้สื่อ ประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 85

ผลการศึกษา

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายก่อนจัดประสบการณ์และ หลังจัดประสบการณ์ ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้มาจากแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยและการปฏิบัติ 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ ใช้วัดความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง ด้านการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากก่อนจัดประสบการณ์ (Pre-test) และหลังจัด ประสบการณ์ (Post-test) ดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนจัด
ประสบการณ์ (Pre-test) และหลังจัดประสบการณ์ (Post-test)

N = 23

ความสามารถทางภาษา ด้านการสื่อความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	t	df	p
ภาพรวม	35.73	5.87	29.19	22	.000**
ด้านการฟัง	8.30	2.75	14.46	22	.000**
ด้านการพูด	11.08	3.13	16.97	22	.000**
ด้านการอ่าน	5.69	1.63	16.69	22	.000**
ด้านการเขียน	10.65	3.48	14.65	22	.000**

** P < 0.05

จากตาราง 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า หลังจัดประสบการณ์นักเรียนมีความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ย หลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัด ประสบการณ์ 35.73 คะแนน โดยมีคะแนนด้านการฟัง เฉลี่ย 8.30 คะแนน ด้านการพูด เฉลี่ย 11.08 คะแนน ด้านการอ่าน เฉลี่ย 5.69 คะแนน ด้านการเขียน เฉลี่ย 10.65 คะแนน

2. ผลการศึกษาระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมของนักเรียนที่ใช้ สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้ จากแบบบันทึกการสังเกตความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายรายบุคคล จากแผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นสื่อ รวม 14 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสังเกต พฤติกรรมด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กำหนดเกณฑ์การสังเกตและให้คะแนน 3 ระดับ คือ 3 (ดีเยี่ยม) 2 (ดี) 1 (ปรับปรุง) คะแนนแต่ละแบบมี 12 คะแนน แต่ละหน่วยมี 5 แบบ รวมคะแนนต่อหน่วยการเรียนรู้ เท่ากับ 60 คะแนน และนำคะแนนรวมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85 โดยมีผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถ ทางภาษาด้านการสื่อความหมายภาพรวม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายในภาพรวม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85

N = 23

ความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวม (14 หน่วยการเรียนรู้)	$\bar{x}$	S.D.	Test Value = 85		
			t	df	p
คะแนนกิจกรรมความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวม (5 ด้าน)	1,116	19.941	193.37	13	.000**

** P < 0.05

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยของความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย เท่ากับ 1,116 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1,380

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมที่มีต่อความสามารถทางภาษา ด้านการสื่อความหมาย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายหลังจัดประสบการณ์ของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่า การจัดประสบการณ์ด้วยการใช้สื่อประสม ซึ่งประกอบด้วยของจริง จำลอง บัตรคำ บัตรภาพ คำคล้องจอง เพลง และแผ่นภาพการ์ตูน เป็นสื่อในกิจกรรมเสริมประสบการณ์นั้น สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายได้ผลดี ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาและใช้ภาพการ์ตูนเป็นสื่อหรือประสมประกอบการเรียน อาทิ การศึกษาของ ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ (2549) พบว่า ระดับความสามารถทางภาษาของชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบเป็นสื่อทั้งด้านการเล่านิทานและการอ่านนิทาน การศึกษาของ กชกร ศรีสังข์ (2564) การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยด้านการฟังและด้านการพูดของเด็กปฐมวัย สื่อที่ใช้เป็นนิทานภาพ พบว่า ทักษะการสื่อสารภาษาไทย ด้านการฟัง และด้านการพูดของนักเรียน หลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาของ จุไรรัตน์ ชมจรรย์ และพนมพร เผ่าเจริญ (2555) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสมมีความสามารถในการพูดด้านการออกเสียงคำ ร้อยละ 88.13 ของคะแนนเต็ม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และการศึกษาของ ณัฐิกา สุริยาวงษ์ (2588) ที่ใช้สื่อประสมเป็นสมุดภาพนิทานอาเซียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัย พบว่า ในภาพรวมเด็กปฐมวัยมีทักษะการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญและผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสม มีประโยชน์ในการช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยด้านการฟัง และด้านการพูดของเด็กปฐมวัย และการศึกษาของ วนิดา โรจนอุดมศาสตร์ (2562) ศึกษาการ

พัฒนาทักษะการพูดสื่อสาร ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ผลการศึกษา หลังการจัดประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านการพูดสื่อสารที่สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญ

2. ระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของนักเรียนที่ใช้สื่อประสม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า ภาพรวมนักเรียนมีระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนฟังและสามารถจำแนกคำหรือเสียงที่ใช้ได้ มีความชัดเจนของการพูดหรือเล่าด้วยการใช้คำหรือประโยคที่ถูกต้อง สามารถจำแนกความเหมือน ความต่างของภาพหรือสัญลักษณ์ได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะของการอ่าน และสามารถลากเส้นตามรอยประ วาดหรือวาดภาพตามแบบได้ถูกต้อง และการศึกษานี้ สอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาและสื่อประสมประเภทภาพการ์ตูนเป็นสื่อ นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อาทิ การศึกษาของ Hochstetler (1976; อ้างถึงใน วาสนา บัวศรี, 2552) ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนที่เรียนชั้นอนุบาล โดยภาพการ์ตูนและประสมด้วยสื่ออื่น ๆ ประกอบการคิด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถคิดได้เร็ว พูดได้คล่อง ถูกต้อง และกว้างขวาง และสรุปว่าการใช้สายตาจำแนกความแตกต่างภาพการ์ตูน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและพูดของเด็ก การศึกษาของ Bangs (1988; อ้างถึงใน วาสนา บัวศรี, 2552) ศึกษาโดยนำภาพการ์ตูนประกอบการเรียนประสมกับสื่ออื่น ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ใหม่เพิ่มขึ้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนรู้คำศัพท์ใหม่เพิ่มขึ้น เข้าใจประโยคไวยากรณ์ และความหมายของภาษาได้สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้สื่อประสม ไม่ว่าจะเป็นการเติมคำลงในช่องว่าง อธิบายภาพเป็นเรื่องราวพร้อมทั้งให้เหตุผล การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดและบอกเรื่องราวเกี่ยวกับภาพ และคิดสรุปความเข้าใจได้ การศึกษาของ จิตรา พลสุธรรม, และชลธิศ สมานิติ (2560) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาพการ์ตูน เป็นการศึกษาตามแนวสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทักษะการสื่อความหมายของหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และผลจากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการสื่อความหมาย ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านการพูดบอกชื่อสิ่งของการพูดเล่าเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์และการวาดภาพให้ผู้อื่นรู้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

จากผลการศึกษาข้างต้นของการจัดประสบการณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้สื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายนั้น นักเรียนมีความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย หลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และระดับความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ภาพรวมนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยสรุปได้ว่าอาจเป็นผลมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

2.1 การจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสม และมีแผ่นภาพการ์ตูน เป็นสื่อร่วมสำคัญนั้น เหมาะสมกับวัยของเด็ก เพราะภาพที่มีลักษณะลายเส้นการ์ตูน เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กเห็นอยู่บนแผ่นกระดาษ จึงทำให้สนใจ สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องเป็นประโยคสั้น ๆ หรือประโยคต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ เพราะเด็กรู้จักสังเกตรายละเอียดต่าง ๆ ของภาพและหาความหมายจากภาพ ทำท่ายต่อการเรียนรู้ จึงส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถ

ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วาสนา บัวศรี (2552) กล่าวว่า การใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเล่าเรื่องและมีกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น เป็นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาสื่อสารของเด็กได้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการทักษะภาษาในการสื่อสารทางภาษาดีขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการเรียนรู้และในชีวิตประจำวัน จึงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาความต้องการในการเรียนรู้ของเด็ก

2.2 เครื่องมือที่ใช้มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 81.53 / 82.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่ตั้งไว้ก่อนที่จะนำไปใช้ จึงทำให้ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยชอบดูการ์ตูน ไม่ว่าจะเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว และการใช้สื่อประสมประกอบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้การศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้วิจัย สอดคล้องกับการศึกษาของ รัญจวน ประโมจน์ย์ (2552) ที่ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 หลังจัดกิจกรรม มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเครื่องมือที่ใช้มีประสิทธิภาพ 85.91 / 84.35 โดยใช้แบบฝึกทักษะของการเล่านิทานประกอบภาพต่อความสามารถด้านการเขียน และสนับสนุนด้วยการศึกษาของ วาสนา บัวศรี (2552) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ เรื่องธรรมชาติรอบตัวเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทานจากหนังสือภาพ พบว่า หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และเด็กปฐมวัยมีความคงทนต่อการจดจำเรื่องราวได้นานกว่า 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญ โดยเครื่องมือมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

2.3 บรรยากาศการเรียนรู้ จะเห็นว่าการใช้สื่อประสมและแผ่นภาพการ์ตูน ซึ่งประกอบไปด้วยตัวการ์ตูนมากมายหลากหลายกิริยา จะกระตุ้นให้เด็กแสดงออกถึงความสนใจ เกิดความสุขและสนุกสนานในการเรียน จึงส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับการจัดบรรยากาศที่ ชนิพรณ จาติเสถียร, กันตวรรณ มีสมสาร, และอภิตี ไชยกาล (2560) ได้กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางด้านจิตภาพถือว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาโดยใช้สื่อประสมที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรถามคำถามอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา เพื่อกระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น มีโอกาสฟังเสียงต่าง ๆ ที่หลากหลาย เกิดความคิดจินตนาการที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และแสดงออกทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กให้เต็มศักยภาพ

2. ขณะจัดประสบการณ์ ควรจะเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามบทบาทของตัวการ์ตูนในแผ่นภาพ การ์ตูน และตอบคำถามของเรื่องไปด้วยในทุก ๆ เรื่อง เนื่องมาจากการศึกษาพบว่า ทำให้เด็กเกิดความสุขและรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงแสดงความสนใจอยากศึกษาเรื่องต่อไปอีก ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านอารมณ์ จิตใจ ทำให้เด็กมีสมาธิในการฟัง และเชื่อมโยงไปสู่พัฒนาการด้านการพูด การอ่าน การเขียน ตามระดับความสามารถของเด็กได้

3. ให้มีการนำบทเพลง คำคล้องจองที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของตัวการ์ตูนต่าง ๆ ในแผ่นภาพการ์ตูน มาใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในกิจกรรม และเกิดความกระตือรือร้น มีความสุขและสนุกสนานในการเรียน ทำให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปอย่างราบรื่น ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในภาษาและสามารถใช้ภาษาพูดซักถาม ร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น เนื่องจากเด็กเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงออกตามโอกาส

4. เนื่องจากช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลมีเวลาจำกัดในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ อาจจะทำให้การดำเนินกิจกรรมในบางขั้นตอนรีบเร่ง ส่งผลให้การรับรู้ของเด็กบางส่วนขาดความเข้าใจชัดเจน และไม่สามารถแสดงออกถึงสิ่งที่คิดและเรียนรู้ได้เต็มที่ ทำให้การพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กเกิดผลได้ไม่เต็มศักยภาพ ดังนั้นในการจัดทำแผนดำเนินการจัดประสบการณ์จึงควรกำหนดแผนการให้เหมาะสมและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทดลองซ้ำ โดยใช้ระยะเวลาทดลองให้มากกว่าการศึกษาครั้งนี้
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมายของเด็กเป็นรายด้าน เช่น ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ รวมถึงความคงทนของความสามารถทางภาษาด้านการสื่อความหมาย
3. ควรมีการศึกษาการใช้สื่อประสมในกิจกรรมประจำวันอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเสรีกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมเกม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กชกร ศรีสังข์. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยด้านการฟัง และด้านการพูด
ของนักเรียนปฐมวัยในโรงเรียนระบบสองภาษา: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านฮาบาบา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิตรา พลสุธรรม, และชลธิศ สมบัติ. (2560, มกราคม- เมษายน). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
สะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์,
32(1), 117 – 123.
- จุไรรัตน์ ชมจรรย์, และพนมพร เผ่าเจริญ. (2555, มกราคม – เมษายน). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อประสม
ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์, 7(18), 105 – 114.
- ชนิพรรณ จาติเสถียร, กันตวรรณ มีสมสาร, และอภิชาติ ไชยกาล. (2560). การส่งเสริมความสามารถทางภาษา
สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: พลัสเพรส จำกัด.
- ณัฐิกา สุริยาวัช. (2558). การพัฒนาสื่อประสมนิทานอาเซียนโดยจัดประสบการณ์แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม
เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ. (2549). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้
แบบจิตปัญญา โดยใช้สื่อไม่มีโครงสร้าง. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเทศบาลตำบลโคกสำโรง. (2564). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2563 – 2564. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- รัฐจวน ประโมจน์. (2552). ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถ
ด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา โรจนอุดมศาสตร์. (2562). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้คำคล้องจองประกอบภาพ โรงเรียนสามแยกบ้านเนียง
(สิทธิพันธ์อนุกุล) อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา
เขต 1.
- วาสนา บัวศรี. (2552). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนสาระการเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติ
รอบตัวเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทานจากหนังสือภาพ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิริวรรณ ยะไชยศรี. (2558, เมษายน - มิถุนายน). รูปแบบการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ เพื่อการเรียนรู้ด้านการมีวินัย
สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารบัณฑิตศึกษา, 12(57), 123 – 130.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดปุณณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก
กับการเรียนการสอนแบบปกติ

A Comparison Of English Reading Achievement Of Grade 6 Students,
Watpuranawas School Using Murdoch's Integrated Approach and
Normal Learning Instruction

กัลยา บุญเฟื่อง,* วีระ วงศ์สรรค์,** และสรินทร์ ออมมรัตน์***

Kanlaya Boonfrueang, Weera Vongsan, and Rossarin Onamornrat

Received: June 16, 2023 Revised: August 23, 2023 Accepted: September 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ และ 2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 38 คน ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก และกลุ่มควบคุมคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 37 คน ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และ 3. แบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทาคาที (T-test) และ KR-20

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก, ความพึงพอใจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ

* นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

** รองศาสตราจารย์พิเศษ พลโท อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

*** ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were: 1. to compare the English reading achievement of Grade 6 students using Murdoch's integrated approach and normal learning instruction; 2. to determine students' satisfaction with Murdoch's integrated approach and normal learning instruction. The experimental group used Murdoch's integrated approach, total 38 students and the control group used normal learning instruction, a total of 37 students, derived by cluster random sampling method. The research instruments included 1. lesson plans 8, 2. achievement test 30 item, and 3. Questionnaire 15 item. Statistics used for data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, t-test and KR-20.

The results of the research were as follow: 1. The English reading achievement of Grade 6 students, Watpuranawas School who were taught using Murdoch's integrated approach was significantly higher than those taught using normal learning instruction. This difference was statistically significant at the 0.01 level; and 2. Students' satisfaction with Murdoch's integrated approach was significantly higher compared to their satisfaction with normal learning instruction. Again, this difference was statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Murdoch's Integrated Approach, Satisfaction, English Reading Achievement

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นอีกหนึ่งกลุ่มสาระสำคัญที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางวิชาการและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารรวมทั้งแสวงหาความรู้ในวิชาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมที่หลากหลายจากทั่วโลกและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความคิดและเผยแพร่วัฒนธรรมให้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งยังมุ่งให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 1 ภาษา นักเรียนมีความรู้เพียงพอต่อการศึกษาต่อ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการคิด มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและการประกอบอาชีพ นักเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา รู้จักศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตัวเองและเป็นประโยชน์ต่ออาชีพในอนาคตต่อไป

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญเป็นอย่างมากในชีวิต นักเรียนควรได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ทักษะการสื่อสารและทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษและแนวทางที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ การจัดกิจกรรม มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เพราะนักเรียนในวัยนี้กำลังเกิดกระบวนการทางด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยก็จะมีผลต่อการมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุกด้าน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมจะเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนและจะช่วยให้เกิดความอยากรู้ อยากลอง อยากเรียน อยากเห็น ซึ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้และเป็นการเพิ่มความรู้อันภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนอีกด้วย

จากการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านมา พบว่า มีนักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะด้านการอ่าน และทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ นักเรียนบางส่วนไม่สามารถอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และนักเรียนบางส่วนไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สาเหตุอาจจะเกิดจากการเรียนออนไลน์อยู่ที่บ้านเป็นเวลานานเกินไป เนื่องจากสถานการณ์โควิด - 19 จึงทำให้นักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจในภาษาอังกฤษ จากผลการทดสอบอ่านวิชาภาษาอังกฤษในภาคเรียนที่ผ่านมานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปรุณาวาส นักเรียนเกินครึ่งได้คะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านต่ำกว่า 40 ซึ่งเป็นคะแนนที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ และจากผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O - net) วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2561 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ โดยที่ผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 39.24 ในขณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปรุณาวาส มีผลคะแนนเท่ากับ 38.01 โดยโรงเรียนวัดปรุณาวาสได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าระดับประเทศ (จันทร์เพ็ญ สุขเกษม, 2562, หน้า 4) นอกจากนี้ สุพิมล ทรงประดิษฐ์ (2541, หน้า 15) ได้อธิบายในกระบวนการพัฒนานักเรียนให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงภาษาอังกฤษได้นั้นยังคงประสบปัญหาอยู่ในบางพื้นที่ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ ในบางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนท่องจำ และไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาของวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนเป็นเพียงผู้ฟังและใช้การจดจำจากสิ่งที่ครูพูดและสอน ซึ่งอาจทำให้นักเรียนไม่เกิดความชอบในการเรียนและทำให้การเรียน มีแต่ความ

เป้าหมายจึงไม่เกิดผลสำเร็จต่อการอ่าน และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 70) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาของการอ่านในนักเรียนบางคนอ่านแล้วไม่สามารถจับใจความได้ เป็นเหตุให้นักเรียนไม่เกิดความสุขในการเรียนและไม่อยากเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่านักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาที่ตรงจุดโดยให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะการอ่าน การสื่อสารและทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงได้หาวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก เพื่อเพิ่มทักษะด้านอ่าน ทักษะด้านการสื่อสาร และทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะด้านการอ่าน ทักษะการสื่อสาร และทักษะด้านการเขียนให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก เป็นการเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ทักษะต่าง ๆ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไปการสอนที่แยกแต่ละทักษะออกจากกันโดยเด็ดขาด ถือว่าไม่เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รอบรู้ทางภาษา และนอกจากนี้แบบฝึกหัดที่ดีที่สุดควรจะเป็นแบบฝึกหัดที่ต้องคิดและเขียนออกมาเป็นคำพูดของตน เป็นการฝึกทั้งกระบวนการคิด (Thinking Process) และเป็นการฝึกทักษะการเขียนไปในตัวด้วยการใช้แบบฝึกหัดแบบนี้ถือว่าการสอนเพื่อการสื่อสารที่ดีมากอีกอย่างหนึ่งด้วย (Murdoch, 1986, p. 9) โดยการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน 1) การถามคำถามนำก่อนอ่าน (Priming Question) 2) การทำความเข้าใจคำศัพท์ (Understanding Vocabulary) 3) การอ่านเนื้อเรื่อง (Reading the Text) 4) การทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง (Understanding the Text) 5) การถ่ายโอนข้อมูลในรูปแบบอื่น (Transferring Information) 6) การทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเฉท (Jigsaw Exercise and Paragraph-structure) 7) การประเมินและการแก้ไข (Evaluation and Correct)

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติ เป็นการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด และเป็นการเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา อธิบาย และบรรยายผ่านการสอนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ตามเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ให้มากที่สุดตามความเหมาะสมของสภาพชุมชน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคมและของประเทศชาติ รวมถึงการมีความรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของนักเรียน โดยการเรียนการสอนแบบปกติมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน 1) ขั้นนำเป็นการนำก่อนการเข้าสู่บทเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนเริ่มเรียนและยังเป็นการสร้างพื้นฐานเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน 2) ขั้นสอนเป็นขั้นของการสอนเนื้อหาในเนื้อเรื่องนั้น ๆ ที่ต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้ให้มากที่สุดที่โดยผ่านการเรียนรู้ การทำกิจกรรม รวมไปถึงการศึกษาผ่านสื่อต่าง ๆ 3) ขั้นสรุปเป็นการรวบรวมเนื้อหาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนไปแล้วมาสรุปย่อเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่มากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533, หน้า 11)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักเรียนไม่สามารถอ่านและตีความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง และยังไม่สามารถแปลประโยคภาษาอังกฤษได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนรู้สึกกังวลเมื่อต้องอ่านภาษาอังกฤษ นักเรียนคิดคำศัพท์ไม่ออกทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจ รู้สึกกลัวเมื่อต้องอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ว่าทำไมนักเรียนถึงไม่ให้ความร่วมมือในการอ่านภาษาอังกฤษ และอาจส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอีกด้วยทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียนและได้ผลคะแนนน้อยจากการสอบ และจากที่ได้

กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่านักเรียนควรจะได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านที่ถูกต้องเพื่อเป็นการพัฒนาผลการเรียน จากปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกมาเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านโดยตรงและยังเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านที่ตรงจุดอีกด้วย โดยวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกนี้เป็นการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการนี้ เป็นการรวมทักษะการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้านเข้าด้วยกัน เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนควบคู่กันไป ให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดและได้ใช้ความคิดเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษให้ดีมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

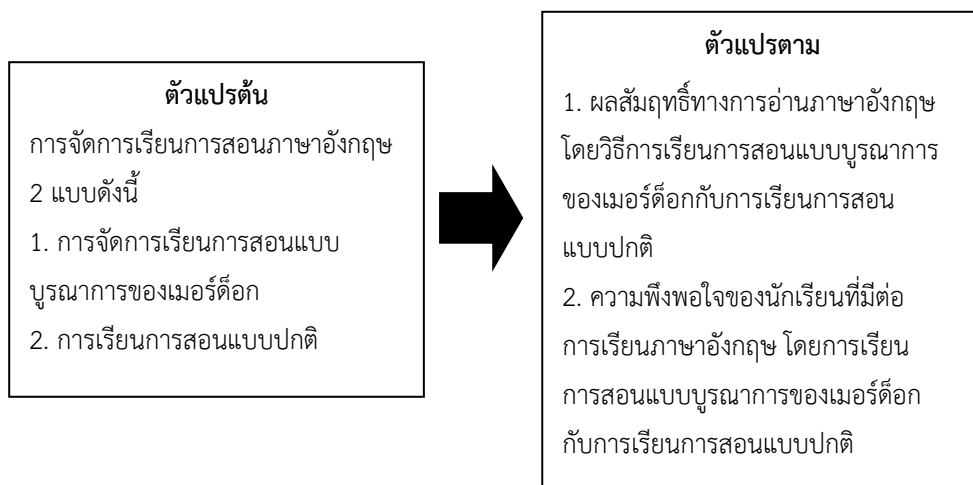
1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก มีความพึงพอใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดของการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก ซึ่งมี 7 ขั้นตอน 1) การถามคำถามนำก่อนอ่าน 2) การทำความเข้าใจคำศัพท์ 3) การอ่านเนื้อเรื่อง 4) การทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง 5) การถ่ายโอนข้อมูลในรูปแบบอื่น 6) การทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเฉท 7) การประเมินและการแก้ไข และการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นสรุป นำมาเป็นการกรอบแนวคิดตามตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนรายวิชา อ16101 ภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 ห้อง รวม 207 คน ซึ่งคละนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนรายวิชา อ16101 ภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียนได้มา โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากมาจากประชากรเป็นห้องทดลอง คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 และห้องควบคุม คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ซึ่งทั้ง 2 ห้องมีระดับความสามารถในการอ่านที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนในแต่ละห้องคละความสามารถ เก่ง อ่อน และปานกลาง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 3 อย่าง คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3) แบบสอบถามด้านความพึงพอใจ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ ตามวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีอกกับแผนวิธีการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.1 การสร้างเครื่องมือแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดปุณณวาส กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่าน โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ ตลอดจนตัวชี้วัด เนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศ เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการจัดทำเนื้อหาสำหรับการสอนอ่านภาษาอังกฤษ

2.1.1.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับวิธีการเรียนการสอนแบบปกติ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก (Murdoch, 1986, pp. 9 – 15) และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถด้านการอ่านรูปแบบปกติ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.1.3 สร้างเนื้อหาการเรียนรู้อ่านภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Celebrations ประกอบด้วย 4 เรื่องได้แก่ Halloween (ฮาโลวีน), Christmas Day (คริสต์มาส), New Year (ปีใหม่), Valentine's Day (วาเลนไทน์)

2.1.2 การหาคุณภาพเครื่องมือแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.2.1 นำแผนการสอนรูปแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก และแผนการสอนรูปแบบปกติ ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.1.2.2 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน ให้คะแนนอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แผนการจัดการเรียนรู้ ก็ถือว่ามีความคุณภาพและเหมาะสมที่จะนำไปใช้

2.1.2.3 นำผลการตรวจสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective Congruence: IOC)

2.1.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการสอนที่แก้ไขแล้วไปทดลอง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาส

2.2.1 การสร้างเครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.2.1.1 ศึกษาเนื้อหาการสร้างแบบทดสอบและทฤษฎีหลักการสร้างข้อสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำหลักการมาออกเป็นข้อสอบ

2.2.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ โดยวัดความเข้าใจในการอ่านดังนี้ ด้านคำศัพท์ การจับใจความสำคัญ การสรุปความ และการระบุรายละเอียด

2.2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.2.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็น ของ ถ้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 248) ดังนี้

- + 1 แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

จากนั้นนำผลการประเมินและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ทุกข้อให้อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาที่นำมาประเมินความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2.2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดบูรณาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 34 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 หมายถึง ข้อคำถามนั้นมีความยากง่ายที่เหมาะสม และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปของแบบทดสอบ หมายถึง ข้อคำถามนั้นสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความสามารถการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ โดยข้อสอบมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.47 – 0.73 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.53 ไว้ 30 ข้อ นำแบบทดสอบที่วิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบซึ่งค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0 – 1 โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 123) ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.92

2.2.2.3 นำแบบทดสอบที่วิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแล้วไปทดสอบ

2.3 แบบสอบถามด้านความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับวิธีการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบูรณาวาส

2.3.1 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามด้านความพึงพอใจ

2.3.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามด้านความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษโดยการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จากนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหนังสือ

2.3.1.2 สร้างแบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 15 ข้อ

5 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.2.1 นำแบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเกี่ยวกับประเด็นการประเมิน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
คะแนน 0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
คะแนน -1	หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

2.3.2.2 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนหากคะแนนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หมายถึงข้อคำถามนั้น ๆ ในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สามารถนำไปใช้ได้ ผลของค่า IOC อยู่ที่ 1 ทุกข้อคำถาม แต่ถ้าข้อใดมีค่า IOC อยู่ที่ 0.50 จัดได้ว่าค่า IOC ในข้อนั้น ๆ มีค่าที่ต่ำ

2.3.2.3 นำคะแนนมาคำนวณผลการตรวจสอบโดยหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) โดยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยค่าอยู่ที่ 0.82

2.3.2.4 ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ต่ำกว่า 0.5 ตามคำแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.2.5 นำแบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีบูรณาการของเมอร์ด็อก นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยทั้งแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกและการเรียนการสอนแบบปกติ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตเข้าทำการเก็บทดลองจากคณะศึกษาศาสตร์ ดำเนินการขออนุญาตเพื่อทำการทดลองการวิจัย

3.2 ชั้นทดลองสอน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 4 แผน ด้วยวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก และดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มควบคุม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 4 แผน โดยวิธีการสอนแบบปกติ

3.3 เก็บข้อมูลระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มควบคุม

3.4 หลังการทดลองสอน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ 5 ข้อ ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามด้านความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแล้ว ใช้กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม

3.6 ผู้วิจัยนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และผลคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นความพึงพอใจของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการทดสอบค่าที แบบอิสระ และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกระหว่างการเรียนการสอนแบบปกติ วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่าที แบบอิสระ

ผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ

กลุ่มทดลองการจัดการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	sig
แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก	38	30	17.55	6.23	2.07*	0.01
แบบปกติ	38	30	14.61	6.57		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 17.55) คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 6.23) และกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 14.61) คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 6.57) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการเปรียบเทียบด้านความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปทุมवास ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ

รายการประเมิน	แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก			แบบปกติ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้						
1. การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.32	0.81	มาก	3.66	0.75	มาก
2. การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	3.82	0.80	มาก	3.45	0.95	มาก
3. กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นร่วมกันมีการปรึกษาหารือกันอย่างอิสระ	4.05	0.80	มาก	3.55	0.83	มาก
ด้านการเรียนการสอน						
4. เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.39	0.72	มาก	3.13	0.74	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ	4.32	0.84	มาก	3.13	0.74	มาก
6. กระบวนการเรียนช่วยให้ นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น ช่วยในการเรียนรู้ได้ดี	4.13	0.84	มาก	3.08	0.67	มาก
7. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	3.92	0.94	มาก	2.95	0.73	น้อย
ด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอน						
8. ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.39	0.59	มาก	2.42	0.60	น้อย
9. สื่อการสอนสามารถใช้งานได้ง่าย	4.05	0.73	มาก	3.00	0.40	มาก
10. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.37	0.85	มาก	3.37	0.54	มาก
11. สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.21	0.93	มาก	3.29	0.69	มาก

ตาราง 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ (ต่อ)

รายการประเมิน	แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก			แบบปกติ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
12.พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น	3.95	0.87	มาก	2.76	0.59	น้อย
13. นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	3.87	0.84	มาก	2.58	0.64	น้อย
14. ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และสนใจในการเรียน	3.92	0.91	มาก	2.63	0.67	น้อย
15.นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.28	0.83	มาก	3.34	0.63	มาก
$\bar{x}$ ทั้งหมด	4.13			3.09		
S.D.	0.84			0.77		

ผลการเปรียบเทียบด้านความพึงพอใจกับกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.84) และกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\bar{x} = 3.09$, S.D. = 0.77) ดังนั้นการเปรียบเทียบด้านความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ โดยกลุ่มที่ได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก มีความพึงพอใจที่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติอยู่ในระดับมาก กลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ

การประเมินรายด้าน	แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก		แบบปกติ		t แต่ละด้าน	t	sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1. ด้านสภาพแวดล้อม	4.06	0.82	3.55	0.84	3.25	16.35	0.00
2. ด้านการเรียนการสอน	4.19	0.85	3.07	0.72	9.83		
3. ด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอน	4.26	0.79	3.02	0.67	5.38		

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ (ต่อ)

การประเมินรายด้าน	แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก		แบบปกติ		t แต่ละด้าน	t	sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.01	0.87	2.83	0.69	5.94		
รวม $\bar{x}$	4.13		2.22				
รวม S.D.	0.84		0.85				

ผลการเปรียบเทียบการประเมินความพึงพอใจรายด้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาสที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ (S.D = 0.84)

สำหรับค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามด้านความพึงพอใจรายด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาส ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ อยู่ในระดับน้อยคือ ($\bar{x} = 2.22$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ (S.D = 0.85) การเปรียบเทียบการประเมินความพึงพอใจรายด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปุณณาวาส กลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. จากการสรุปผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับการเรียนการสอนแบบปกติ โดยนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 การสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกเป็นวิธีการสอนอ่านโดยการรวมเอาหลาย ๆ ทักษะเข้ามามีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงแค่อ่านอย่างเดียว โดยขั้นที่ 1 จะเป็นการตั้งคำถามให้นักเรียนได้คิดก่อนเริ่มอ่านเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสมอง ขั้นที่ 2 ขั้นหาความหมายของคำศัพท์ คือ นักเรียนได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ จากการค้นคว้าหาความหมายของคำศัพท์ก่อนที่จะเริ่มอ่านเนื้อเรื่องจริง ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง คือ การเริ่มอ่านและดูความหมายของคำศัพท์ ขั้นที่ 4 คือ ขั้นทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่อ่านขั้นนี้นักเรียนจะต้องทำความเข้าใจทั้งคำศัพท์ และการตีความหมายของประโยค ขั้นที่ 5 ขั้นตอบคำถาม คือ นักเรียนจะต้องตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง โดยคำถามจะต้องเป็นคำถามที่ถามให้คิดจากเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 6 คือ ขั้นทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุประโยคโดยกิจกรรมนี้นักเรียนอาจจะได้ทำเป็นกิจกรรมร่วมกันในห้องหรือแบบฝึกหัดเดี่ยว ขั้นที่ 7 คือ ขั้นการประเมินและการแก้ไขหรือสรุปจากผู้สอนว่าผลเป็นอย่างไร

และแก้ไขให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกนี้เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนมีการคิดอย่างเป็นระบบและนักเรียนได้มีบทบาททางด้านความคิดที่มากขึ้น และยังเป็นส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษาที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ แววัน มนุชาราม (2564) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ต็อก ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ต็อก (MIA) ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ต็อก ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ต็อก ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติทดสอบที แบบ Dependent และการวัดค่าเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกมีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกช่วยพัฒนาให้นักเรียนในเรื่องของการอ่านและทักษะอื่น ๆ ร่วมด้วยและยังมีการใช้สื่อการสอนเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน คือ การ์ดตัวอักษรภาษาอังกฤษเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยค และเรียงโครงสร้างอนุเฉท (Doing Jigsaw Exercise and Paragraph Structure) หรือในบางเนื้อหาก็จัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการต่อคำศัพท์จากการใช้การ์ดตัวอักษรภาษาอังกฤษเรียงต่อกันให้เป็นคำ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่เกิดความน่าเบื่อและนักเรียนก็มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับ สุจินทรา ปุฒมาศ, และสิทธิพล อาจอินทร์ (2561) ทำการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ต็อกร่วมกับนิทานพื้นบ้านอาเซียน ผลคือ นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 22.00 คิดเป็นร้อยละ 73.33 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ต็อกร่วมกับนิทานพื้นบ้านอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ โดยผู้วิจัยกล่าวถึงขั้นตอนการสอนทั้ง 7 ขั้นตอนและยังพบว่า จุดเด่นของการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกคือ การจัดกิจกรรมที่ผสมผสานกันในแต่ละคาบเรียนที่รวมเอาทักษะต่าง ๆ นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน ซึ่งยังทำให้เป็นการดึงดูดใจของผู้เรียนและยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วยตัวเองนับเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนการสอนที่มากขึ้น

และเน้นให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นหลักให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ และคอยอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนัช ทองคำดี (2565) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนแบบ MIA ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลางวงษ์มณี ที่กล่าวไว้ว่า ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการเรียนแบบ MIA ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมที่สุด โดยประสิทธิภาพ 75.53/76.08 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนแบบ MIA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนแบบ MIA มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนแบบ MIA โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ซึ่งเป็นการเน้นใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดบูรณาการของเมอร์ต็อกที่เน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้กิจกรรมและกระบวนการอ่านตามแนวคิดบูรณาการของเมอร์ต็อกที่ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน 1) ขั้นเสริมแรงกระตุ้นก่อนอ่านและก่อนเรียน 2) ขั้นศึกษาและทำความเข้าใจคำศัพท์ 3) ขั้นการอ่านเนื้อหาบทความ หรือเนื้อเรื่อง 4) ขั้นศึกษาและทำความเข้าใจ เนื้อเรื่อง 5) ขั้นแปลสารและถ่ายโอนข้อมูล 6) ขั้นสนทนา การ ทำแบบฝึกหัดต่อขั้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างของอนุเจต 7) ขั้นการประเมินผลและการแก้ไขและการเรียนการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกเป็นการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก เป็นการสอนการอ่านที่เน้น การฝึกใช้ทักษะต่าง ๆ คือ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนควบคู่กันไป โดยมีลำดับขั้นการสอน คือ คำถามนำก่อนการอ่าน การให้ความรู้ด้านคำศัพท์ การอ่านและวิเคราะห์เรื่อง การทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง การถ่ายโอนข้อมูลโดยการทำแบบฝึกหัดจากเนื้อเรื่อง การทำแบบฝึกหัดต่อขั้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเจต การประเมินผล และการแก้ไขข้อผิดพลาดซึ่งเป็นไปตามลำดับเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเป็นหลัก ตลอดจนความสามารถด้านอื่น ๆ พร้อมกันไปด้วย ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรุณี สดใส (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ Murdoch Integrated Approach (MIA) ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความเข้าใจของนักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ MIA ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share กับเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (sig. = .000, t = 5.411*) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (sig. = .000, t = 9.854*) และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ MIA ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.73, S.D. = 0.52) วราภรณ์ พูลสวัสดิ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ต็อก เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ต็อกหลัง

เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ด็อกหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์ด็อก 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระจากกัน (T-test for Dependent Sample) และการทดสอบค่าทีกรณีกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียว (T-test for One Sample)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนและวิธีการสอนอย่างเข้าใจทุกขั้นตอน เตรียมสื่อและเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนมีการติดตามดูความสนใจ
2. ในขั้นตอนของการตั้งคำถามครูควรตั้งคำถามที่ไม่ยาก ไม่ใช่รูปแบบของ Grammar ที่ยากเกินไป
3. ควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์และคำถามต้องมีความน่าสนใจมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน
4. ในขั้นตอนของการสอนควรเลือกสอนคำศัพท์ที่เหมาะสมกับวัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานวิจัยนี้การเรียนการสอนคำศัพท์บางคำมีความยากเกินไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย
2. ควรศึกษาคำศัพท์ที่เหมาะสมแก่การจัดการเรียนการสอนต่อนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). **คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521** (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทร์เพ็ญ สุขเกษม. (2562). **องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปรณาวาส**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทน์ ทองคำดี. (2565). **การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนรู้แบบ MIA (Murdoch's Integrated Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลางวงค์มณี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชนนทร์ พวงพาวา, และพิณทิพา สืบแสง. (2565, มกราคม - มิถุนายน). **การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง ประโยคเงื่อนไข โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม**. *วารสารวิชาการครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 6(1), 1 - 10.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรารณ พูลสวัสดิ์. (2564). **การจัดการเรียนรู้แบบ MIA เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แวววัน มนุชาราม. (2564). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ด็อก (MIA) ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรุณี สดใส. (2564). **การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ Murdoch Integrated Approach (MIA) ร่วมกับเทคนิค Think Pair Share สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุจินตรา ปุณมาศ, และสิทธิพล อาจอินทร์. (2561, มกราคม - มีนาคม). **การศึกษาศักยภาพในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของ Murdoch ร่วมกับนิทานพื้นบ้านอาเซียน**. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 197 - 204.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). **เทคนิคการวิจัยด้านการอ่าน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพิมล ทรงประดิษฐ์. (2541). การสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบบทเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Murdoch, G.S. (1986, January). A More Integrated Approach to The Teaching of Reading. *English Teaching Forum*, 34(1), 9 – 15.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง
โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”

Developing Academic Achievement on Self-Conduct in accordance
with Buddhist Principles for 2nd Level of Secondary Education
Students: A Case Study Teaching of Banmoh Pattananukul School

ปนัดดา พาณิชนพรัตน์,* ไพรพัฒน์ จันทร์กลิ่น,** และธัญชนก ขามคม***

Panadda Panichayapan, Phiraphat Chanklan, and Thanchanok Khamkom

Received: December 26, 2023 Revised: February 12, 2024 Accepted: March 7, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่างเรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้กรณีตัวอย่าง และเพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 42 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ภาคเรียนที่ 1/2566 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” จังหวัด สระบุรี เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า T-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ได้ จำนวน 12 แผน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลัง การใช้กรณีตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$)

คำสำคัญ: กรณีตัวอย่าง, พระพุทธศาสนา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

This research aims to create learning activity plans for the topic of self-conduct according to Buddhist principles by using the case method, to study students' achievement, and to evaluate student satisfaction after implementing the case method. The sample group, derived by purposive sampling, included 42 students of Mathayom 2 who enrolled in semester 1/2023 at Banmoh Pattananukul School, Saraburi Province. Research instruments included 12 learning plans, a 30-question multiple-choice academic achievement test, and a 20-item 5-likert scale satisfaction survey. Statistics used in this research were average, standard deviation, and dependent t-test.

Research results revealed that 12 learning plans were developed, and the comparison of academic achievement yielded the post-test was higher than that of the pre-test at the statistically significant level of .05. For the result of the satisfaction survey after implementing the case method, students were satisfied at the highest level ($\bar{x} = 4.64$).

Keywords: Case Method, Buddhism, Academic Achievement

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยมีความรุนแรงซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมเมือง ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ รวมถึงอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความรุนแรง เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นในปัจจุบันได้แก่ ปัญหายาเสพติด และปัญหาความรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่ชักจูงไปในทางไม่ดี ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงในสังคม (ลักษณะ พงษ์กุ่มมา, 2560, ย่อหน้า 1) จากการสำรวจขององค์การยูนิเซฟ ต่อการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ใน พ.ศ. 2561 จากทั้งหมด 122 ประเทศทั่วโลก พบว่าเยาวชนทั่วโลกที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี กว่าครึ่งหรือประมาณร้อยละ 51 หรือราว 150 ล้านคน เคยมีประสบการณ์ความรุนแรงในโรงเรียน หรือเคยถูกกลั่นแกล้งจากสังคครอบข้าง ขณะเดียวกัน สถิติการใช้ความรุนแรงของเด็กไทยในปี 2561 ซึ่งมีเด็กไทยถูกรังแกในโรงเรียนเป็นอันดับ 2 รองจากญี่ปุ่น และมีแนวโน้มสูงขึ้น พบเหยื่อเฉลี่ย 6 แสนคนต่อปี หรือมีสัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันสูงถึงร้อยละ 40 (กรุงเทพมหานคร, 2566, ย่อหน้า 8) ประกอบกับในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมาจากการรายงานสถิติของฝ่ายปกครองโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงภายในห้องเรียนสูงที่สุด (โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”, 2565, หน้า 8)

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนต้องประสบปัญหาในสังคม การจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์จำลองเพื่อสร้างเจตคติในการแก้ไขปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตเรื่องจริยธรรมขั้นพื้นฐาน มุ่งสอนผู้เรียนให้อยู่บนพื้นฐานของความคิด และการควบคุมพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยปราศจากความเห็นแก่ตัว ความโลภ ความหลง (นิติกานต์ ธรรมหรรษากุล, 2563 หน้า 239) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถปรับตัวกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ทักษะคุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 หน้า 72) ซึ่งเป็นทักษะการปฏิบัติตนในการรับมือและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคม การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันโรงเรียนต้องเน้นให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์เพื่อร่วมกันค้นหาวិธีการแก้ไขและรับมือกับความรุนแรงที่เกิดในสังคมไทย จากการค้นคว้าเทคนิควิธีการ พบว่า การใช้เทคนิคการสอนกรณีตัวอย่าง (Case Study Teaching) ผู้เรียนจะได้รับการฝึกทักษะครบถ้วน ทั้งการฟัง การคิดเชิงวิเคราะห์ การวิเคราะห์สถานการณ์ ทักษะการสื่อสาร และการใช้ความคิดสร้างสรรค์บูรณาการเป็นพื้นฐานในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case Study) ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดย Christopher C. Langdell (เฉลิมพร เตชะพะโลกุล, 2562 หน้า 41) ซึ่งวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการมุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ความคิดของผู้อื่น

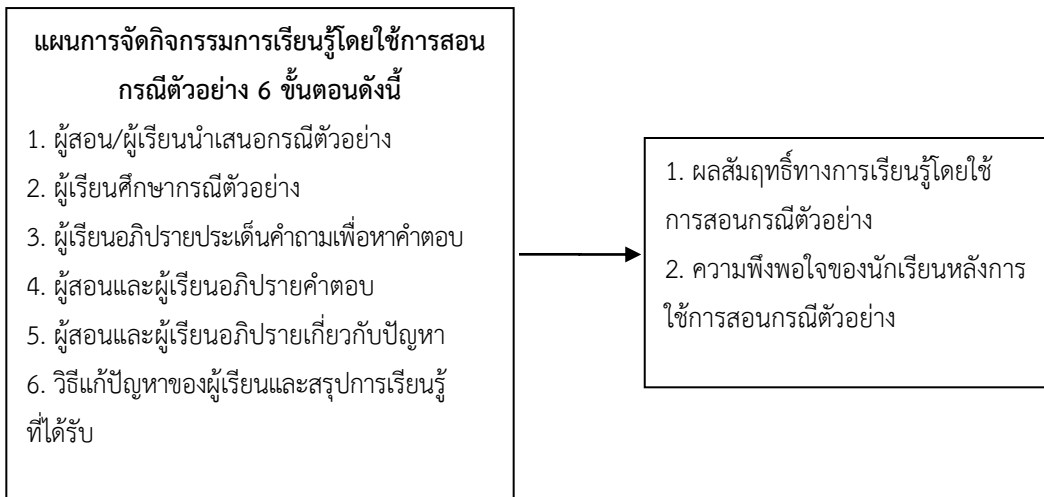
มีมุมมองกว้างขึ้น พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เสนอแนะสถานการณ์จริง พร้อมได้ฝึกแก้ไขปัญหา เพื่อลดความเสี่ยงกับผลที่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดความพร้อม ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน วิจัยสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ทิศนา ขัมมณี (2566, หน้า 363) ได้อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างให้มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ การเตรียมการ การนำเสนอกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย การศึกษากรณีตัวอย่าง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างมีผู้ได้ทำวิจัยแล้ว ดังเช่นการวิจัยของ กันตถณ ชื่นกลิ่นรูป (2565, หน้า บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบบรรยาย 4 โดยใช้กรณีตัวอย่างพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถคิดได้ คิดเป็นมีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร บุญเลี้ยง (2563, หน้า 180) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาการกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศโดยใช้กรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศหลังการเรียนโดยใช้กรณีศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด เกิดกระบวนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นของสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างมาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการส่งเสริมทักษะการแก้ไขปัญหาและเสนอแนะสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาจากหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้มีทักษะการแก้ไขปัญหา โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับประยุกต์ปฏิบัติตนเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีทักษะการปฏิบัติตนเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงของวัยรุ่นในสังคมไทย ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้การสอนกรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้การสอนกรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest –Posttest Design (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2553, หน้า 249) กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 206 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3. เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ออกแบบตามแนวคิด ทิศนา ขัมมณี (2566, หน้า 363) ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ผู้สอน/ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง ขั้นที่ 2 ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง ขั้นที่ 3 ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ ขั้นที่ 5 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา และขั้นที่ 6 วิธีแก้ปัญหของผู้เรียนและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ จำนวน 12 แผน นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลจากการให้ข้อเสนอแนะ

พบว่า การนำกรณีตัวอย่างที่เสนอมาใช้กับผู้เรียนในชั้นกิจกรรมกลุ่ม มีการแบ่งกลุ่มจำนวนมากอาจทำให้ผู้สอนไม่สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงรายข้อของแบบทดสอบ พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน และนำมาหาค่าความยาก ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.60 ค่าอำนาจจำแนก (B-index) อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.59 และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (1937) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยกำหนดองค์ประกอบของการประเมินความพึงพอใจตามแนวคิดของ Melo, Hernandez-Maestro, & Munoz (2017) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล และ 3) ความพึงพอใจต่อการนำไปใช้ จำนวน 20 ข้อ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธี Item Total Correlation ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r_{xy}) พบว่า แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 - 0.52 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90 - 95) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เอกสารที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยใช้เวลาจัดกิจกรรมรวม 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 การศึกษา 2566

4.4 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.5 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทำการวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.6 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนำมาหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระจากกัน (T-test Dependent) กำหนดความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, และคณะ, 2555, หน้า 211)

5.2 คะแนนที่ได้จากการสอบถามความพึงพอใจ นำมาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

แปลความหมาย	4.51 – 5.00	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
	3.51 – 4.50	มีระดับความพึงพอใจมาก
	2.51 – 3.50	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
	1.51 – 2.50	มีระดับความพึงพอใจน้อย
	1.00 – 1.50	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 12 แผนประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อริยทรัพย์ 7 จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความรุนแรงกับความยุติธรรม จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความรุนแรงกับความไม่รู้ จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องพรหมวิหาร 4 กับสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องอภิปไตยกับสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัด การเรียนรู้ที่ 6 เรื่องกุศลธรรมกับสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องสังคหวัตถุกับสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องสาราณียธรรมกับสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องปัญหาความรุนแรงในโลกปัจจุบัน จำนวน 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่องกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะชาวพุทธในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก จำนวน 1 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จำนวน 1 ชั่วโมง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แผนที่ 12 เรื่องการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้วิจัยออกแบบการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างตามขั้นตอนของ ทิศนา ขัมมณี (2566, หน้า 363) มีทั้งหมด 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอน/ผู้เรียน โดยผู้สอนได้เสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง ความรุนแรงในสังคมไทยหรือเรื่องที่เป็นประเด็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ขั้นที่ 2 ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และแจกใบความรู้เรื่อง ความรุนแรงในสังคมไทย พร้อมแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อร่วมกันศึกษา ขั้นที่ 3 ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ ในขั้นตอนนี้ผู้สอนได้แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นจำนวนเท่ากัน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ได้รับไปก่อนภายในกลุ่ม ขั้นที่ 4 ผู้สอนจำเป็นต้องชี้แนะให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดในระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นที่ 5 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมอภิปรายเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อชี้ให้ผู้เรียนเห็นจุดประสงค์ในการได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง เมื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่มเสร็จ ผู้สอนและผู้เรียนออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน 1 - 2 กลุ่ม โดยผู้สอนคอยชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และขั้นที่ 6 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปบทเรียนที่ได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจและสามารถนำเรื่องที่เรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

(n=42)					
การทดสอบ	จำนวนข้อสอบ	$\bar{x}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	30	15.50	3.468	18.846*	0.000
หลังเรียน	30	21.20	2.140		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{x}$ = 21.20, S.D. = 2.140) สูงวก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 15.50, S.D. = 3.468) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ด้าน	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1. ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน	4.67	1.57	มากที่สุด
	2. มีการประยุกต์เนื้อหาที่สอนให้เข้ากับเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน	4.50	1.69	มาก
	3. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4.56	1.70	มากที่สุด
	4. ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	4.89	1.83	มากที่สุด
	5. ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมกันอภิปราย	4.72	1.66	มากที่สุด
	6. กิจกรรมการเรียนสนุก น่าสนใจ และส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น	4.82	1.34	มากที่สุด
	7. ผู้สอนให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสม	4.62	1.29	มากที่สุด
	8. ผู้สอนให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.66	1.63	มากที่สุด
	9. ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ	4.37	1.80	มาก
	10. ผู้สอนตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.79	1.43	มากที่สุด
ด้านการวัดและการประเมินผล	11. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4.51	1.54	มากที่สุด
	12. ผู้สอนใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.58	1.72	มากที่สุด
	13. ผู้สอนยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.57	1.64	มากที่สุด
	14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน	4.49	1.55	มาก
	15. ผู้สอนประเมินผลอย่างยุติธรรม	4.68	1.72	มากที่สุด

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคำพึงพอใจของนักเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ด้าน	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	16. ผู้สอนมีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างเหมาะสม	4.73	1.35	มากที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้	17. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.60	1.66	มากที่สุด
	18. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้	4.74	1.53	มากที่สุด
	19. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปแก้ไขพฤติกรรมตนเองในชีวิตประจำวันได้	4.59	1.71	มากที่สุด
	20. นักเรียนมีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างถูกต้อง	4.77	1.60	มากที่สุด
รวม		4.64	1.28	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการใช้เทคนิคการสอนกรณีตัวอย่างในภาพรวม ($\bar{x}$ = 4.64, S.D. = 1.28) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ($\bar{x}$ = 4.89, S.D. = 1.83) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมากิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ ($\bar{x}$ = 4.82, S.D. = 1.34) อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้า หาคำความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 1.80) อยู่ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่างสามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่าง ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนได้ออกแบบและวางแผนการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตรและส่วนประกอบสำคัญ เพื่อแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร โดยมีการระบุจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และสาระสำคัญของแผนให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ซึ่งมีการออกแบบกิจกรรมและนำมาสอดแทรกระหว่างการเรียนการสอนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ไม่น่าเบื่อ อีกทั้งยังสะท้อนให้ผู้สอนเห็นภาพรวมของความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดการเรียนรู้ตามแผน แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการวิจัยของ รวีวรรณ วงศ์เดชาพันธ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการการเรียนรู้สังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสะท้อนแนวทางให้ผู้สอนอย่างชัดเจน มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน เข้าใจง่ายและ

นำไปสอนใช้ได้จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนจึงต้องจำเป็นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวิจัยของ วีริชัญญ์ บุญส่ง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.42/81.00 แสดงให้เห็นถึงแผนการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่าง สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่าง พบว่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่าง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้การสอนกรณีตัวอย่างคือการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ศึกษาเรื่องที่ประเด็นสำคัญ เหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอยู่ในสังคม และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ ได้มุมมองที่กว้างขึ้นนำเหตุผลและคำตอบที่ได้มาอภิปรายสรุปเป็นคำตอบร่วมกันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนด้วยกันภายในห้องเรียน อีกทั้งจะได้รับมุมมอง ความคิดที่หลากหลายต่อการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติตนได้ถูกต้องและเหมาะสมตามสถานการณ์ที่ต้องเผชิญในสังคมนั้น ณ ช่วงเวลาหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ เครือโป้ และเพ็ญพนา พ่วงแพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาร่วมกับเทคนิคการใช้ผังก้างปลา ผลวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาร่วมกับเทคนิคการใช้ผังก้างปลา หลังเรียน ($\bar{x} = 19.19$, S.D. = 3.95) สูงวก่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 9.70$, S.D. = 2.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการวิจัยของ สายสุณีย์ เจริญสุข (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง รายวิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่างโดยเฉลี่ยมากกว่า 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการใช้กรณีตัวอย่าง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากใช้การสอนกรณีตัวอย่าง พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 หลังการใช้การสอนกรณีตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความ

พึงพอใจเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมที่ผู้สอนเตรียมไว้ส่งเสริมการค้นคว้าแก้ปัญหา หรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ตามความถนัด หรือความสนใจ เป็นการดึงศักยภาพฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันตามวิธีแบบประชาธิปไตย ได้พัฒนาวิธีสื่อสารกับเพื่อน ความเป็นผู้นำ การรับผิดชอบหน้าที่ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องใช้ทักษะดำเนินการตามที่คุณสอนมอบหมายให้ เป็นวิธีการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรง กล่าวคือ ความคิดเห็นเป็นของตนเองและวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้สอนเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มควบคู่กับการให้คำแนะนำตลอดการทำกิจกรรมกลุ่มและกระตุ้นการระดมสมองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาที่ได้มอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ โยธิน ศิริเอ้ย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รหัสวิชา ง32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 68.21 และรองลงมากิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ ช่วยดึงดูดความสนใจ ในแง่ของความสนุกสนาน การเข้าใจได้ง่าย และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างบรรยากาศและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในห้องเรียนได้อย่างมาก และผลักดันให้การเรียนในห้องเรียนเกิดความสนุก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฤทธิชัย แสณกลาง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมด้านวิธีสอน อยู่ในระดับมากและนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนกรณีตัวอย่างโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่หลากหลาย แต่ควรควบคุมจำนวนสมาชิกในกลุ่มไม่ให้มากหรือน้อยเกินไปเพื่อป้องกันมุมมองและแนวทางการตอบต่อเหตุการณ์ที่คล้ายกัน
2. การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผลดีมากที่สุดสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์หลายสาขา แต่ควรคำนึงถึงสถานการณ์ ถึงแม้สถานการณ์จะไม่ได้เกิดขึ้นจริง แต่การตอบหรือนำไปปฏิบัติผู้สอนควรควบคุมให้เป็นตามเหตุผล และควรคำนึงถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้อาจไม่กว้างเท่าที่ควร เพราะผู้เรียนอาจมีมุมมองที่คล้ายกัน
3. ผู้สอนควรควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ไม่ควรเร่งรีบหรือปล่อยเวลาให้ผู้เรียนมากเกินไป เนื่องจากคำตอบที่ได้ อาจไม่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำปัญหาและสถานการณ์อาจจะใกล้เคียงความเป็นจริง แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ๆ กับผู้เรียน ความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจึงมักไปตามเหตุผลที่ถูกที่ควร ซึ่งอาจไม่ตรงกับการปฏิบัติจริงได้ นั้นคำตอบที่ผู้เรียนเสนอขึ้นมาไม่มีผิดและถูกที่ชัดเจน
2. ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มอ่อนได้มีส่วนร่วมในการเรียนสูงขึ้น ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนเก่งและผู้เรียนอ่อน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เครือโป้, และเพ็ญพนา พ่วงแพ. (2564, มกราคม - กุมภาพันธ์). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาร่วมกับเทคนิคการใช้ผังก้างปลา. **วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 1(1), 62 - 74.
- กรุงเทพมหานคร. (2566). **ส่องความรุนแรงสังคมไทยติดอันดับโศกของโลก**. สืบค้น สิงหาคม 15, 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com>.
- กันตภณ ชื่นกลิ่นธูป. (2565, กรกฎาคม - กันยายน). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง. **วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 5(3), 137 - 147.
- เฉลิมพร เตชะพะโลกุล. (2562). การส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านโดยใช้ Google Classroom ร่วมกับการใช้กรณีศึกษา เรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร**.
- ดวงพร บุญเลี้ยง. (2563, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา กฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศโดยใช้กรณีศึกษา (Case Study). **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**, 2(2), 30 - 41.
- ทศนา แหมมณี. (2566). **ศาสตร์การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 26). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด, และคณะ. (2555). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- นิติกานต์ ธรรมหรรษากุล. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). การพัฒนาตนตามหลักการทางพระพุทธศาสนา. **วารสารสิรินธรปริทรรศน์**, 21(2), 230 - 241.
- โยธิน ศิริเอ๋ย. (2559). **ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร รหัสวิชา ง32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. สืบค้น สิงหาคม 2, 2566, จาก <https://www.thoengwit.ac.th/projectkru/projdoc/59.pdf>.
- โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกุล”. (2565). **ข้อมูลนักเรียนฝ่ายปกครอง**. สืบค้น สิงหาคม 15, 2566, จาก <https://www.banmoh.ac.th/>.
- รวีวรรณ วงศ์เดชาจันทร์. (2563, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาและการเขียนแผนการจัดการการเรียนรู้ สังคมศึกษา. **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 11(1), 25 - 35.
- ฤทธิชัย แสนกลาง. (2561). **ความพึงพอใจในการเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย**. สืบค้น สิงหาคม 2, 2566, จาก https://www.piya.ac.th/datashow_44260.

- ลักขณา พงษ์ภุมมา. (2560). **ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย**. สืบค้น พฤศจิกายน 15, 2566, จาก <http://164.115.41.60/knowledge/?p=436>.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2553). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วีริชัญญ์ บุญส่ง. (2565, กุมภาพันธ์). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษาสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 8(2), 271 – 282.
- สายสุนีย์ เจริญสุข. (2557, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง รายวิชาการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 1. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**, 8(1), 112 – 122.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สืบค้น สิงหาคม 15, 2566, จาก <https://www.moe.go.th/>.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological Testing** (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937, June). The Theory of The Estimation of Test Reliability. **Psychometrika**, 2(3), 151 - 160.
- Likert, R. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Melo, A. J., Hernandez-Maestro, R. M., & Munoz-Gallego, P. A. (2017, February). Service Quality Perception, Online Visibility, and Business Performance in Rural Lodging Establishments. **Journal of Travel Research**, 56(2), 250-262.

ผลการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

The Effects of Using Experience-Enhancing Activity Package for Development in Rational Thinking of 3rd Grade Kindergarten Students

ธัญญารัตน์ ศรีขำ*

Thanyarat Srikham

Received: August 3, 2023 Revised: September 9, 2023 Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ก่อนและหลังจัดประสบการณ์ 3. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวมจากการจัดประสบการณ์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85 และ 4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล จำนวน 14 ชุด แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล จำนวน 25 ข้อ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ นักเรียนที่มีต่อการเรียน จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ 80.75/82.00 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการศึกษาระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล, ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์, อนุบาล

* ครู คศ.3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง

Abstract

This research study aims to 1. create an experience-enhancing activity package to develop rational thinking skills for 3rd-grade kindergarten students according to the 80 / 80 criteria; 2. compare the students' rational thinking ability before and after implementing the activity package; 3. determine the students' rational thinking ability level comparing to the 85 percentage criteria; and 4. determine the students' satisfaction with the experience. The samples were twenty 3rd-grade kindergarten students from Khoksumrong Municipality Kindergarten School in the semester of 2023, who were recruited by purposive sampling method. The research tools included an 14 item experience-enhancing activity package to develop rational thinking skills, a 25 item rational-thinking ability test, and a 10 item satisfaction questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that: 1. an experience-enhancing activity package to develop rational thinking skills for the 3rd grade kindergarten students yielded an efficiency of 80.75 / 82.00; 2. the comparison of the students' rational thinking ability after going through the activities showed that they had a higher level of rational thinking skills with statistical significance at .05; 3. the students' rational thinking ability level, overall, was higher than 85 percent with statistical significance at .05 and 4) the students' satisfaction level toward an experience-enhancing activity package to develop rational thinking skills for the 3rd-grade kindergarten, overall, was at the highest level.

Keywords: Rational-Thinking Ability, Experience-Enhancing Activity Package, Kindergarten

บทนำ

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ให้เต็มตามศักยภาพ เพราะเป็นช่วงที่สำคัญต่อการวางรากฐานเพื่อพัฒนาการทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสติปัญญา เนื่องจากเป็นธรรมชาติที่เด็กปฐมวัยจะมีความอยากรู้อยากเห็น และต้องการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด โดยผ่านการรับรู้และประสาทสัมผัสทั้งห้า และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดมาตรฐานด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 6 ปี มีความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ เด็กสามารถเรียนรู้ จดจำ และสามารถสร้างความคิดดังกล่าว สื่อสารสิ่งที่ตนคิดได้ ด้วยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนและอาจแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ทักษะการคิดประกอบด้วยทักษะสำคัญ คือ การสังเกต การจำแนก เปรียบเทียบ การจัดประเภทหรือจัดกลุ่ม การหาความสัมพันธ์ การคาดคะเนหรืออนุมาน การประยุกต์ใช้ การประเมิน และการสรุปเชิงเหตุผล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2 - 33) และพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเป็นไปตามสิ่งที่เด็กได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้กลิ่น เป็นการรับรู้ของประสาทสัมผัสทั้งห้า หรือเรียกว่าขั้นประสาทรับรู้ (Sensorimotor Stage) ซึ่งเป็นประสบการณ์แรกของการพัฒนาการทางความคิด และการฝึกประสบการณ์ซ้ำ ๆ ที่มีความหมายจะช่วยพัฒนาได้เร็วขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 15)

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และในปีการศึกษาที่ผ่านมาเด็กปฐมวัยที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2563 - 2564 ในภาพรวมมีพัฒนาการด้านสติปัญญาอยู่ระดับดี ร้อยละ 82.67 แต่ในมาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล อยู่ในระดับดี ร้อยละ 81.34 ซึ่งต่ำที่สุด อีกทั้งในปีการศึกษา 2565 โดยโรงเรียนกำหนดเป้าหมายพัฒนาการด้านสติปัญญาทุกตัวบ่งชี้ของเด็ก สูงกว่าร้อยละ 85 (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง, 2564, หน้า 5) จากประเด็นดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสามารถในการคิดนั้นควรได้รับการพัฒนา ผู้วิจัยจึงแสวงหาวิธีการเพื่อจัดประสบการณ์ด้านสติปัญญาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล พบว่า การคิดเชิงเหตุผลของเด็กเล็ก ประกอบด้วยทักษะย่อย คือ การสังเกต การตั้งคำถาม การจำแนก การรวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยง การใช้เหตุผล ใช้ความรู้และการแสวงหาความรู้ เปรียบเทียบข้อมูลที่มีอยู่ อ้างอิงและสามารถสรุปความคิดได้อย่างถูกต้อง รวมถึงสื่อและการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลด้วย จึงกล่าวได้ว่า การจัดประสบการณ์ด้านสติปัญญาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลของเด็กนั้น ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระทางการคิด มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดและจินตนาการ มีการใช้สื่อที่เร้าและกระตุ้นความสนใจในบรรยากาศของการเรียนรู้ที่เหมาะสม และจากการศึกษารูปแบบของสื่อการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย พบว่า สื่อประเภทชุดกิจกรรมเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีความเหมาะสม เพราะเป็นชุดการจัดประสบการณ์ที่ครูสร้างขึ้น และมีกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นที่ปรึกษาหรือแนะนำ ช่วยเหลือ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551, หน้า 14) ซึ่งเห็นได้จากการศึกษาของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาโดยการใช้ชุดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย และทำการเปรียบเทียบผลการพัฒนา

ของเด็กหลังการจัดประสบการณ์กับก่อนการจัดประสบการณ์ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์เด็กมีพัฒนาการเพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาทิ การศึกษาของ บัวแก้ว ทองคำ (2561, หน้า 36 - 37) ได้ใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 หรือการศึกษาของ ฉัตรวิไล สุรินทร์ขมพู (2561, หน้า 88 - 89) ใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง งานประเพณีผีตาโขน จังหวัดเลย เพื่อศึกษาทักษะการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของชั้นอนุบาลปีที่ 3 หรือธิดารัตน์ ผออบงา, และสรวงพร กุศลส่ง (2564, หน้า 37 - 49) ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 และมีข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กได้หลายด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงการใช้กิจกรรมของผู้จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนในระดับปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะ การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลตำบลโคกสำโรง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม จากการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ได้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อใช้พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กสำหรับความสามารถในด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการอนุมาน ด้านการสรุปความไปใช้ในการเตรียมความพร้อมด้านสติปัญญา และเตรียมความพร้อมคุณลักษณะตามวัย
2. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัยอีกแนวทางหนึ่ง เพื่อให้ครูที่สนใจสามารถนำไปใช้จัดประสบการณ์หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และนำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาสื่อหรือนวัตกรรมในลักษณะนี้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. **ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล** หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น และเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล โดยในการศึกษานี้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวม 14 ชุด ชุดละ 1 สัปดาห์ สำหรับใช้ในหน่วยการเรียนรู้ คือ ไข่ การคมนาคม วันแม่ ชุมชนของฉัน คิดได้ง่ายจัง สาระแห่งสี คิดเป็นเล่นสนุก ธรรมชาติที่สวยงาม วันพ่อ สัตว์โลกน่ารัก วันปีใหม่ เครื่องมือเครื่องใช้ การติดต่อสื่อสาร เมืองไทยของฉัน ภายในประกอบด้วยภาพกราฟิกขนาดกว้าง 20 นิ้ว ยาว 30 นิ้ว และกิจกรรมฝึกประสบการณ์การคิดเชิงเหตุผล 5 ด้าน ด้านละ 2 แบบฝึก ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการอนุมาน ด้านการสรุปความ

2. **การคิดเชิงเหตุผล** หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยโดยใช้หลักการและข้อเท็จจริง อันเป็นเหตุผลมาจากประสบการณ์เดิมและมีประสบการณ์ใหม่มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิดหาคำตอบหรือหาข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในการศึกษานี้การคิดเชิงเหตุผล ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

2.1 **ด้านการจำแนก** หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจัดสิ่งต่าง ๆ โดยยึดเกณฑ์โครงสร้างหน้าที่ จัดแบ่งประเภทสิ่งของ 2 สิ่งหรือมากกว่าได้ โดยใช้เกณฑ์ความเหมือน ความต่างหรือความสัมพันธ์

2.2 **การจัดประเภท** หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจัดกลุ่มประเภทสิ่งของ 2 สิ่งหรือมากกว่า จัดเข้าประเภทกัน โดยใช้เกณฑ์ความเหมือน ความต่าง หรือความสัมพันธ์

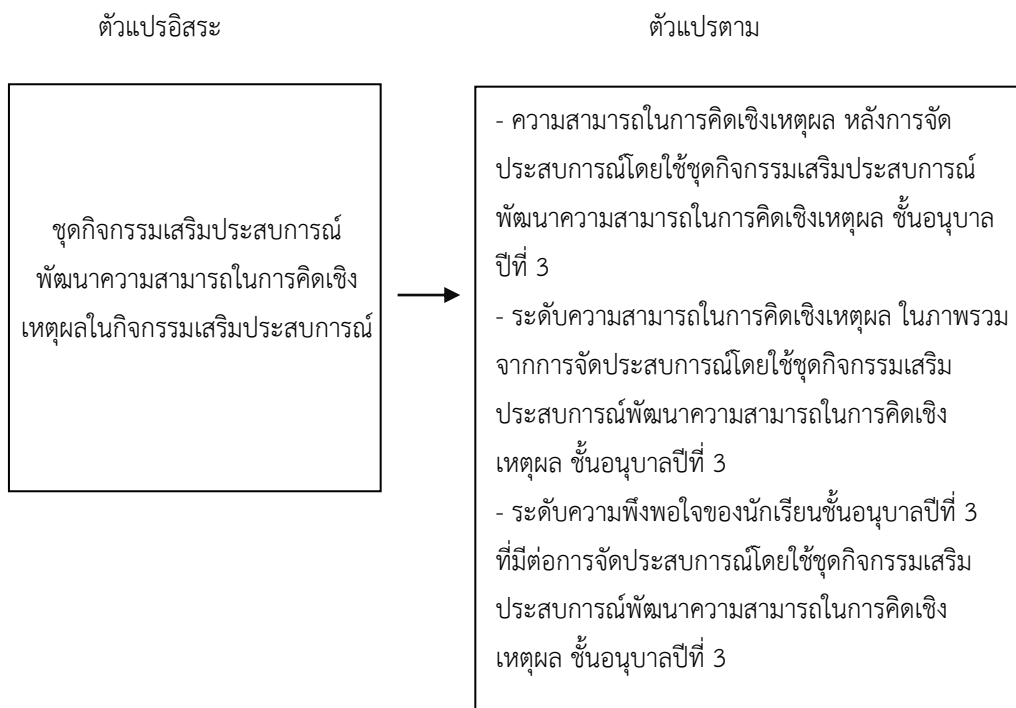
2.3 **การอุปมาอุปไมย** หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการหาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลว่าสิ่งที่กำหนดให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งใด และสามารถบอกหรืออธิบายถึงความสัมพันธ์นั้น

2.4 **การอนุมาน** หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการคิดหาเหตุผลเพื่อสรุปข้อมูลที่มีอยู่จะเป็นการหาเหตุผลจากส่วนย่อยของข้อมูลไปสู่ภาพรวม หรือจากภาพรวมของข้อมูลเพื่อหาส่วนย่อย

2.5 **การสรุปความ** หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการคิดเชื่อมโยงสาเหตุ เหตุการณ์หรือคาดคะเนจากข้อมูลในการหาข้อสรุปจากสิ่งที่กำหนดให้ โดยสามารถบอกและอธิบายเหตุผลได้

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรอิสระเป็นชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งสังเคราะห์มาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2 - 33) ตัวแปรตามได้แก่ ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล และระดับความพึงพอใจนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพ 1 สรุปได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 - 2 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง อำเภอกอสุริยวง จังหวัดลพบุรี จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

2.2.2 ระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม จากการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

2.2.3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สำหรับจัดประสบการณ์ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ประกอบด้วย 4 รายการ รายละเอียดดังนี้

3.1 ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นแผ่นภาพกราฟิก ขนาด 20×30 นิ้ว ผู้วิจัยสร้างเพื่อใช้พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวม 14 ภาพ (14 หน่วยการเรียนรู้) ได้แก่ ไข่ การคมนาคม วันแม่ ชุมชนของฉัน คิดได้ง่ายจัง สารแห่งสี คิดเป็น เล่นสนุก ธรรมชาติที่สวยงาม วันพ่อ สัตว์โลกน่ารัก วันปีใหม่ เครื่องมือเครื่องใช้ การติดต่อสื่อสาร เมืองไทยของฉัน

3.2 แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 รวม 14 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน แผนละ 1 วัน รวม 70 แผน แผนละ 30 นาที ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยจะมีผังมโนทัศน์ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดประสบการณ์ สื่อประกอบการจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล กิจกรรมที่เด็กฝึกประสบการณ์ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล แผนละ 2 กิจกรรม รวม 5 ด้าน (ด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการอนุมาน ด้านการสรุปความ)

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย มี 3 ตัวเลือก มีลักษณะเป็นรูปภาพการ์ตูนและรูปทรงเรขาคณิต จำนวน 25 ข้อ ใช้ประเมินการคิดเชิงเหตุผล 5 ด้าน ชุดละ 1 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ คือ ด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการอนุมาน และด้านสรุปความ ตามลำดับ ให้คะแนนข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน สำหรับใช้เพื่อทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ ใช้ทดสอบวันละ 1 ชุด ตามลำดับ รวมเวลาทดสอบ 5 วัน / 1 สัปดาห์

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ประกอบไปด้วยคำถาม 10 ข้อ ซึ่งแสดงออกได้ใน 3 ระดับ คือ มากที่สุด (3) ปานกลาง (2) น้อยที่สุด (1) โดยระบายสีภาพหน้าการ์ตูนตามความรู้สึก

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 และแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.93 – 1 และทำการทดลองหาค่าประสิทธิภาพ (E_1) โดยค่าประสิทธิภาพ E_1 เป็นคะแนนรวมจากการทำกิจกรรมในการคิดเชิงเหตุผลทุกกิจกรรม เฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 ทำการทดลอง 3 ครั้ง คือ การทดลองแบบเดี่ยว (นักเรียน 3 คน) การทดลองแบบกลุ่ม (นักเรียน 10 คน) และการทดลองภาคสนาม (นักเรียน 22 คน) โดยเป็นนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 ไม่ซ้ำกัน และได้ค่า E_1 เฉลี่ยเท่ากับ 80.75 สูงกว่าเกณฑ์ 80 ตัวแรกที่ตั้งไว้ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 80.01 – 82.52 จึงได้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ฯ จำนวน 14 หน่วย การเรียนรู้สำหรับใช้จัดประสบการณ์ในแผนการจัดประสบการณ์ 14 หน่วยการเรียนรู้ รวม 70 แผน ค่า E_2 เป็นคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบการวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล เฉลี่ยเท่ากับ 82.00

4.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 25 ข้อ จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ เท่ากับ 1 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ห้องที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มทดลองภาคสนามเพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) กำหนด 0.20-0.80 และผลการวิเคราะห์ พบว่าทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.42-0.63 เมื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Reliability) พบว่า เท่ากับ 0.84

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ เท่ากับ 1 โดยมีจำนวน 10 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 3 ระดับ คือ กำหนดระดับความพึงพอใจเป็น 3 ระดับ คือ 3 (มากที่สุด) 2 (ปานกลาง) 1 (น้อยที่สุด) จำนวน 10 ข้อ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์ +1 คือ ถ้าแน่ใจว่า “ตรง” หรือ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า “ตรงหรือไม่” หรือ -1 ถ้าแน่ใจว่า “ไม่ตรง” มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เท่ากับ 1.00 และผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Reliability) พบว่า เท่ากับ 0.84

5. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 เริ่มศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ขั้นตอนก่อนการจัดประสบการณ์ (Pretest) จำนวน 25 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

5.2 ดำเนินการศึกษาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 - 2 รวม 14 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที วันที่ 20 มิถุนายน 2565 ถึง 17 กุมภาพันธ์ 2566 ประกอบการใช้แผนการจัดประสบการณ์ แผนละ 1 วัน รวม 70 แผน รายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 แสดงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ภาคเรียนที่	สัปดาห์ที่	วันที่	หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดประสบการณ์ที่
1	6	20 - 24 มิ.ย. 2565	ไข่	1-5
	8	4 - 8 ก.ค. 2565	การคมนาคม	6-10
	12	1 - 5 ส.ค. 2565	วันแม่	11-15
	16	29 - 31 ส.ค. 1 - 2 ก.ย. 2565	ชุมชนของฉัน	16-20
	18	12 - 16 ก.ย. 2565	คิดได้ง่ายจัง	21-25
	19	19 - 23 ก.ย. 2565	สาระแห่งสี	26-30

ตาราง 1 แสดงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 (ต่อ)

ภาคเรียนที่	สัปดาห์ที่	วันที่	หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดประสบการณ์ที่
2	23	14-18 พ.ย. 2565	คิดเป็นเล่นสนุก	31-35
	24	21-25 พ.ย. 2565	ธรรมชาติที่สวยงาม	36-40
	25	28 พ.ย. - 2 ธ.ค. 2565	วันพ่อ	41-45
	27	12-16 ธ.ค. 2565	สัตว์โลกน่ารัก	46-50
	29	26-30 ธ.ค. 2565	วันปีใหม่	51-55
	32	16-20 ม.ค. 2566	เครื่องมือเครื่องใช้	56-60
	35	6-10 ก.พ. 2566	การติดต่อสื่อสาร	61-65
	36	13-17 ก.พ. 2566	เมืองไทยของฉัน	66-70

5.3 สิ้นสุดศึกษา ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ (Posttest) กับประชากรที่ศึกษา โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชุดเดียวกับก่อนการจัดประสบการณ์

5.4 กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ

5.5 ตรวจสอบสมมติฐาน โดยการนำคะแนนที่ได้ทั้งหมดไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน ที่ได้จากการวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลระหว่างการจัดประสบการณ์ ซึ่งมีการทดสอบ 5 ด้าน กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

6.2 คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า $t - test$

6.3 คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม จากการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85

6.4 คะแนนที่ได้จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 14 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ไข่ 2) การคมนาคม 3) วันแม่ 4) ชุมชนของฉัน 5) คิดได้ง่ายจัง 6) สารแห่งสี 7) คิดเป็นเล่นสนุก 8) ธรรมชาติที่สวยงาม 9) วันพ่อ 10) สัตว์โลกน่ารัก 11) วันปีใหม่ 12) เครื่องมือเครื่องใช้ 13) การติดต่อสื่อสาร 14) เมืองไทยของฉัน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ปรากฏผลดังนี้

ค่าประสิทธิภาพ E_1		ค่าประสิทธิภาพ E_2	
ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนา		แบบทดสอบวัดความสามารถ	
ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล		ในการคิดเชิงเหตุผล	
ชั้นอนุบาลปีที่ 3		ชั้นอนุบาลปีที่ 3	
(คะแนนเต็ม)		(คะแนนเต็ม)	
E_1 รายชุด		E_2 รายชุด	
1. ไข่ (35)	80.29	ชุดที่ 1 ด้านการจำแนก (5)	80.91
2. การคมนาคม (36)	80.32	ชุดที่ 2 ด้านการจัดประเภท (5)	81.82
3. วันแม่ (44)	80.03	ชุดที่ 3 ด้านการอุปมาอุปไมย (5)	82.73
4. ชุมชนของฉัน (38)	80.55	ชุดที่ 4 ด้านการอนุมาน (5)	81.82
5. คิดได้ง่ายจัง (49)	80.01	ชุดที่ 5 ด้านการสรุปความ (5)	82.73
6. สารแห่งสี (45)	80.24		
7. คิดเป็นเล่นสนุก (55)	80.16		
8. ธรรมชาติที่สวยงาม (30)	81.65		
9. วันพ่อ (33)	82.52		
10. สัตว์โลกน่ารัก (48)	80.60		
11. วันปีใหม่ (25)	81.85		
12. เครื่องมือเครื่องใช้ (38)	80.83		
13. การติดต่อสื่อสาร (35)	80.25		
14. เมืองไทยของฉัน (30)	81.14		
เฉลี่ย	80.75		82.00
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) = 80.75		ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) = 82.00	

จากตาราง 2 พบว่า การสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) = 80.75 และมีประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) = 82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่า การสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบคะแนนในการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์ (Pre-test) และทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ (Post-test) ปรากฏผล ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการจัดประสบการณ์ (Pre-test) และหลังการจัดประสบการณ์ (Post-test)

N = 20

รายการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนน ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ (คะแนน)	$\bar{x}$	S.D.	t	df	p
ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลภาพรวม (25)	13.90	2.69	23.082	19	.000*
ด้านการจำแนก (5)	2.20	0.69	14.139	19	.000*
ด้านการจัดประเภท (5)	2.15	0.67	14.33	19	.000*
ด้านการอุปมาอุปไมย (5)	3.00	0.97	13.78	19	.000*
ด้านการอนุมาน (5)	3.30	0.92	15.98	19	.000*
ด้านการสรุปความ (5)	3.25	0.96	15.03	19	.000*

* P < .05

จากตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า ผลต่างของคะแนนโดยภาพรวมหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ฯ ชั้นอนุบาลปีที่ 3/4 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์เฉลี่ย 13.90 คะแนน และเมื่อพิจารณาไปที่ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่าหลังการจัดประสบการณ์ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3/4 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวมจากการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้มาจากคะแนนที่ได้กับรูมวัยทำกิจกรรมการคิดเชิงเหตุผล 5 ด้าน ในชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 14 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการอนุมาน ด้านการสรุปความ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85

		Test Value = 85			
ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ฯ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้			
			t	df	p
14 ชุด					
คะแนนกิจกรรมในการคิดเชิงเหตุผล	10,820	9,386	15.21	13	.000*
ภาพรวม (5 ด้าน)					
ร้อยละ		86.75			

N = 20

* P < .05

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จากการทำกิจกรรมในชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลชั้นอนุบาลปีที่ 3 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85 พบว่า โดยภาพรวมของคะแนนกิจกรรมในการคิดเชิงเหตุผล สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3

รายการประเมิน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ชุดกิจกรรมฯ มีภาพสวยงาม ชวนเรียน	3.00	0.00	มากที่สุด
2.	ชุดกิจกรรมฯ ชวนให้คิดและลงมือทำ	3.00	0.00	มากที่สุด
3.	ชุดกิจกรรมฯ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	2.85	0.37	มากที่สุด
4.	เด็ก ๆ ได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฯ	3.00	0.00	มากที่สุด
5.	เด็ก ๆ รู้สึกสนุกกับการร่วมกิจกรรมที่มีชุดกิจกรรม ฯ เป็นสื่อ	3.00	0.00	มากที่สุด
6.	ครูเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ซักถามข้อสงสัยในการใช้ชุดกิจกรรมฯ	3.00	0.00	มากที่สุด

n = 20

ตาราง 5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 (ต่อ)

n = 20

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
7. เด็ก ๆ และเพื่อน ๆ ช่วยกันคิด	3.00	0.00	มากที่สุด
8. เด็ก ๆ สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมฯ ได้	3.00	0.00	มากที่สุด
9. เมื่อเรียนจบแล้ว ต้องการจะไปหยิบชุดกิจกรรมฯ มาดูอีก	2.55	0.51	มากที่สุด
10. เด็ก ๆ และเพื่อนพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในชุดกิจกรรมฯ บ่อย ๆ	2.55	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย/ ระดับ	2.89	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 5 ความพึงพอใจนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ เฉลี่ยเท่ากับ 2.89 โดยตีค่าความหมายความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยทุกคนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ชุดกิจกรรมฯ มีภาพสวยงาม ชวนเรียน ชวนให้คิดและลงมือทำ เด็กได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม รู้สึกสนุกกับการร่วมกิจกรรมที่มีชุดกิจกรรมฯ เป็นสื่อ ครูเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ซักถามข้อสงสัยในการใช้ชุดกิจกรรมฯ เด็ก ๆ และเพื่อน ๆ ช่วยกันคิด และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา “ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3” เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80.75/82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ โดยเป็นการหาค่าประสิทธิภาพในกลุ่มทดลองใช้ (Try Out) ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลในการศึกษานี้ ซึ่งค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฯ ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ นวลจันทร์ บุตดา (2564) ที่พัฒนาการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ “โดยการใช้สิ่งของใกล้ตัวเรียนรู้ควบคู่สนุก” ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 80.31/80.26 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และกล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ได้นั้น เป็นการสร้างและพัฒนาตามหลักการออกแบบการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งจะมีขั้นตอน อาทิ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การสังเกตตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) และด้วยเหตุผลข้างต้นนั้น เมื่อนำชุดกิจกรรมไปใช้จัดประสบการณ์ จึงส่งผลต่อผู้เรียนเพื่อการพัฒนาด้านสติปัญญาในการคิดเชิงเหตุผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ชุดกิจกรรม

เสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นไปตามหลักการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยในการศึกษานี้วัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 และผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นคะแนนที่ได้จากปฐมวัยทำได้จากกิจกรรมฝึกประสบการณ์การคิดเชิงเหตุผล 5 ด้าน ในแผนการจัดประสบการณ์ รวม 140 แบบฝึก โดยศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 85 พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน (ด้านการจำแนก ด้านการจัดประเภท ด้านการอุปมา อุปไมย และด้านการอนุมาน) สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษานักการศึกษาลายท่านที่ได้ศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย อาทิ บัวแก้ว ทองคำ (2561) ศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และการศึกษาของ ฉัตรวิไล สุรินทร์ขมพู (2561) ศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง งานประเพณี ผิดาโชน จังหวัดเลย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 และการศึกษาของ อิตารัตน์ ผอบบงา, และสรวงพร กุศลส่ง (2564) ศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นต้น และด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ในการศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 3 จึงมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลหลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ โดยการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการศึกษาระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวม โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้ 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 รูปแบบของชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล โดยมีการกระจายเนื้อหาสาระออกเป็นเรื่องย่อย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และเปิดโอกาสให้ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยฝึกฝนทักษะการสังเกตต่าง ๆ คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติมีการคิดเชิงเหตุผลในเรื่องที่เรียน ซึ่งรูปแบบของการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการศึกษา ของ สมคิด ศรีไชย (2557) ที่ศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ โดยจัดการเรียนเป็นประเด็นย่อย ๆ เช่นกัน และยังกล่าวว่า สื่อการเรียนที่ดีสำหรับเด็ก ควรมีรูปแบบสำคัญคือ กระจายเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนค่อย ๆ เรียนรู้ และเรียนจากรูปธรรมไปนามธรรม และสุดท้ายเด็กจะสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ คือการมีความคิดเชิงเหตุผลนั่นเอง อีกทั้งรูปแบบของชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ฯ ยังประกอบไปด้วยภาพการ์ตูนและมีขนาดใหญ่ มีสีสันสดใส เด็กเกิดความสนุกสนานชวนติดตาม สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรีโรม ถาวรรุ่งรัตน์, และคณะ (2551) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยภาพการ์ตูนนั้น จะมีความหมายกับเด็กปฐมวัย เพราะทำให้เด็กมีความรู้สึกรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนรู้ และถ้าเป็นเรื่องใกล้ตัวจะเป็นสิ่งที่ดีมาก ซึ่งการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริม

ประสบการณ์ฯ ชุดนี้ มีการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็ก และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ซึ่งเป็นไปตามข้อสรุปข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฑารัตน์ หมั่นภักดี, และเอี่ยมพร มาลัย (2557) ที่สรุปว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ สามารถทำให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดให้สูงกว่าก่อนเรียน ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 กิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลชุดนี้ ประกอบไปด้วยกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการฝึกฝนทักษะการคิดเชิงเหตุผล ซึ่งในแต่ละกิจกรรมเด็กจะต้องใช้ทักษะการสังเกตลักษณะสิ่งของ หรือภาพต่าง ๆ เพื่อบอกลักษณะ ส่วนประกอบ ความสัมพันธ์และความเปลี่ยนแปลง โดยใช้เกณฑ์ความเหมือน ความต่าง ความสัมพันธ์ เพื่อการจัดประเภท รวมทั้งอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิด ด้วยตนเอง ดังนั้นเด็กจึงต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงจะสามารถสรุปหรือลงความเห็นจากข้อมูลที่ได้รับนั้นอย่างมีเหตุผล ซึ่งกิจกรรมที่让孩子สามารถได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551) ที่กล่าวว่า การทำกิจกรรมใด ๆ ของเด็กเล็ก ถ้าหากผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความคิดของตนเองอย่างอิสระ ชัดเจน ใช้เวลาสั้น ๆ ได้พูดคุย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อ จึงทำให้การพัฒนาทางการเรียนประสบผลสำเร็จได้เร็วมากขึ้น และการได้ลงมือปฏิบัตินี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกุมลย์ ปัตตลาโพธิ์ (2550) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรมที่ดี ต้องพัฒนาขึ้นตามหลักจิตวิทยาการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงกฎแห่งการฝึกหัด นั่นคือ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก ใช้เวลาสั้น เป็นการฝึกซ้ำ ๆ ย้ำให้เด็กเข้าใจ อีกทั้งสามารถจะนำไปใช้ได้ และด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ชุดนี้ เมื่อนำไปใช้จัดประสบการณ์แล้ว เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นระดับความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในภาพรวมของนักเรียน จึงสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 85 ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญ

4. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษาสามารถกล่าวได้ว่าอาจเป็นเพราะบรรยากาศในการจัดประสบการณ์ที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ และมีความเป็นมิตร มีการสนทนาแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูและเด็ก เด็กและเด็ก ในลักษณะที่ไม่เครียด ไม่กดดัน อีกทั้งสื่อประกอบการจัดประสบการณ์ที่พบว่าบ่อยครั้งเป็นสื่อที่อยู่รอบ ๆ ตัว สามารถมองเห็นได้ จึงเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความอบอุ่น มีความสุข สนุกสนาน แม้กระทั่งหลังจากจบการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้ว เด็กยังคงสนทนาพูดคุยถึงเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ปรากฏในชุดกิจกรรมฯ ด้วย ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงกมล อิริยา (2563) ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็ก ๆ นั้น ครูควรให้เด็กได้อยู่ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายปราศจากความตึงเครียด จึงจะสามารถสร้างความสนใจและเจตคติต่อการเรียนรู้ และส่งผลให้เด็กนั้นมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และสำเร็จผลได้ตามที่กำหนดไว้ จึงกล่าวได้ว่าบรรยากาศในการเรียนหรือการจัดประสบการณ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลการศึกษาเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ นอกเหนือไปจากปัจจัยของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานั้นเอง และด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น

การจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ชุดนี้ นักเรียนจึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ปัญหาจากการใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 คือ การควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งกับผู้เรียนที่เรียนรู้ช้า เพราะเด็กจะทำกิจกรรมไม่ทันตามเวลาที่กำหนด อาจทำให้ได้รับเนื้อหาสาระที่ควรเรียนรู้ไม่ครบถ้วนในเวลาเรียน ดังนั้นจึงควรให้เด็กที่มีปัญหาดังกล่าวทำกิจกรรมนอกเวลาเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้แก่ ครูต้องประเมินผลการทำกิจกรรมให้เด็กทราบโดยทันที เพื่อให้เด็กปรับปรุงแก้ไข รวมถึงให้ความช่วยเหลือเด็กที่เรียนรู้ช้าในระยะแรก โดยให้แบบฝึกทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม โดยใช้แบบฝึกจากง่ายในแต่ละด้าน เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามจากการทำกิจกรรมในชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ฯ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาทดลองซ้ำอีกครั้งกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยวิธีเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อความชัดเจนของผลการศึกษา

2. ทดลองศึกษากับกลุ่มที่มีพัฒนาการช้าเท่านั้น เพื่อที่จะศึกษาและหาวิธีการขจัดปัญหาในเรียนการสอนกับเด็กกลุ่มดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์โรม ถาวรรุ่งรัตน์, และคณะ. (2551). การพัฒนาหนังสือการตูนประกอบการฝึกเขียนสะกดคำพื้นฐานภาษาไทย สำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 3. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- จุฑารัตน์ หมั่นภักดี, และเอื้อมพร มาลัย. (2557). รายงานวิจัยเรื่อง การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้กากมะพร้าว. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู. (2561). รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ผีตาโขน จังหวัดเลย. เลย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ดวงกมล อิริยา. (2563). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนบ้านบ่อหิน ตำบลตลาดขวัญ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธิดารัตน์ ผอบงา, และสรพรพร กุศลส่ง. (2564, กันยายน - ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 18(3), 37 – 54.
- นวลจันทร์ บุตดา. (2564, มกราคม - เมษายน). ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ “โดยใช้สิ่งของใกล้ตัวเรียนรู้ควบคู่สนุก” สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2. วารสารปัญญา, 28(1), 38 – 46.
- บัวแก้ว ทองคำ. (2564, มกราคม - เมษายน). ชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยอนุบาลชั้นปีที่ 1. วารสารปัญญา, 28(1), 29 – 37.
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเทศบาลตำบลโคกสำโรง. (2564). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2563 – 2564. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- สมคิด ศรีไชย. (2557). การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุกัญญา ปัตตลาโพธิ์. (2550). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 2. มหาสารคาม: ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพยุภคภูมิพิสัย.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). **พัฒนาทักษะการคิด...ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิคพรินต์ติ้ง.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี

Desired Characteristics of Educational Institution Administrators Under
The Jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office
in Lopburi Province

วินัย สมมิตร,* ประทุม ศรีรักษา,** ทรงศรี ตุ่นทอง,*** และอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ****

Winai Sommit, Pratoom Siriruksa, Songsri Toonthong, and Apison Pachanavon

Received: October 14, 2023 Revised: November 10, 2023 Accepted: November 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 66 คน และครู 263 คน ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 329 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 47 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.937 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านการตัดสินใจ ด้านการจูงใจ และด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และครูมีทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งหน้าที่ การปฏิบัติงาน มีทักษะ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

* นักวิชาการอิสระ อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** นักวิชาการอิสระ อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมธาร์ธย์

**** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมธาร์ธย์

Abstract

This research article aims to study and compare the desired characteristics of educational institution administrators under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Lopburi Province, classified by gender, work experience, job position and size of the institution. The sample group used included 66 educational institution administrators and 263 teachers in the academic year 2023, totaling 329 people from stratified random sampling, according to the size of the educational institution. The instrument used in this research was a questionnaire. The reliability value was 0.937. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test one-way analysis of variance and pairwise tests according to Scheffe's method.

The research results found that 1. Desired characteristics of educational institution administrators overall and each aspect were at a high level, which was sorted average values from highest to lowest were as follows: responsibility, being an efficient person, decision-making, motivation, and human relations and 2. Results of the comparison of desirable characteristics of educational institution administrators under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office in Lopburi province when classified according to the size of the educational institution, it was found that the views of the administrators and teachers were different at a statistical significance .05. When classified by gender, work experience, and job position, there were no differences in their views.

Keywords: Educational Administration, Desired Characteristics, Educational Institution Administrators

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องนำกรอบแนวคิด หลักสูตร จุดหมายและโครงสร้างที่สำคัญนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งผู้เรียนจะนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฉะนั้น ต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะขั้นพื้นฐานและประกอบอาชีพได้ตามสมควรแก่วัยและสามารถที่จะช่วยทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 26) การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน เพราะเป็นทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ และการศึกษายังสามารถพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพได้ การศึกษาช่วยใ้บุคคลบรรลุความจริง ความงาม ความดี ความสุข หรืออิสรภาพ และบรรลุการมีระบบการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (ประเวศ วะสี, 2543, หน้า 13)

ในทางทฤษฎีซึ่งได้รับการพิสูจน์จากผลงานการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมาก และเป็นระยะเวลายาวนานมาแล้วว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติ ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังคำกล่าวของ รุ่ง แก้วแดง (2556, หน้า 37 - 58) ที่ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคนให้มีความรู้ คนที่มีความรู้ คือ องค์ประกอบของพลังอำนาจของชาติ ชาติใดก็ตามมีคนเก่ง คนมีความรู้ คนมีศักยภาพ แม้ไม่มีทรัพยากร ชาตินั้นก็สามารเป็นมหาอำนาจได้ และในทางตรงกันข้ามชาติใด แม้จะมีทรัพยากรมากมาย แต่คนในชาติไม่เก่ง ไม่มีความรู้ ก็ไม่สามารถเป็นมหาอำนาจได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องระลึกละเลียดว่าระดับการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศ เป็นสิ่งสำคัญ ขึ้นการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต

การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดจนช่วยให้ชีวิต มีความสมบูรณ์ขึ้น ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพอย่างมีความสุขเท่ากัน การเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาว่าประเทศไทยจะต้องเข้าสู่วงจรกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง พลังอำนาจของชาติจะเกิดขึ้นได้ด้วยพลังอำนาจของคนที่มีความรู้เท่านั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 8) การศึกษาจะต้องสร้างคนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข นั่นคือ คนมีการศึกษาต้องมีสมรรถภาพ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีความรอบรู้ มีคุณภาพ เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรมและมีสุขภาพดี คือ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง การศึกษายังช่วยขยายความรู้ให้กับคนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับหน้าที่ความรับผิดชอบ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 กำหนดว่า โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงาน และกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคม ความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีบทบัญญัติสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และตามพระราชบัญญัติการศึกษา

ภาคบังคับ พ.ศ. 2545 บัญญัติให้การศึกษา ภาคบังคับ จำนวน 9 ปี ดังนั้น นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนต้องเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 32)

นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่สำคัญสำหรับการศึกษาของประเทศไทยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในยุคของข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ทำให้คนไทยรับรู้เรื่องราวความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของทุกประเทศในโลก ระบบการจัดการศึกษาไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จึงจำเป็นที่สังคมไทยจะต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้เพื่อก้าวสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและให้มีความรู้ความสามารถที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้อยู่ในสังคมยุคไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การศึกษาในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องเป็นการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่จุดแรกเริ่ม และตลอดช่วงวัยของชีวิต หลักการและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้จัดการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล และให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของคนทั้งมวลมุ่งประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียน

การบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) อาชีพหนึ่ง ดังนั้น ผู้ที่จะก้าวสู่วิชาชีพบริหารการศึกษาจึงต้องมีการเลือกสรรและกลั่นกรองคุณลักษณะตลอดจนเกณฑ์มาตรฐานอันเป็นอย่างดี เพื่อให้เหมาะกับบุคคลจะเป็นผู้บริหารมืออาชีพอย่างแท้จริง (ธีระ รุญเจริญ, 2545, หน้า 7 - 11) การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติภารกิจของตนให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการศึกษอบรมและฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถที่จะโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (วารุณี โพธาสินธุ์, 2542, หน้า 64) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความสำคัญในเรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล การกำหนดนโยบายของหน่วยงาน เป็นผู้ตัดสินใจนำสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน และการปฏิบัติราชการเป็นผู้ที่ตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ในการบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ให้การบริหารงานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพราะคำพูดที่ดี แนวความคิดที่ดี การตัดสินใจที่ดีย่อมเป็นผลกระทบต่อการกระทำและมักถูกบุคคลรอบข้างที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้บริหาร มีแนวโน้มที่จะเชื่อคำพูดและแนวคิดของผู้บริหาร ดังนั้น หากผู้บริหารเป็นบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบแล้ว ผลเสียย่อมเกิดกับประเทศชาติโดยรวมอย่างยิ่ง ในด้านการจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีมืออาชีพจึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยังประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2545, หน้า 42) เพราะผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด ถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการควบคุม กำกับ ติดตามผล ดูแลการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด

จากรายงานการวิจัยของศูนย์ส่งเสริมเครือข่ายการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ (2542) ได้รายงานผลการประเมินพฤติกรรม ด้านการบริหารซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ
1) ด้านความเป็นนักบริหาร ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้านย่อย คือ 1) ด้านความสามารถในการสื่อสาร 2) ด้านความเชื่อมั่น
ในตนเอง 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านนิสัยในการทำงาน 5) ด้านความสามารถในการจัดการ 6) ด้านความยืดหยุ่น
7) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 8) ด้านความเป็นผู้นำ และจากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน
ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2542, หน้า 36) ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อที่จะนำผู้บริหารไปสู่การเป็น
ผู้บริหารมืออาชีพ โดยกำหนดว่าผู้บริหารมีหน้าที่แนะนำ กำกับ ดูแลบุคลากรในองค์กร และการที่จะปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าวให้ได้ผลดี ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะประพัตติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรทาง
การศึกษาต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินงานตามภารกิจด้านการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาและ
ครูในฐานะผู้ร่วมงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และกล่าวได้ว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่
สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่สนองนโยบาย โดยการควบคุมกำกับ ติดตามและดำเนินการจัด
กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ครูปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถ
และทำงานได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีความรู้ความสามารถแล้ว จะต้องมีความสมบัติ
ทางด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ มีลักษณะเป็นผู้นำ รู้จักใช้เทคนิคในการปฏิบัติได้เหมาะสมกับงาน บุคคล เวลาและ
สถานที่ เป็นผู้ที่มีลักษณะอันพึงประสงค์เป็นผู้นำในการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านทักษะการบริหาร ภาวะผู้นำ
ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะ อันควรแก่การเคารพนับถือจึงจะส่งผลให้
องค์กรประสบความสำเร็จ (อภิญา เวชชัย, 2554, หน้า 88) จากงานวิจัยของพรศิริ บัวอุไร (2554, หน้าบทคัดย่อ)
ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า ด้านมีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
จงใจให้คณะครูตั้งใจปฏิบัติงาน และการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ร่วมงาน นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาในจังหวัดลพบุรี พบว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น บางสถานศึกษามีการดำเนินการยังไม่เป็นระบบ
ขาดการมอบหมายงาน การกระจายอำนาจ บุคลากรบางคนไม่มีความเข้าใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน
ผู้บริหารบางคนยังขาดมนุษยสัมพันธ์ มีการทำงานที่ซ้ำซ้อน สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดการประสานงาน
บุคลากรมีปัญหาความขัดแย้ง มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ขาดความสามัคคี บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน
(ปัญญา แก้วเหล็ก, 2558)

จากเหตุผลความจำเป็นข้างต้นและสภาพปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาผู้บริหารรุ่นใหม่ และผู้บริหารเดิมที่มี
อยู่แล้วให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในระดับการศึกษามหาบัณฑิต ด้านการบริหารการศึกษา
จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน
 อีกทั้งยังจะใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตลอดจน
เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการฝึกอบรม คัดเลือก สรรหา ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

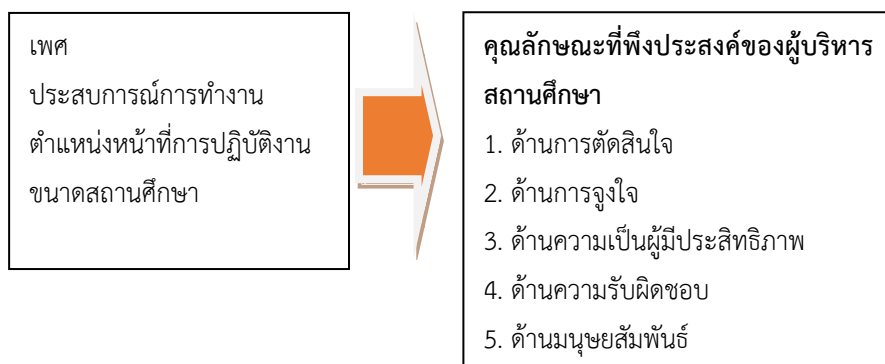
สามารถที่จะนำเอาผลงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมทั้งในด้านคุณลักษณะส่วนตัว และคุณลักษณะในการบริหารงานเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ แนวคิดของ Stogdill (1948, pp. 35 - 71) Notel (1966, p. 142) และ Davis (1972, pp. 99 - 100) ดังแสดงในภาพดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2566 แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 179 คน ครู 1,688 คน รวม 1,867 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และเขต 2, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และ

ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2542, หน้า 296) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 329 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายปิด (Closed Form) มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการจูงใจ 3) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ 4) ด้านความรับผิดชอบ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ จำนวน 9 ข้อ 2) ด้านการจูงใจ จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 10 ข้อ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 11 ข้อ

2.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1. ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี และกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี

2.1.3. สร้างแบบสอบถามขึ้นโดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยกำหนดประเด็นหลักของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.2.1. นำร่างแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาแบบสอบถาม ลงความคิดเห็น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาโดยดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

2.2.2. นำร่างแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1990, p. 160) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.937 และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งด้วยตนเอง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้วยวิธีทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's Test) โดยมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายความว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายความว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี นำมาสรุป ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.01 มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.75 มีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 79.94 มีขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก (ไม่เกิน 120 คน) คิดเป็นร้อยละ 41.03 รองลงมา ขนาดกลาง (ตั้งแต่ 121-300 คน) ร้อยละ 35.86 และตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป ร้อยละ 23.11

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดลพบุรี จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการจูงใจ 3) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ 4) ด้านความรับผิดชอบ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

ด้าน	หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการตัดสินใจ	3.59	0.25	มาก
2.	ด้านการจูงใจ	3.53	0.26	มาก
3.	ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	3.66	0.29	มาก

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม (ต่อ)

ด้าน	หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
4.	ด้านความรับผิดชอบ	3.69	0.25	มาก
5.	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.44	0.28	ปานกลาง
รวม		3.58	0.12	มาก

จากตาราง 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.25) รองลงมา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.29) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.25) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.28)

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ใช้แนวทางในการแก้ปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง รองลงมา ประเมินทางเลือกด้วยวิธีที่หลากหลายและบอกผลที่คาดหวังจากการตัดสินใจได้ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กำหนดเกณฑ์การตัดสินใจที่เป็นรูปธรรม

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจูงใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจูงใจด้วยสวัสดิการต่าง ๆ รองลงมา การให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการมอบหมายงานสำคัญ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจูงใจกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระตือรือร้นตั้งใจปฏิบัติงาน

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความกล้าหาญ ที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รองลงมา การดำเนินการนำร่องให้กับผู้อื่น และความสามารถในการให้คำปรึกษา ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การแสดงออกถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่มงาน รองลงมา การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โดยยึดหลักกฎหมายและศีลธรรม และความกระตือรือร้น เอาใจใส่ไม่ปล่อยให้งานต้องค้าง ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รองลงมา การมีความจริงใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยบริสุทธิ์ใจ และการเป็นคนยุติธรรมเสมอ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีน้ำใจและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาคณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี มีประเด็นที่ ควรนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการทำงานชัดเจน ใช้แนวทางในการแก้ปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง มีการประเมินทางเลือกด้วยวิธีที่หลากหลาย วิเคราะห์ผลที่ได้จากการตัดสินใจส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคนในองค์กร บอกผลที่คาดหวังจากการตัดสินใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรศิริ บัวอุไร (2554) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดา หมั่นจง (2554) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจูงใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการมอบหมายงานสำคัญ มีสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดี มีการชมเชย จ่ายผลตอบแทนตามผลงาน มีการให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ พรศิริ บัวอุไร (2554) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ด้านการจูงใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดา หมั่นจง (2554) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญการ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการให้คำปรึกษา มีการดำเนินการนำร่องให้กับผู้อื่น ความกล้าหาญที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรศิริ บัวอุไร (2545) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ฟ่อนรำดี (2547) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปเขตภาคกลาง พบว่า ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มงานใหม่ มีความพยายามปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น พร้อมรับคำตำหนิเมื่อปฏิบัติผิดพลาด ดำเนินงานทุกอย่างให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กร นิเทศหรือให้การแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี

กระตือรือร้น เอาใจใส่ ไม่ปล่อยให้งานต้องค้าง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์โดยยึดหลักกฎหมายและศีลธรรม อุทิศเวลาเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน มีความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดควร ในเชิงศีลธรรมและคุณธรรมสอดคล้องกับแนวคิดของสมิคร ชูจะหมื่น (2554) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งสำคัญของผู้นำ ในการบริหารงานผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูง ไม่ปล่อยให้งานเสียหายหรือละเลยต่อหน้าที่ มีความพยายามทำให้เสร็จทันเวลาและทำอย่างดี มีประสิทธิภาพจะเป็นผลดีต่อองค์กรและทำให้องค์กรประสบแต่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้าต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมภาพร บุญญวิโรจน์ (2541) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ปกครองและครูโรงเรียนเทศบาล ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ผู้ปกครอง และครูสถานศึกษาเทศบาล เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล ควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

1.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษายังมีข้อบกพร่องบางอย่าง ได้แก่ การมีน้ำใจและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มีความสุภาพ อ่อนโยนยิ้มแย้ม เป็นกันเองกับผู้อื่น การรู้จักประมาณตน ไม่ถือว่าตนมีความสำคัญกว่าผู้อื่น การยกย่องความคิดของผู้อื่น การให้เกียรติและชมเชยในผลงานที่ผู้อื่นทำ การมีอารมณ์ขันและไม่มองคนในแง่ร้าย ไม่นินทาว่าร้ายและไม่หวั่นไหวต่อการกล่าวโทษจากบุคคลอื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ วุฒิกักดี (2542) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างทางเพศไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สอดคล้องกับ สุตดา หมั่นจง (2554) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ผู้ที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน จะเห็นความสำคัญและความเข้าใจที่แตกต่างกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่มีจุดมุ่งหมายในการทำงานที่เป็นจุดมุ่งหมายเดียวกัน

เพื่อความสำเร็จในการทำงาน จึงทำให้มีทัศนะ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ บรรจบ อินทร์ (2547) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการได้รับมอบหมายงานในการทำงานที่แตกต่างกัน เพื่อจุดหมายให้งานสำเร็จ ตามที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานของตนเองที่ได้รับมอบหมาย ไม่สอดคล้องกับ สมชาย พ่อนราตี (2547) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตภาคกลาง พบว่า ผู้ที่มี ตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านไม่พบความแตกต่างกัน เนื่องจากสถานศึกษาขนาดต่างกัน หน้าที่ความรับผิดชอบก็ต่างกัน แต่ในด้านอื่น ๆ การประเมิน การตรวจสอบ การทำกิจกรรมอื่น ๆ เหมือนกัน สอดคล้องกับ พรศักดิ์ จันทร์อ่อน (2543) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจ ควรมีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจ เช่น การเข้าใจสถานการณ์ การกำหนดปัญหาได้ถูกต้องชัดเจน การวิเคราะห์หาสาเหตุสำคัญ การหาวิธีแก้ที่เป็นไปได้ เลือกวิธีแก้ที่ดีที่สุด การวางแผนปฏิบัติและมีการติดตาม ประเมินผล ถ้าทำครบวงจรนี้การทำงานจะเป็นรูปธรรม มากขึ้น

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจูงใจ ระดับความคิดเห็นค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การจูงใจกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระตือรือร้นตั้งใจปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงควรอบรมพัฒนาด้านการสื่อสารการจูงใจ เพื่อให้สามารถโน้มน้าว กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ระดับความคิดเห็น ค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การแสดงออกถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ควรมีการฝึกอบรมในการนำเสนอผลงาน การสนับสนุนในการนำเสนอ ได้แก่ ยอมรับในความสามารถของแต่ละบุคคล

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ ระดับความคิดเห็น ค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติงานอย่างสมอบตันสมอบปลาย ดังนั้น ควรมีแนวทางในการฝึกฝนให้เป็นคนสมอบตันสมอบปลาย ต้องไม่เป็นคนใจร้อน ตรงต่อเวลา ทำงานซ้ำแต่มั่นคง ทำงานสม่ำเสมอแม้ว่าจะเป็นงานเล็กน้อย ทำงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ระดับความคิดเห็น ค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การมีน้ำใจและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น จึงควรจัดกิจกรรม อบรมสัมมนา ให้ทำร่วมกันเพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนความคิดให้มีน้ำใจ คอยช่วยเหลือกัน มีการปรับปรุง ฝึกการพูดจาให้เป็นพูดอย่างสร้างสรรค์ สื่อความชัดเจนตรงไปตรงมา จริ่งใจในคำพูด หัดเป็นผู้กระทำสิ่งใด ๆ ให้ผู้อื่นบ้าง

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนั้นควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับความมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงทัศนะในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราภรณ์ วุฒิกักติ. (2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ธีระ รุณเจริญ. (2545). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.
- บรรจบ อินทร์. (2547). **คุณลักษณะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ์. (2542). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: บีบีพับลิชชิง.
- ประเวศ วะสี. (2543). **ภาวะผู้นำ สภาพในสังคมไทยและวิธีการแก้ไข ในภาวะผู้นำความสำคัญต่ออนาคตไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ปัญญา แก้วเหล็ก. (2558, มกราคม 16). **ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. สัมภาษณ์.**
- พรศักดิ์ จันทร์อ่อน. (2543). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสกลนคร.**
- พรศิริ บัวอุไร. (2554). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- รุ่ง แก้วแดง. (2556). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วารุณี โพธิ์สินธุ์. (2542). **พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสนับทึบ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- สมชาย พื่อนรดี. (2547). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- สมักร ชูจะหมื่น. (2554). **คุณลักษณะประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2566). **ข้อมูลสารสนเทศ. ลพบุรี: ผู้แต่ง.**

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2566). ข้อมูลสารสนเทศ. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). รายงานผลการประเมินพฤติกรรมด้านการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2542). รายงานการวิจัยเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุดา หมั่นจง. (2554). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิญญา เวชยชัย. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อุมาพร บุญญาวิโรจน์. (2541). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Davis, K. (1972). *Human Behavior at Work: Human Relations and Organizational Behavior*. New York: Mc Graw-Hill.
- Notel, C.M. (1966). *An Introduction to School Administration: Selected Reading*. New York: McGraw-Hill.
- Stogdill, R.M. (1948). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. New York: The Free Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาดกลาง
จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

Student's Opinion towards the Leadership of Medium School
Administrators in Pathum Thani and Sa Kaeo Province

พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี,* และรัตนา สีดี**

Pongpipat Sanedee, and Rattana Seedee

Received: July 3, 2023 Revised: August 4, 2023 Accepted: August 15, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว และ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษานาดกลางในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มขนาดตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 23 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-test F-test หรือ One-way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า 1. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้วภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า 2.1 ปัจจัยด้านเพศ และปัจจัยด้านจังหวัดต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำ ด้านการชี้แนะ ด้านการสร้างความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน และ 2.2 ปัจจัยด้านสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำ ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, ภาวะการนำ, สถานศึกษานาดกลาง

* อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

Abstract

The purposes of this study were 1. to study the opinions of students towards the leadership of medium school administrators in Pathum Thani Province and Sa Kaeo Province, and 2. to compare the opinions of students toward the leadership of medium school administrators in Pathum Thani Province and Sa Kaeo Province. The sample used in this study was 400 students studying in medium-sized educational institutions in Pathum Thani and Sa Kaeo Provinces sampling by multi-stage sampling method. The 23 item questionnaire was used as a research tool. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test, or One-way ANOVA.

The study's findings showed that 1. the student's opinion towards the leadership of medium school administrators in Pathum Thani and Sa Kaeo provinces showed the overall average at a high level. 2. For a comparison of student's opinions towards the leadership of medium school administrators in Pathum Thani and Sa Kaeo provinces, it is found that 2.1 gender and factors in the difference of province affecting students' opinions towards leadership in the pathfinding, aligning, empowering and modeling are different; 2.2 factors in the difference of status affecting the opinions of students the towards leadership in the empowering and modeling are different with statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Educational Administration, Leadership, Medium School

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดและกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อบูรณาการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 32 - 35) จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคทั่วถึงและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580) นอกจากนี้ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้น เพื่อบูรณาการเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 34 - 43) นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย เป็นการเพิ่มต้นทุนทางสังคมให้แก่ประเทศ สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา โดยเน้นให้เด็กเป็นคนดีคนเก่ง มีความสุข มีคุณธรรม อาศัยการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนเกิดการบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นสหวิทยาการ เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิตความต้องการของผู้เรียน และชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด และเพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ จึงต้องมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต นอกจากนั้นในอนาคตจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีบทบาทอย่างยิ่งในระบบการศึกษาในอนาคต (ประหยัด พิมมา, 2561, หน้า 242 - 244)

จากความหลากหลายของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งขนาดของสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนลักษณะภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ทำให้พื้นที่ที่มีบริบทต่างกันอย่างมีวิธีการปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ประกอบกับภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาความแตกต่างของขนาดโรงเรียนกับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียนส่งผลต่อโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ และส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในการจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลง รวมทั้งปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น อัตราครูต่อนักเรียน และนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอน เช่น ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรม เพราะสอนไม่ตรงสาขาที่จบการศึกษา ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เนื่องจากมีภารกิจอื่น ประกอบกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด - 19 ที่เกิดขึ้นกับประชากรทั่วโลก ทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมกับผู้เรียน ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และพฤติกรรมไปในเชิงลบ มีการใช้เวลากับหน้าจอเพิ่มมากขึ้น มีเวลาในการทำกิจกรรมทางกายลดลง

และใช้เวลาในการนอนทั้งช่วงกลางวันและกลางคืนมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่บ้านเป็นระยะเวลายาวนาน ต่อเนื่องนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กเมื่อกลับมาสู่รั้วโรงเรียน (Francisco R., et al, 2020, p. 2)

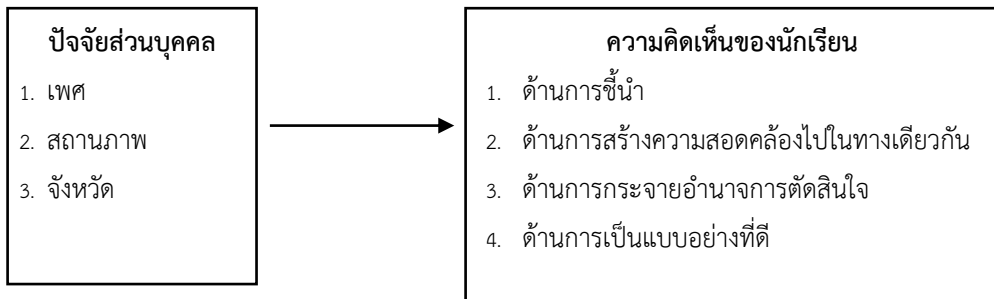
ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว เป็นเขตพื้นที่ให้บริการทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนว่าจะปรับบทบาทเป็น มหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และพัฒนาท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์แบบ โดยพยายามพัฒนาการเรียนการสอน ให้สามารถควบคู่กับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยมีแผนกลยุทธ์ ประจำปี 2560 – 2564 ที่ได้กำหนดกลยุทธ์ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การผลิตบัณฑิตโดยกระบวนการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ 2) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น 3) การพัฒนางานพันธกิจสัมพันธ์ และถ่ายทอด เผยแพร่โครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมที่นำไปสู่การต่อยอดสู่เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ และ 5) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศมีธรรมาภิบาล และที่สำคัญมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญ กับประเด็นการผลิตบัณฑิตโดยกระบวนการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาสมรรถนะ ของนักศึกษา และการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารจัดการสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ (มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566, ย่อหน้า 1 และ 2)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่ากลไกด้านภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนระบบ การศึกษาที่จะนำไปสู่การจะขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับต่างประเทศ และยกระดับศักยภาพในหลายมิติ ควบคู่กับการขยายโอกาสของประเทศในเวทีโลกเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดกลาง มีประสิทธิภาพและ สามารถสนองต่อการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จะต้องอาศัยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหาร สถานศึกษา ดังนั้น การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว จึงมีความสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะการนำของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลางในจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 8,707 คน โดยแบ่งเป็น จังหวัดปทุมธานี จำนวน 5,253 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี, 2565) และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3,454 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว, 2565, ย่อหน้า 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่มี ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 (Yamane, 1973, pp. 139 - 160) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และผู้วิจัย ใช้วิธีการสุ่มขนาดตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มขนาดตัวอย่างแบบโควตา จากสถานศึกษา ขนาดกลางในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มขนาดตัวอย่างแบบเจาะจง จากสถานศึกษาขนาดกลางในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 6 แห่ง และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 แห่ง ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มขนาดตัวอย่างแบบสะดวก โดยการเลือกสอบถามนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางทั้งหมด 9 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร, โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี, โรงเรียนปทุมธานี นันทนบุรีบำรุง, โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี, โรงเรียนบัวแก้วเกษร, โรงเรียน เจริญอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี, โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม, โรงเรียนทัพพระยาพิทยา และโรงเรียนตาพระยา ซึ่งแสดงรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน

จังหวัด	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
ปทุมธานี	โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	624	28
	โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	722	34

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน (ต่อ)

จังหวัด	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
	โรงเรียนปทุมธานี นันทมนิบำรุง	851	40
	โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	914	42
	โรงเรียนบัวแก้วเกษร	972	45
	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี	1,170	53
สระแก้ว	โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม	1,054	49
	โรงเรียนทัพพระยาพิทยา	1,063	49
	โรงเรียนตาพระยา	1,337	60
รวม		8,707	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการการณำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่ระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนระดับมากที่สุด

2.2 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบเครื่องมือว่ามีความครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ที่กำหนด จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้วิจัยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป โดยมีค่าคะแนนรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 และ 2) การทดสอบความเชื่อมั่น คือการนำเอาแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างหรือสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด โดยผู้วิจัยเลือกพื้นที่จังหวัดสระบุรี เพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ได้ค่าคะแนนความเชื่อมั่น 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ข้อมูลแบบτυτυภูมิ ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และ 2) ข้อมูลแบบปฐภูมิ ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากระบบออนไลน์ และการเก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้ง 2 จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติอนุมาน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ทำการแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ทำการหาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว โดยใช้สถิติเชิงอนุมานในการเปรียบเทียบตัวแปร โดยการวิเคราะห์หาค่า T-test และค่า F-test หรือ One-way ANOVA

ผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า 1) จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.75 กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 2) จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

ด้านการชี้แนะ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.75) และจังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงสามอันดับแรกจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) จังหวัดปทุมธานี 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อบริหารงานสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 1.35) 1.2) ผู้บริหารมีความสามารถในการนำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 1.09) และ 1.3) ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจง แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานและนิเทศการทำงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.03) 2) จังหวัดสระแก้ว 2.1) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาการศึกษา นโยบายจากกระทรวงการศึกษาธิการและกระบวนการบริหาร การศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.68) 2.2) ผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัด การศึกษาในอนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.73) และ 2.3) ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจง แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานและนิเทศการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ด้านการสร้างความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำ ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 0.90) และจังหวัด สระแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงสามอันดับแรกจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ 1) จังหวัดปทุมธานี 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยกย่อง ชมเชยและให้รางวัลแก่ครูและบุคลากร ที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = 1.06) 1.2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$, S.D. = 1.12) และ 1.3) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ความคาดหวัง ความต้องการของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.40$, S.D. = 1.24) 2) จังหวัดสระแก้ว 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความ คาดหวัง ความต้องการของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.83) 2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.69) และ 2.3) ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการปฏิบัติงาน สนับสนุน และส่งเสริมให้ครู และบุคลากรปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = 0.89) และจังหวัดสระแก้ว อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงสามอันดับแรกจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) จังหวัดปทุมธานี 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การจัดทำแผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้า หรือมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 1.15) 1.2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบอำนาจ หรือมอบหมายหน้าที่ที่สอดคล้อง

กับความสามารถของครู หรือบุคลากรทางสถานศึกษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 1.18) และ 1.3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสและมอบหมายงานครู และบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกันตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.06) 2) จังหวัดสระแก้ว 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจด้านวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงาน กิจกรรม และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.74) 2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลังการจัดทำแผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้า หรือมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.79) และ 2.3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.93) และจังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงสามอันดับแรกจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) จังหวัดปทุมธานี 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการประพฤติ ปฏิบัติตนตามข้อบังคับระเบียบ กฎหมาย และรัฐธรรมนูญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 1.16) 1.2) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 1.26) และ 1.3) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างชอบธรรม ไม่เบียดบังเวลาราชการ และปกป้องผลประโยชน์ของราชการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$, S.D. = 1.16) 2) จังหวัดสระแก้ว 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ที่ทันสมัยเพื่อการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.73) 2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.80) และ 2.3) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอุทิศตนในการทำงานแก่ครูและบุคลากรในการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงผลรวมระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

ความคิดเห็นของนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการชี้แนะ	3.74	0.81	มาก
ด้านการสร้างความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน	3.70	0.91	มาก
ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ	3.74	0.91	มาก
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	3.76	0.93	มาก
รวม	3.73	0.86	มาก

จากตาราง 2 แสดงผลรวมระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านการขึ้นนำ ($\bar{x}$ = 3.74, S.D. = 0.81) ด้านการสร้างความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 0.91) ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ($\bar{x}$ = 3.74, S.D. = 0.91) และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x}$ = 3.76, S.D. = 0.93) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.73, S.D. = 0.86)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

ความคิดเห็นของนักเรียน	ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน		
	เพศ	สถานภาพ	จังหวัด
ด้านการขึ้นนำ	0.00*	0.12	0.00*
ด้านการสร้าง ความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน	0.00*	0.21	0.00*
ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ	0.00*	0.03*	0.00*
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	0.00*	0.01*	0.00*
รวม	3.73	0.86	มาก

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05*

จากตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า 1) ปัจจัยด้านเพศต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนด้านการขึ้นนำ ด้านการสร้าง ความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน และ 3) ปัจจัยด้านจังหวัดแตกต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการขึ้นนำ ด้านการสร้าง ความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ด้านการขึ้นนำ มีประเด็นสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารงานสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการนำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจง แนะนำ

แนวทางการปฏิบัติงานและนิเทศการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาการศึกษา นโยบายจากกระทรวงการศึกษาธิการและกระบวนการบริหารการศึกษาก่อนนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการศึกษาในอนาคต อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาการศึกษา นโยบายจากกระทรวงการศึกษาธิการและกระบวนการบริหารการศึกษาก่อนนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เกตสุตา กิ่งการจร (2560) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ระบุว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ประเมินความต้องการของครูเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายทางวิชาการ รวมทั้งทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อนำมาวางแผนการพัฒนาโรงเรียนในทุกมิติ

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ด้านการสร้างความรู้สึกลดลงไปในทางเดียวกัน มีประเด็นสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยกย่อง ชมเชยและให้รางวัลแก่ครูและบุคลากรที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความคาดหวัง ความต้องการของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการทำงาน และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการปฏิบัติงาน สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วมีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความคาดหวัง ความต้องการของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ฐิตินันท์ นันทะศรี, วาโร เฟิงสวัสดิ์, และพรเทพ เสถียรนพเก้า (2563) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระบุว่า ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะ ในการทำงานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิดเพื่อให้คนพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ การให้การยกย่อง ชมเชยและให้รางวัลแก่ครูและบุคลากรที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ และมีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีประเด็นสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตราค่าจ้าง การจัดทำแผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้า หรือมีวิทยฐานะ

ที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบอำนาจ หรือมอบหมายหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถของครู หรือบุคลากรทางสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสและมอบหมายงานครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่สอดคล้องกันตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจด้านวิชาการ โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงาน กิจกรรม และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ เกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษา อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงาน กิจกรรม และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาอำพล ชัยสารี, และคณะ (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความเชื่อมั่นในตนเอง ระบุว่า ผู้นำทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน และมีกระจายอำนาจให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาถกลาง ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีประเด็นสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการประพฤติ ปฏิบัติตนตามข้อบังคับระเบียบ กฎหมาย และรัฐธรรมนูญ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างชอบธรรม ไม่เบียดบังเวลาราชการ และปกป้องผลประโยชน์ของราชการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ที่ทันสมัย เพื่อการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการอุทิศตนในการทำงานแก่ครูและบุคลากรในการศึกษา อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ที่ทันสมัย เพื่อการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ นันทกั อุสุวรรณ (2565) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความเหมาะสม ด้านคุณภาวะทางอารมณ์ ผู้บริหารมีความน่าเชื่อถือ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูในโรงเรียน น่าเกรงขาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสัมมาคารวะ เป็นนักฟังที่ดี ทำตนให้มีชีวิตชีวายิ้มแย้ม แจ่มใส และเป็นผู้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตน

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษานาถกลาง จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า 1) ปัจจัยด้านเพศต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการขึ้นนำ ด้านการสร้างภาพสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน และ 3) ปัจจัยด้านจังหวัดแตกต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียน

ด้านการชี้แนะ ด้านการสร้างความสะดวกคล่องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ, และนวรรตน์วดี ชินอัครวัฒน์ (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบุว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมแตกต่างกัน ประกอบด้วย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารงานสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาการศึกษา นโยบายจากกระทรวงการศึกษาธิการและกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้การยกย่อง ชมเชยและให้รางวัลแก่ครูและบุคลากรที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ และจะต้องมีระบบการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความคาดหวังความต้องการของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตราค่าจ้างการจัดทำแผนการกำหนดตำแหน่งเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้า หรือมีวิทยฐานะที่สูงขึ้นรวมทั้งเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงาน กิจกรรม และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการประพฤติ ปฏิบัติตนตามข้อบังคับระเบียบ กฎหมาย และรัฐธรรมนูญ รวมทั้งต้องมีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ที่ทันสมัย เพื่อการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและพัฒนาการนำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่สำคัญกับการขับเคลื่อนสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ภาคประชาชน เพื่อสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง

- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี, วาโร เฟิงส์วีสต์, และพรเทพ เสถียรนพแก้ว. (2563, ตุลาคม - ธันวาคม). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 17(79), 11-20.
- นันทัก อุสุวรรณ. (2565, ตุลาคม - ธันวาคม). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองบรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**, 7(4), 70-83.
- ประหยัด พิมมา. (2561, มกราคม - มิถุนายน). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก**, 7(1), 242-249.
- พระมหาอำพล ชัยสารี, และคณะ. (2565, สิงหาคม). ภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความเชื่อมั่นในตนเอง. **Journal of Modern Learning Development**, 7(7), 417-436.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). **เป้าประสงค์และยุทธศาสตร์**. สืบค้น สิงหาคม 7, 2566, จาก <http://www.vru.ac.th/objectives-and-strategies/>.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ, และนวัตน์วดี ชินอัครวัฒน์. (2563, พฤษภาคม). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**, 7(5), 183-198.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. (2565). **สถิติข้อมูลนักเรียน**. สืบค้น พฤษภาคม 30, 2565, จาก https://drive.google.com/file/d/1hSLVY1K1DD-CsibP02_QprbOFEufq8R/view.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ.2560**. **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580**. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 30, 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว. (2565). **ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2565**. สืบค้น พฤษภาคม 30, 2565, จาก <https://www.moesk.go.th/wp-content/uploads/2022/12/เล่มข้อมูลสารสนเทศปี-65-ลงเว็บ.pdf>.

- Francisco, R., et al. (2020). **Psychological Symptoms and Behavioral Changes in Children and Adolescents During The Early Phase of COVID-19 Quarantine in Three European Countries.** *Frontiers in Psychiatry*, 1329.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** New York: New York: Harper& Row.

การพัฒนากระบวนการสร้างความเป็นครู
ของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา*

The Development of Process to Professional Teacher
in Educational Research Development and Demonstration Institute

เกวาลิน นามพิริยกร**

Geawalin Ngampiriyakorn

Received: June 26, 2023 Revised: August 8, 2023 Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครู และพัฒนากระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี เริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับอาจารย์สาธิตในสถาบันฯ จำนวน 61 คน และต่อด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม คือ 1. หัวหน้างานนิเทศน์หรือผู้บังคับบัญชา 2 คน และ 2. อาจารย์สาธิต 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานไม่ถึง 3 ปี 5 คน และทำงานเกินกว่า 3 ปี 5 คน รวมทั้งหมด 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม 36 ข้อ สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาใช้ทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol

ผลการวิจัย พบว่า 1. อายุงาน 2. วุฒิการศึกษา 3. ใบประกอบวิชาชีพ 4. แรงจูงใจภายนอก 5. แรงจูงใจภายใน 6. การบริหารและการส่งเสริม และ 7. การติดตามและธรรมาภิบาล ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ยังพบว่า กระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันฯ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. การบัญชาการ 4. การประสานงาน และ 5. การควบคุม โดยทั้ง 5 ขั้นตอนยังมีองค์ประกอบย่อยอีก 12 อย่าง ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความเป็นครูให้กับอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

คำสำคัญ: การพัฒนาความเป็นครู, กระบวนการสร้างความเป็นครู, ความเป็นครู

* การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565

** ดร. สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purpose of this study was to investigate factors influencing teacherhood and to develop the process of creating professional teacher of The Educational Research Development and Demonstration Center. This research employed a mixed-method research starting from quantitative research using a purposive sample selection with 61 demonstration teachers in the institute. Later, in qualitative research, there were 2 groups of key informants: 1. 2 supervisors and 2. 10 demonstration teachers, 5 of whom worked for less than 3 years and 5 worked for more than 3 years, totaling 12 people. The instrument used was a 36-item questionnaire. The statistics used were Multiple regression analysis. For content analysis, Henri Fayol's POCCC theory was utilized.

The results showed that 1. years of work 2. educational qualifications 3. professional licenses 4. extrinsic motivations 5. intrinsic motivations 6. administration and promotion and 7. monitoring and good governance were not factors influencing the professional teacher with statistically significant at the 0.05 level. In addition, it was found that there are 5 steps of the professional teacher creating process of the Educational Research Development and Demonstration Institute, Srinakharinwirot University including, Step 1: Planning (P); Step 2: Organization (O); Step 3: Command (C); Step 4: Coordination (C); Step 5: Control (C). Moreover, all 5 steps contain 12 sub-components that play an important role in creating a teacherhood in the institution.

Keywords: Teacher Development, Process of Professional Teacher, Professional Teacher

บทนำ

“ครู” เป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ระบบการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของครู ให้มีสมรรถนะและมีความสามารถที่เพียงพอต่อการเป็นเสาหลักแห่งการพัฒนาประเทศ ซึ่งตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการปฏิรูประบบการศึกษาไทย ผ่านพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 1) มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารงานและการควบคุมครูวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 28) ในปัจจุบันมีการพัฒนาแนวทางมาถึง 4 ฉบับ โดยฉบับล่าสุดคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) ซึ่งมุ่งเน้น ผู้เรียน หลักสูตร และผู้สอนเป็นสำคัญ โดยมีเป้าประสงค์ที่โดดเด่นคือ กำหนดความสำคัญ บทบาททั้งครู หัวหน้า ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะครูกำหนดให้มีภารกิจหน้าที่คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะตามช่วงวัยที่สอนอย่างชัดเจน รวมถึงกำหนดการพัฒนา ระบบติดตามประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของครูบุคลากร ทั้งนี้ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ ความเป็นครูที่ไม่เพียงแต่อยู่บนใบรับรองการประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น แต่จะต้องสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของครูในการสอนอย่างมีวิชาชีพ

อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ปัจจุบันมีผู้ที่ใฝ่ฝันจะเป็นครูอยู่มากมาย ซึ่งครูจำนวนหนึ่งในประเทศไทยไม่ได้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาโดยตรง และส่วนหนึ่งนอกจากจะไม่ได้สำเร็จการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครูแล้ว ยังสอนในรายวิชาที่ไม่สอดคล้องกับความชำนาญของตนเองด้วย (โอภาส สุขหวาน, และคณะ, 2562, หน้า 60 - 72) ซึ่งนำมาสู่ปัญหาทางสังคมมากมายที่พบเจอได้ในปัจจุบัน ทั้งการที่ครูปล่อยปะละเลยการทำงาน ครูทำร้ายนักเรียนหรือแม้แต่การที่ครูคุกคามนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียนไม่ใช่สถานที่ปลอดภัยอีกต่อไป ทั้งนี้ในงานวิจัยส่วนหนึ่งกลับพบว่ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตครูมีส่วนสำคัญอย่างมากในการผลิตครูที่มีคุณลักษณะความเป็นครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างครบถ้วน (พินโย พรหมเมือง, 2562, หน้า 12 - 13) อนึ่งครูในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ถูกบรรจุในตำแหน่ง อาจารย์สาธิต ซึ่งมีความแตกต่างจากครู ซึ่งบรรจุในโรงเรียนของรัฐบาลทั้งในด้านการงานและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามในงานวิจัยส่วนหนึ่งยังพบว่า คุณลักษณะความเป็นครูของอาจารย์โรงเรียนสาธิตนั้น ยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น (ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์, นิธิดา อติภัทรนันท์, และนันทยา แสงสิน, 2560, หน้า 204 - 207) อีกทั้งอาจารย์สาธิตบางส่วน ยังขาดคุณลักษณะวิชาชีพครูเนื่องจากมิได้สำเร็จการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์มาโดยตรง จากผลการวิจัยที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่า ความเป็นครู มีความสำคัญอย่างมากต่อคุณภาพการศึกษาและผู้เรียน ทั้งด้านผลการเรียนและคุณภาพชีวิต

ดังนั้นจึงเกิดคำถามการวิจัยที่ว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา และสถาบันฯ มีกระบวนการสร้างความเป็นครูอย่างไรบ้าง เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา และสร้างกระบวนการส่งเสริมความเป็นครูให้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาระบบการสร้างความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ อาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา จำนวน 61 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง จากอาจารย์สาธิตที่เป็นประชากรทั้งหมด จำนวน 124 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1. ผู้บังคับบัญชา 2 คน และ 2. อาจารย์สาธิต 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานไม่ถึง 3 ปี 5 คน และทำงานเกินกว่า 3 ปี 5 คน รวมทั้งหมด 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผ่านการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงที่เชื่อถือได้ โดยแบบสอบถามนี้มีค่า IOC อยู่ที่ 0.96 ถือว่าใช้ได้ โดยเครื่องมือมีทั้งหมด 36 ข้อคำถาม โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะทั่วไป ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ใบประกอบวิชาชีพ ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ การบริหารและการส่งเสริม การติดตามและธรรมาภิบาล ส่วนที่ 4 ความเป็นครูในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ แนวทางการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ได้แก่ หัวหน้างานนิเทศหรือผู้บังคับบัญชา และอาจารย์สาธิต ทั้งนี้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์กลุ่ม ดำเนินการร่วมกับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และทำการจดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทุกครั้งที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน โดยแนวทางการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มอาจารย์สาธิต ประกอบด้วย 1. ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไป เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สังกัดสาขาวิชา การเป็นประจําชั้น การสอบใบประกอบวิชาชีพ 2. ข้อมูลด้านบทบาทหน้าที่ในการจัดเรียนการสอน เช่น การจัดการเรียนรู้ รูปแบบการสอน แนวทางการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน 3. ข้อมูลด้านเพื่อนร่วมงานและสังคม เช่น การแบ่งบทบาทการทำงาน ลักษณะการทำงานร่วมกัน 4. ข้อมูลด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู เช่น ทิศนะต่อจรรยาบรรณวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งบริหาร 2. ข้อมูลด้านนโยบาย เช่น การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู ข้อกำหนดและนโยบายบังคับใช้ แนวทางการพัฒนานโยบายหลักและรอง การพัฒนานโยบายสนับสนุน นโยบายเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร นโยบายเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่ชุมชน นโยบายเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนองค์กร และนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลจากบทความ หนังสือ รายงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความเป็นครู และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครู ตลอดจนการตั้งประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและครบสมบูรณ์

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์จริง โดยประสานงานขอความร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบริหารเวลาเก็บข้อมูล ขณะสัมภาษณ์ได้ทำการจดบันทึกสนาม เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้การสังเกตการณ์ รวมถึงบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ยังได้ทำการจัดหมวดหมู่ และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากสนามตามประเด็นสัมภาษณ์ โดยการทำตารางเปรียบเทียบในแต่ละประเด็นที่สัมภาษณ์ เพื่อให้เห็นความเหมือนหรือต่างของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และใช้การเลือกตัวแปรเข้าสมการแบบปกติ (Enter) โดยตัวแปรที่จะนำเข้าวิเคราะห์รูปแบบสมบูรณ์ (Full Model) ทั้งหมด 3 รูปแบบ ตามปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากร ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านองค์กร ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความเป็นครูในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้ทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (Pryor, & Taneja, 2010, p. 498 - 500) เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว โดยดำเนินการกับอาจารย์สาธิตทั้งหมด 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานไม่ถึง 3 ปี 5 คน และทำงานเกินกว่า 3 ปี 5 คน โดยกระบวนการดังกล่าวจะถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครู เพื่อส่งเสริมให้องค์กรมีครูที่มีศักยภาพสูงสุด

5. จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โครงการวิจัยเรื่องนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC 202/2565E และขณะเก็บรวบรวมข้อมูลได้คำนึงถึงความปลอดภัยและการปกป้องข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาหากไม่สบายใจหรือรู้สึกไม่ดี ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ระดับหลายตัวแปร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ รูปแบบพหุระดับ เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครู แบ่งเป็น 3 รูปแบบ รายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากรกับความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 1 คือ ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า 1. อายุงาน 2. วุฒิการศึกษา และ 3. ใบประกอบวิชาชีพ ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความเป็นครูของสถาบันฯ ไม่ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปรใด เนื่องจากตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 7.8 ($R^2 = 0.078$) (ตาราง 1)

ตาราง 1 ปัจจัยคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร				
1. อายุงาน	0.256	0.142	0.313	-
2. วุฒิการศึกษา	1.456	0.103	0.468	-
3. ใบประกอบวิชาชีพ	2.608	0.219	0.152	-
a	47.865			
$R^2 = 0.078$ $F = 1.607$ Sig of F = 0.198 $n = 61$				

รูปแบบที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านจิตวิทยากับความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 2 คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 3 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า 1. แรงจูงใจภายใน และ 2. แรงจูงใจภายนอก ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 2 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความเป็นครูของสถาบันฯ ไม่ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปรใด เนื่องจากตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 3.1 ($R^2 = 0.031$) (ตาราง 2)

ตาราง 2 ปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยด้านจิตวิทยา				
1. แรงจูงใจภายใน	0.882	0.113	0.463	-
2. แรงจูงใจภายนอก	0.415	0.087	0.572	-
a	44.724			
$R^2 = 0.031$ $F = 0.925$ Sig of F = 0.402 $n = 61$				

รูปแบบที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านองค์กรกับความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 3 คือ ปัจจัยด้านองค์กร มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 3 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า 1. การบริหารและการส่งเสริม และ 2. การติดตามและธรรมาภิบาล ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 2 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความเป็นครูของสถาบันฯ ไม่ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปรใด เนื่องจากตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 2.7 ($R^2 = 0.027$) (ตาราง 3)

ตาราง 3 ปัจจัยด้านองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยด้านองค์กร				
1. การบริหารและการส่งเสริม	-0.602	-0.084	0.627	-
2. การติดตามและธรรมาภิบาล	1.037	0.207	0.237	-
a	47.653			

$R^2 = 0.027$ F = 0.796 Sig of F = 0.456 n = 61

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันฯ

ในส่วนการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา เป็นการวิจัยในระยะที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลกับอาจารย์สาธิต 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานไม่ถึง 3 ปี 5 คน และทำงานเกินกว่า 3 ปี 5 คน และผู้บริหาร 2 คน โดยมีทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (Pryor, & Taneja, 2010) เป็นแนวทางในการศึกษา กระบวนการดังกล่าวจะถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครูเพื่อส่งเสริมให้องค์กรมีครูที่มีศักยภาพสูงสุด รายละเอียดดังนี้

1. **ขั้นที่หนึ่ง Planning (P)** เป็นขั้นที่มีเป้าหมายเพื่อวางแผนการดำเนินงานทั้งกระบวนการ ซึ่งสำคัญมากในการแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม เกิดเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรและข้อบังคับ กฎระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงการประสานงาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการสอนของอาจารย์สาธิตทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ซึ่งการวางแผนของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา สามารถจำแนกได้ 4 องค์ประกอบดังนี้

1.1 **การคัดกรอง** เป็นขั้นแรกสุดในกระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันฯ โดยเริ่มจากกระบวนการรับสมัครเข้ามาทำงาน ในตำแหน่งอาจารย์สาธิต พบว่า มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. การรับเข้าด้วยการจ้างจากเงินแผ่นดินและเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2. การรับเข้าด้วยการจ้างจากงบประมาณสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ทั้ง 2 รูปแบบมีเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับเข้าที่แตกต่างกัน

1.2 **การกำหนดภาระงาน** โดยมีการประชุมทีมบริหารเพื่อจัดสรรภาระงานให้มีความเหมาะสม และเพื่อป้องกันการงานซ้อนทับซึ่งกันและกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ภาระงานจะถูกแบ่งหน้าที่ชัดเจน แต่เมื่อสอบถามอาจารย์สาธิตในกลุ่มที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 3 ปี แล้ว พบว่า ภาระงานเป็นเพียงกรอบหรือแนวทางในการทำงานเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วอาจารย์สาธิตส่วนใหญ่ สามารถแบ่งเบาภาระงานของกันและกันให้มีความเหมาะสมได้ เช่น การแลกเปลี่ยนสอน การสลับเวร หรือแม้แต่การร่วมกันทำงานวิจัยขับเคลื่อนสถาบันฯ

1.3 **การส่งเสริมศักยภาพ** สถาบันฯ มีการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรตลอดทั้งปี เช่น โครงการอบรมการจัดทำเอกสารประกอบการสอน โครงการอบรมส่งเสริมทักษะการทำวิจัย เป็นต้น

ทั้งนี้มีการวางแผนส่งเสริมศักยภาพมีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย เนื่องด้วยการวางแผนด้านการส่งเสริม เป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์สาธิต และยังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความเป็นครูของอาจารย์ สาธิต ดังนั้นกระบวนการนี้จึงถูกรวมอยู่ในขั้นตอนของการวางแผนบริหารจัดการองค์กร

1.4 การกำกับติดตาม การกำกับติดตาม ให้ความสำคัญกับรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปี ที่ต้องทำ 2 ครั้งต่อ 1 ปี ในฐานะบุคลากร ทั้งนี้ยังมีการวางแผนการกำกับติดตาม อาจารย์สาธิตผ่านหัวหน้ากลุ่มสาขาวิชา ที่นอกจากการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ยังสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยน มุมมองและประสบการณ์การทำงานให้อาจารย์สาธิตรุ่นใหม่ได้เรียนรู้การทำงานได้

2. ขั้นที่สอง Organizing (O) ในขั้นตอนนี้เป็นการจัดองค์กร โดยการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของอาจารย์สาธิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยร่วมกันกับผู้บริหารและฝ่ายนิเทศการศึกษา ของสถาบันฯ เพื่อพัฒนาโครงสร้างองค์กร ในการลำดับการบริหารและสั่งการให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบทุกคน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง สามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การจัดสรรหน้าที่ การจัดสรรบทบาทเกิดขึ้นจากมุมมอง 2 ด้าน ได้แก่ 1. มุมมองจากผู้บริหาร พบว่า ภาระงานที่ถูกลงไว้ตั้งแต่แรกผู้บริหารได้กำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตามและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จลุล่วง อย่างไรก็ตามในหลายครั้งพบว่า อาจารย์สาธิตไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาบางประการ 2. มุมมองจากอาจารย์สาธิต พบว่า อาจารย์สาธิตจำนวนหนึ่งมองว่าภาระงานหรือ บทบาทการทำงานบางอย่างไม่สอดคล้องกับทักษะหรือความถนัดของตนเอง และไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดสรรบทบาทหน้าที่และลงมือปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ สาธิต ในขั้นตอนนี้มีการปฏิบัติอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ 1. เสียงสะท้อน ถือเป็นการสะท้อนปัญหาอย่างไม่เป็นทางการ ที่เกิดจากการจัดสรรภาระงานที่ทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม โดยเสียงสะท้อนเหล่านั้นมักมาในรูปแบบข้อสงสัย และการบอกต่อ 2. การจัดประชุมอภิปรายประจำปี ที่เปิดโอกาสให้อาจารย์สาธิตทั้งโรงเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

3. ขั้นที่สาม Commanding (C) ในขั้นนี้ให้ความสำคัญกับการบังคับบัญชา การสั่งการ การจัดลำดับ ความสำเร็จ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการของผู้บริหารแต่ละชั้นลงไปตามลำดับ เพื่อให้การทำงานของอาจารย์ สาธิตดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีโครงสร้างและระเบียบคอยควบคุม สั่งการ ควบรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ซึ่งในส่วนนี้ผู้บังคับบัญชา 2 คน จะมีบทบาทสำคัญที่สุด สามารถแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 การจัดโครงสร้างการบริหาร สำหรับสถาบันฯ แล้วการกำหนดโครงสร้างองค์กรและการบริหาร ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร โดยสถาบันฯ แบ่งอำนาจการบริหารออกเป็น 3 ส่วนงาน ได้แก่ 1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ 2. ศูนย์วิจัยพัฒนา และสาธิตการศึกษา และ 3. สำนักงาน

ผู้อำนวยการ โดยทั้ง 3 ส่วนงาน มีหัวหน้าส่วนงาน 3 คน ที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการสถาบันฯ จากนั้นลดหลั่นลงมาตามลำดับ

3.2 การสร้างระเบียบและข้อปฏิบัติ ในส่วนของระเบียบต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักมีความยึดโยงกับระเบียบของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก เพื่อให้การทำงานเป็นระบบเดียวกัน สามารถแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร ถูกกำหนดขึ้นจากภาระงานที่มหาวิทยาลัยกำหนด เป็นกฎระเบียบที่อาจารย์สาคิตทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด 2. ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เป็นจารีต ข้อกำหนดข้างต้นเป็นเหมือนวัฒนธรรมองค์กรที่ถูกถ่ายทอดและส่งต่อจากอาจารย์สาคิตรุ่นก่อน ๆ โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนซึ่งจารีตข้างต้นนี้มีความจำเป็นอย่างมากในการบริหารจัดการองค์กรให้มีความเป็นระเบียบ อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาความเป็นครูของสถาบันฯ อีกด้วย

4. ขั้นที่สี่ Coordination (C) ในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นการประสานงาน ซึ่งหัวหน้างานนิเทศการศึกษามีบทบาทมากที่สุด ในการดำเนินงานร่วมกับผู้บริหารส่วนต่าง ๆ เพื่อประสานงานนำข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดไปถ่ายทอดให้กับอาจารย์สาคิต ซึ่งถือเป็นการพัฒนาความเป็นครูให้กับอาจารย์สาคิตรุ่นใหม่ โดยสามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 การเป็นกัลยาณมิตร เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์สาคิตทั้งสถาบันฯ เนื่องจากอาจารย์สาคิตแต่ละคนถือเป็นหน่วยในระดับปัจเจกบุคคลที่มีภูมิหลัง ทัศนคติ และการแสดงออกแตกต่างกัน ดังนั้นในการทำงานร่วมกันของอาจารย์สาคิตภายใต้สถาบันฯ เดียวกัน ความมีมิตรไมตรีและการเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากทั้งระหว่างอาจารย์สาคิตด้วยกัน ระหว่างผู้บริหารด้วยกัน และระหว่างอาจารย์สาคิตกับผู้บริหาร

4.2 การสื่อสารที่ดี นอกจากการเป็นกัลยาณมิตรแล้ว ในกระบวนการพัฒนาความเป็นครูของสถาบันฯ มุ่งเน้นการสื่อสารที่ดีด้วยเช่นกัน โดยการสื่อสารที่ดีของสถาบันฯ ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1. กระชับ ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ประสานงาน หรือสั่งการ ด้วยข้อความที่กระชับไม่ยาวจนเกินไป เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านข้อความได้สะดวกมากยิ่งขึ้น 2. ชัดเจน ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ถูกต้องที่ถูกต้องมีความชัดเจนตรงประเด็นที่ต้องการจะสื่อ และ 3. เข้าใจง่าย ให้ความสำคัญกับความหมายของสารที่สื่อออกไป โดยใช้ภาษาที่สามารถเข้าใจได้โดยทุกคนในฐานะบุคลากรสายวิชาการ

5. ขั้นที่ห้า Controlling (C) ในขั้นสุดท้ายของกระบวนการ ให้ความสำคัญกับการควบคุม เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยกำกับให้การบริหารจัดการสถาบันฯ สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ โดยเฉพาะการสร้างทิศทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด สามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 การกำหนดมาตรฐาน ในกระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันฯ การกำหนดหรือสร้างมาตรฐานการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อกำหนดทิศทางการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถาบันฯ ตั้งไว้ ดังนั้นทางสถาบันฯ จึงให้ความสำคัญกับมาตรฐานงาน จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. รูปแบบหรือขั้นตอนการทำงาน 2. ระยะเวลาในการทำงาน และ 3. คุณภาพงาน

5.2 การปรับปรุงและแก้ไข เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันฯ โดยมุ่งเน้นการนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การจัดองค์กร การลำดับชั้นบัญชาการ การประสานงาน มาจนถึงการควบคุม เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องเหล่านั้น รวมถึงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งกระบวนการ เพื่อนำไปสู่การวางแผนการทำงานในปีถัดไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มี 5 ขั้นตอน โดยมีทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (Pryor, & Taneja, 2010) เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้ **ขั้นที่หนึ่ง** การวางแผน (P) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การคัดกรอง 2. การกำหนดภาระงาน 3. การส่งเสริมศักยภาพ และ 4. การกำกับติดตาม **ขั้นที่สอง** การจัดองค์กร (O) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดสรรหน้าที่ และ 2. การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน **ขั้นที่สาม** การบัญชาการ (C) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดโครงสร้างการบริหาร และ 2. ระเบียบและข้อปฏิบัติ **ขั้นที่สี่** การประสานงาน (C) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การเป็นกัลยาณมิตร และ 2. การสื่อสารที่ดี **ขั้นที่ห้า** การควบคุม (C) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การกำหนดมาตรฐาน และ 2. การปรับปรุงและแก้ไข (ภาพ 1)

ภาพ 1 กระบวนการพัฒนาความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) รูปแบบพหุระดับ เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครู 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 พบว่า 1. อายุงาน 2. วุฒิการศึกษา 3. ใบประกอบวิชาชีพ ไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา สอดคล้องกับงานของ กัญญา เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี, อภิชาติ อนุกุลเวช, และดาวประกาย ระโส (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู: เครื่องหมายรับรองคุณภาพครูจริงไหม พบว่า ความจริงแล้วใบประกอบวิชาชีพครูมีความจำเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน แต่มีครูจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ด้วยเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างคุณค่าให้กับใบประกอบวิชาชีพครู จึงเป็นเรื่องจำเป็นกว่าการมีหรือไม่มีใบประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังแตกต่างกับงานวิจัยบางส่วนที่พบว่า อายุงานและวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันของครู มีอิทธิพลต่อความเป็นครูและศักยภาพของครูในด้านต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 (สัจรัตน์ แฉ่งสุข, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, และวาโร เพ็งสวัสดิ์, 2559; พูนสิน ประคัมรินทร์, 2562; ขจร บุตรแสงโคตร, และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช, 2565)

รูปแบบที่ 2 พบว่า 1. แรงจูงใจภายใน 2. แรงจูงใจภายนอก ไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา แตกต่างกับงานวิจัยของ จันทร์มย์ ภูติอริยวัฒน์ (2560) ที่พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับจิตวิญญาณความเป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และแตกต่างกับงานของ นิรชา สีดากิจ (2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ที่พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รูปแบบที่ 3 พบว่า 1. การบริหารและการส่งเสริม 2. การติดตามและธรรมาภิบาล ไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา แตกต่างกับงานวิจัยของ เพ็ญภา สี่หาโคตร (2565) ที่พบว่า การบริการและส่งเสริมขององค์กร มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับงานของ ศุภกาญจน์ บัวทิพย์ และคณะ (2565) พบว่า ความถี่ในการติดตามผลการปฏิบัติการสอนจากอาจารย์ในเขตที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของนักศึกษาที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อสอง เพื่อพัฒนาระบบการสร้างความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ในส่วนการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา เป็นการวิจัยในระยะที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กระบวนการนี้ใช้ทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (Pryor, & Taneja, 2010) เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดังกล่าว โดยดำเนินการกับอาจารย์สาธิตทั้งหมด 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานไม่ถึง 3 ปี 5 คน และทำงานเกินกว่า 3 ปี 5 คน โดยกระบวนการดังกล่าวจะถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครู เพื่อส่งเสริมให้องค์กรมีครูที่มีศักยภาพสูงสุด รายละเอียดดังนี้

1. **ขั้นที่หนึ่ง Planning (P)** สามารถจำแนกได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การคัดกรอง 2. การกำหนดภาระงาน 3. การส่งเสริมศักยภาพ และ 4. การกำกับติดตาม สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนหนึ่งที่พบว่า การวางแผนดำเนินงานเป็นกระบวนการแรกที่สำคัญ ในการวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร ให้เป็นไปในทิศทาง

เดียวกัน มีความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพสูงสุด (สัญญา เคนาภูมิ, และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2560; มลธิดา อุบลรัตน์, 2566)

2. **ขั้นที่สอง Organizing (O)** สามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดสรรหน้าที่ 2. การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน สอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วนที่พบว่า การบริหารจัดการด้านการจัดองค์ประกอบมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการแบ่งบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรแต่ละคน ส่งผลให้กระบวนการทำงานในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผลสูงสุด (สุภาพ อามาตมูลตรี, และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2564) ทั้งยังช่วยให้เสริมสร้างสมรรถนะการทำงานร่วมกันในองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น (วินุลาศ เจริญชัย, และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2563)

3. **ขั้นที่สาม Commanding (C)** สามารถแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดโครงสร้างการบริหาร 2. การสร้างระเบียบและข้อปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วนที่พบว่า การให้ความสำคัญกับระเบียบและโครงสร้างการบริหารงานตามลำดับขั้น ส่งผลให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (อมรรัตน์ มีพัฒน์, ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, และจตุพล ยงศรี, 2566) อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้การบริหารงานกับองค์กรที่มีความซับซ้อนหลายส่วนงาน มีการทำงานในภาพรวมที่มีประสิทธิภาพ (ศุภโชค สารบุตร, 2563)

4. **ขั้นที่สี่ Coordination (C)** สามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การเป็นกัลยาณมิตร 2. การสื่อสารที่ดี สอดคล้องกับงานศึกษาบางส่วนที่พบว่า การประสานงานที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจข้อมูลชุดเดียวกัน ที่มีความถูกต้อง และชัดเจน นับเป็นการสื่อสารที่ดีและส่งผลให้การดำเนินงานภายในองค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ (ศุภวรรณ การุญญะวีร์, 2564) และงานส่วนหนึ่งยังพบว่า การพูดจาสุภาพ เหมาะสม และมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา จะส่งผลให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพสูงมากขึ้น (ชนากร ศาสตร์สกุล, 2565)

5. **ขั้นที่ห้า Controlling (C)** สามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การกำหนดมาตรฐาน 2. การปรับปรุงและแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยส่วนหนึ่งที่พบว่า การควบคุมมาตรฐานการดำเนินงานในสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านกรอบเวลาที่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนด (สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี, และสัญญา เคนาภูมิ, 2559; จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2560; กฤษณะศ จันดาอาจ, และวานิช ประเสริฐพร, 2564)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมองค์กร จากผลการวิจัยที่พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีส่วนช่วยในการสร้างความเป็นครูของอาจารย์สาธิตในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้อาจารย์รุ่นใหม่ได้เรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการเป็นครูโดยมีอาจารย์สาธิตรุ่นก่อนคอยช่วยชี้แนะ และส่งเสริม

2. ให้ความสำคัญกับระเบียบและข้อปฏิบัติ จากผลการวิจัยที่พบว่า ระเบียบและข้อปฏิบัติ มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความเป็นครูของของอาจารย์สาธิต ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะให้ความสำคัญกับระเบียบและข้อปฏิบัติของสถาบันฯ ทั้งในส่วนของความเข้มงวด และความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบการวิจัยที่พบว่า 1. อายุงาน 2. วุฒิการศึกษา 3. ใบประกอบวิชาชีพ 4. แรงจูงใจภายนอก 5. แรงจูงใจภายใน 6. การบริหารและการส่งเสริม 7. การติดตามและธรรมาภิบาล ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา และผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า 1. วัฒนธรรมองค์กร 2. ระเบียบข้อบังคับ ส่งผลต่อการถ่ายทอดความเป็นครู ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปหากต้องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา อาจจะต้องเพิ่มตัวแปร 1. วัฒนธรรมองค์กร 2. ระเบียบข้อบังคับ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะศ จันดาอาจ, และวานิช ประเสริฐพร. (2564, มิถุนายน). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐาน
อาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(6),
233 - 246.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: บริษัทสยาม
สปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กัญญกร เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี, อภิชาติ อนุกุลเวช, และดาวประกาย ระโส. (2564, มกราคม - มิถุนายน).
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู: เครื่องหมายรับรองคุณภาพครูจริงไหม ?. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*,
22(1), 236 - 245.
- ขจร บุตรแสงโคตร, และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช. (2565, มกราคม – มีนาคม). ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาด
ทางอารมณ์ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12(1), 273 - 287.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2560, ตุลาคม - ธันวาคม). มาตรฐานอาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของประเทศไทย.
วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 45(4), 293 - 309.
- จันทร์ศม์ ภูติอริวัฒน์. (2560, กันยายน - ธันวาคม). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn
University: ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 1738 - 1757.
- ชนากร ศาสตร์สกุล. (2565, กันยายน - ธันวาคม). หลักกัลยาณมิตรธรรม : หลักพุทธธรรมสำหรับภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 8(3),
179 - 192.
- นริชา สีดากิจ. (2564, ตุลาคม - ธันวาคม). อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อความเป็นครูมืออาชีพ
ในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.
วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 10(4), 97 - 105.
- ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์, นิธิดา อติภัทรนันท์, และนันทิยา แสงสิน. (2560, กันยายน - ธันวาคม). คุณลักษณะของครู
ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 5(3), 489 - 505.
- พินโย พรหมเมือง. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). ความเป็นครูของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(2), 11 - 20.
- พูนสิน ประคำมินทร์. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). สภาพการเรียนรู้วิชาความเป็นครูของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล. *วารสารวิชาการ
วิทยาลัยสันตพล*, 5(2), 201 - 212.

- เพ็ญภา สี่หาโคตร. (2565, มกราคม - กุมภาพันธ์). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (NPM) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพมุ่งพัฒนาสู่ผู้เรียนโรงเรียนเทศบาล 5 (กระต่ายไทย อนุเคราะห์). **วารสารครุศาสตร์ปัญญา**, 1(1), 17 - 28.
- มลธิดา อุบลรัตน์. (2566, มีนาคม - เมษายน). การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพ. **วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์**, 6(2), 100 - 114.
- วินุลาศ เจริญชัย, และสุธรรม ธรรมทัศนายนท์. (2563, มกราคม - มิถุนายน). รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 17(1), 102 - 108.
- สัจจรัตน์ แจ่มสุข, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, ทนงค์ศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, และวาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2559, พฤษภาคม - สิงหาคม). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 6(2), 33 - 42.
- สัญญา เคนาภูมิ, และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2560, พฤษภาคม - สิงหาคม). กรอบแนวคิดการศึกษาการวางแผนและการบริหารแผน. **วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์**, 4(2), 389 - 411.
- สุภาพ อามาตมูลตรี, และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564, กุมภาพันธ์). การจัดองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในกลุ่มโรงเรียนเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. **Journal of Roi Kaensarn Academi**, 6(2), 100 - 111.
- สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี, และสัญญา เคนาภูมิ. (2559, มกราคม - เมษายน). รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. **วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์**, 3(1), 9 - 26.
- ศุภกาญจน์ บัวทิพย์, ฮามีตะ มูสอ, และสมศักดิ์ บัวทิพย์. (2565, มกราคม - มิถุนายน). การติดตามผล การปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครูสาขาชีววิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. **วารสารเทคโนโลยีสุรนารี**, 16(1), 63 - 77.
- ศุภโชค สาระบุตร. (2563, ตุลาคม - ธันวาคม). การบริหารจัดการกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา. **วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต**, 20(4), 59 - 66.
- ศุภวรรณ การญญะวีร์. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่. **วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย**, 3(2), 75 - 82.
- อมรรัตน์ มีพัฒน์, ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, และจตุพล ยงสร. (2566, มีนาคม - เมษายน). ระบบนิเวศการบริหารสถานศึกษาเอกชน. **วารสารรัชต์ภาคย์**, 17(51), 123 - 139.
- โอภาส สุขหวาน, และคณะ. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของครูอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา**, 13(1), 107 - 121.

Pryor, M. G., & Taneja, S. (2010, September). Henri Fayol, Practitioner and Theoretician—revered and Reviled. **Journal of Management History**, 16(4), 489 – 503.
<https://doi.org/10.1108/17511341011073960>.

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
A Participative Management Model Using 4IT Child Quality Model
So As to Enhance Child Quality of Students in Ban Mi Town
Municipality Kindergarten School

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร*
Phomesak Phoemprayoon

Received: July 10, 2023 Revised: September 8, 2023 Accepted: October 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model ส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ 3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model และ 4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการประเมิน จำนวน 22 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 26 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 165 ตัวแปร 2. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน 3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพเด็กหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และ 4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, คุณภาพเด็ก, รูปแบบการบริหาร

* ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

Abstract

This research aimed 1. to study a participative management model using 4IT child quality model; 2. to develop a participative management model using 4IT child quality model to enhance child quality of students in Ban Mi Town Municipality Kindergarten School; 3. to conduct a practical test of a participative management model using 4IT child quality model, and 4. to assess a participative management model using 4IT child quality model to enhance child quality model. The population consisted of 16 teachers. The research instruments were interview 22 item assessment record form, and a 26 item questionnaire. Manual Data Collection was applied. Statistics for data analysis were frequency, percentage, and content analysis.

Research results revealed that: 1. There were 165 variables of the participative management model; 2. There were 10 components from the participative management model, comprising 1) increasing communication (I), 2) increasing confidence in the school (I), 3) increasing network partners (I), 4) increasing resource mobilization (I), 5) collaborative planning (T), 6) collaborative working (T), 7) collaborative evaluation (T), 8) collaborative improvement (T), 9) Child quality (C), and 10) bringing the results to develop with coordination from all sectors. 3. After using the participative management model, the posttest mean score of child quality was higher than the pretest mean score. 4. The participative management model achieved the highest satisfaction level, passing overall assessments and all aspects.

Keywords: Participative Management, Child Quality, Management Model

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 มาตรา 8 และหมวด 2 มาตรา 10 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าว เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แม้ว่ารัฐจะมีหน้าที่และงบประมาณในการบริหารราชการแผ่นดินก็ตาม หากให้เป็นภาระของรัฐ แต่เพียงฝ่ายเดียวการศึกษาก็คงก้าวไปได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เพราะระบบการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียวทำให้การดำเนินงานล่าช้า ปัจจุบันนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนกับความรู้สมัยใหม่อันเป็นผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 3 - 4)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมากนับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดา มารดา และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ แตกต่างเหลื่อมล้ำกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสดีกกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเลยขาดความเอาใจใส่ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, หน้า 57 - 62)

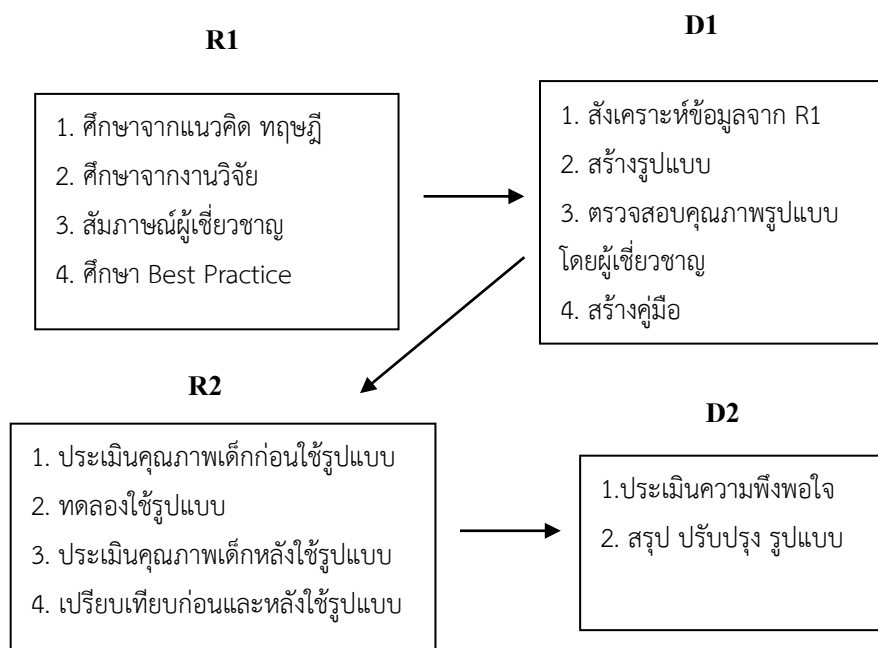
ด้วยปัญหาการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา จึงสนใจและต้องการศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality

Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ว่าควรมีรูปแบบอย่างไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนระดับชั้น อนุบาล 1 - 3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จำนวน 16 คน ปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย

ด้านเด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม	จำนวน 3 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการสมวัย	จำนวน 1 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	จำนวน 2 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ	จำนวน 3 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์	จำนวน 5 ข้อ
ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	จำนวน 4 ข้อ
ด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี	จำนวน 4 ข้อ

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1974, p. 125) เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับมาก ให้มีน้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับน้อย ให้มีน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนัก 1 คะแนน

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ซึ่งไม่ต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น เพราะเป็นแบบการประเมินจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กำหนดให้เป็นมาตรฐานคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่ต้องใช้ประเมินคุณภาพของเด็กปฐมวัยทุกโรงเรียน

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องและเหมาะสม (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูผู้สอน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1971, p. 160) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 คะแนนที่ได้จากแบบบันทึกการประเมิน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 ปี ถึงอายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562 หน้า 27 - 30) นำมาหาค่าคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามแบบบันทึกการประเมินให้คะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับดี

ค่าเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.49 หมายถึง มีความคิดเห็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ระดับต้องปรับปรุงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

4.2 คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สถิติที่ใช้คือ

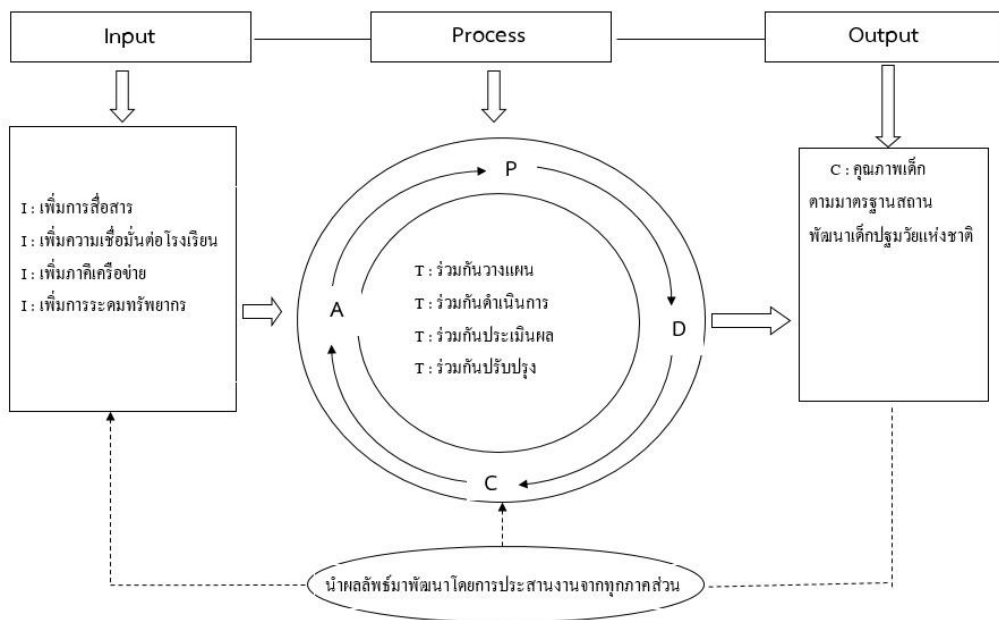
ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การค่าเฉลี่ยของประชากร และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร วิเคราะห์จากสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ โดยศึกษาจากการวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2562 จากเอกสาร 27 รายการ ได้ตัวแปรทั้งหมด 70 ตัวแปร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2561 จากงานวิจัย 13 รายการ ได้ตัวแปรทั้งหมด 58 ตัวแปร นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้ตัวแปรทั้งหมด 37 ตัวแปร รวมทั้งสิ้น 165 ตัวแปร

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ มีดังนี้ กระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้ง 165 ตัวแปร มาयर่างรูปแบบและคู่มือดำเนินการตามรูปแบบ และได้รับการตรวจสอบจากแบบยืนยันของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และได้แก้ไข ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญได้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ที่ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน ดังนี้

ภาพ 2 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า คุณภาพเด็กก่อนใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.55$) และหลังใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 2.74$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.51 โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) เด็กมีพัฒนาการสมวัย ซึ่งก่อนใช้รูปแบบระดับดี ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.55$) หลังใช้รูปแบบดีมาก ($\mu = 2.85$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.60 2) เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารก่อนใช้รูปแบบอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.21$, $\sigma = 0.55$) และหลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 2.78$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.57 และ 3) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม ซึ่งก่อนใช้รูปแบบระดับดี ($\mu = 2.20$, $\sigma = 0.55$) หลังใช้รูปแบบดีมาก ($\mu = 2.73$, $\sigma = 0.50$) เด็กมีคุณภาพสูงขึ้น 0.53 ตามลำดับ

4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma =$

0.50) ผ่านเกณฑ์ การประเมิน 3) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.50$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามลำดับ

อภิปรายผล

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สรุปได้ดังนี้

1. ผลศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยการวิเคราะห์เอกสารหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ และการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ 165 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กประกอบด้วยพหุองค์ประกอบ เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบด้วยกันหลายประการจึงจะสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2561) ได้ทำการวิจัย การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์/ชุมชนเมือง เป็นการวิจัยวิธีผสมผสาน (Mixed Methodology) ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พบว่า การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง ประกอบด้วยพหุองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญรวมทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) การบริหารอย่างมีส่วนร่วม 3) การจัดแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และ 4) การจัดการศึกษาสำหรับทุกคน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) เพิ่มการสื่อสาร 2) เพิ่มความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน 3) เพิ่มภาคีเครือข่าย 4) เพิ่มการระดมทรัพยากร 5) ร่วมกันวางแผน 6) ร่วมกันดำเนินการ 7) ร่วมกันประเมิน 8) ร่วมกันปรับปรุง 9) คุณภาพเด็ก และ 10) นำผลลัพธ์มาพัฒนาโดยการประสานงานจากทุกภาคส่วน แสดงให้เห็นว่า การบริหารอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมการกระจายอำนาจซึ่งให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้การจัดการศึกษา โดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้ากระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรและการบริหารอย่างมีส่วนร่วมสามารถส่งผลถึงคุณภาพเด็กได้โดยตรง สอดคล้องกับ อภิชัย นุชเนื่อง (2552) ศึกษาแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมให้ชุมชนร่วมพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 การรับรู้และร่วมดำเนินการพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 ความรู้ ความสามารถต่อหน้าที่ องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถในการปฏิบัติตนต่อส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 5 ความสามารถในการเข้าร่วมดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 6 ความเชื่อมั่นและความศรัทธา และ องค์ประกอบที่ 7 ประโยชน์ตอบแทนที่ควรจะได้รับ

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพเด็กหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่มีความเหมาะสมและมีประโยชน์ สามารถนำไปเป็น

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ส่งผลถึงคุณภาพเด็กได้ดี สอดคล้องกับ สมใจ ศรีเอี่ยม (2551) ได้ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราบุรี เขต 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งโดยรวมและทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้จริง ส่งผลถึงคุณภาพเด็ก สอดคล้องกับ Baksh (1995, p. 150) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและเจตคติในการทำงาน พบว่าโปรแกรมการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อค่าตอบแทน ความผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในการมีอิสระในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในงาน ความพึงพอใจในโอกาสที่จะเติบโต และความพึงพอใจหัวหน้างาน การค้นพบสิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องกับควรรนำผลการวิจัยนี้ไปกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการบริหารอย่างมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็ก เช่น การประชาสัมพันธ์, การระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน, การมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
3. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและทุกคนในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์และแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กในด้านอื่น ๆ
2. นำประเด็นปัญหาจากการวิจัยสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมคุณภาพเด็กให้มากขึ้นและต่อเนื่อง

3. ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ 4IT To Child Quality Model เพื่อส่งเสริมคุณภาพเด็กในสังกัดอื่น หรือกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นในภาพรวมที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการการศึกษา.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2561). การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2551). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อภิชัย นุชเนื่อง. (2552). รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Baksh, A. M. (1995, July). The Relationship Between Participative Management and Job Attitudes. *Dissertation Abstracts International*, 56(1), 351-A.
- Cronbach, L.J. (1971). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Likert, R. (1974). The Method of Constructing and Attitude Scale. in *Scaling* Maranell, G., (Ed.). London: Routledge.

ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด
Factors Effecting Organizational Engagement of Employees at ABC
Company Limited

เดชาวัต โพธิ์วงศ์,* ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร,** และอุทัย สวนกุล***
Dechawat Phowong, Thanasit Phoemphian, and Uthai Suankul

Received: January 22, 2024 Revised: March 7, 2024 Accepted: March 18, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ โดยการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคำถามการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารที่สร้างจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่พนักงานบริษัท ABC จำกัด เครื่องมือที่ใช้การวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.925 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ และระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด อยู่ในระดับสูง และด้านสภาพแวดล้อมองค์การมีผลต่อความผูกพันของพนักงานมากที่สุด และด้านลักษณะงาน รองลงมา ส่วนด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และด้านบุคคลและสังคมในองค์การ ไม่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยได้นำไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามแต่ละปัจจัยดังนี้ 1. ด้านสภาพแวดล้อมองค์การ จัดทำค่านิยมองค์การ 2. ด้านลักษณะงาน กำหนดอำนาจการตัดสินใจในคู่มือการทำงาน 3. ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จัดทำแผนการปรับฐานค่าจ้างของพนักงานเก่าและใหม่ 4. ด้านบุคคลและสังคม จัดทำแผนสร้างความสัมพันธ์ของพนักงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาความผูกพัน, ความผูกพันต่อองค์การ, ปัจจัยที่มีผล

* นิสิตสาขาวิชาการบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

*** อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Abstract

This research aims to study factors affecting organizational engagement of employees and to find guidelines for developing organizational engagement of employees. The research was conducted in two phases, namely phase 1 which was divided into two parts: Part 1 was qualitative Research. The researcher utilized group interviews with group of managers scrutinized from the literature review to find factors influencing organizational engagement of employee. Part 2 was quantitative research. The sample group included employees of ABC company limited. The research tool used was a questionnaire with a reliability at 0.925. Statistical use to analyze data comprised data percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation and Multiple regression to confirm factors influencing organizational engagement of employees. Phase 2 was qualitative enquiry conducted to explore guidelines for developing organizational engagement of employees.

The research findings indicates that the level of organizational engagement of employees at ABC company limited was at high level. The aspect of organization environmental had the greatest impact on organizational engagement of employees, followed by job characteristics. Factors aspect of human resource management systems and personal and social aspect within the organization did not significantly influence organizational engagement of employees. The data from the research were used as a guideline for the development of human resource management based on various factors, as follows: 1. Organizational environment: performed organizational values; 2. On job characteristics: defined decision-making authority at each level in the work manual; 3. On human resource management systems: performed plans for adjusting salary structures for both existing and new employees; 4. On personal and social aspect: performed plans for building employees' relationships.

Keywords: Engagement Development, Engagement, Affecting Factors

บทนำ

องค์การเป็นการจัดรวมบุคคลที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน ภายใต้ระเบียบและกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการบริหารงานองค์การย่อมมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ แต่การจะสร้างให้พนักงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานนั้น จะต้องมีการพัฒนาและมีสิ่งตอบแทนให้บุคลากรในองค์การเกิดความมั่นใจที่จะสามารถทำงานอยู่ได้อย่างมั่นคงปลอดภัย ผลตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม องค์การจึงมีหน้าที่สำคัญในการที่จะต้องทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดี มีความพึงพอใจจนพัฒนาเป็นความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์การในที่สุด ซึ่งความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน เป็นสิ่งที่ทุกองค์การต้องการ การที่พนักงานมีความผูกพันต่อองค์การย่อมแสดงให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของพนักงาน พนักงานไม่คิดที่จะลาออกจากองค์การ พนักงานพูดถึงองค์การในทางที่ดี พนักงานปกป้ององค์การเมื่อมีคนแสดงเจตนาไม่ดีต่อองค์การ พนักงานทุ่มเทแรงกายและแรงใจทำงานมากกว่าจากบทบาทหน้าที่ที่องค์การกำหนด เพื่อให้องค์การอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับตลาดได้ หากองค์การไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความผูกพันต่อองค์การได้ ย่อมจะส่งผลเสียต่อการทำงานในองค์การนั้นอย่างแน่นอน ความผูกพันต่อองค์การเป็นความผูกพันที่มาจากความรู้สึกต้องการผูกพันยึดติดกับองค์การ โดยการแสดงตนเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การ ยอมรับค่านิยมและเป้าหมายขององค์การ มีความทุ่มเท ความเต็มใจ และความพยายาม ยอมเสียสละเพื่อประโยชน์ขององค์การ และต้องการอยู่กับองค์การตลอดไป (อนุรักษ์ วัฒนะถาวรวงศ์, 2561, ย่อหน้า 5)

องค์การตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งว่า ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจทั้งในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การจำหน่าย การบริการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขึ้นอยู่กับพนักงานเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะคอยผูกมัดพนักงานให้ปฏิบัติงานและร่วมดำเนินงานอยู่กับองค์กรไปนาน ๆ นอกจากนี้แล้ว ความผูกพันต่อองค์การยังมีความมั่นคงกว่าพึงพอใจในงานความผูกพันต่อองค์การที่จะค่อยพัฒนาไปอย่างช้า ๆ แต่จะคงอยู่อย่างมั่นคง โดยจะทำหน้าที่คอยเป็นแรงจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงาน อุทิศตนเพื่อองค์การ แต่ในทางตรงข้ามหากว่าพนักงานเกิดความรู้สึกอึดอัดใจ ไม่สบายใจ หรือไม่พอใจในการที่ตนเองทำแล้ว พนักงานเหล่านั้นก็จะไม่มีความจงรักภักดีต่อองค์การ และไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ ส่งผลให้พนักงานเหล่านั้นลาออกจากองค์การไป (บงกช ตั้งจิรศิลป์, 2564, หน้า 57 - 58)

ปัจจุบัน บริษัท ABC จำกัด ประสบปัญหาพนักงานลาออกมีอัตราสูงในปี 2565 และต่อเนื่องถึงปี 2566 พนักงานเหล่านั้นล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับองค์การ เพราะได้ผ่านการฝึกอบรม พัฒนาเพิ่มทักษะ จนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพนักงานเหล่านั้นลาออกไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิต คุณภาพสินค้า การแข่งขันทางธุรกิจ ผลประกอบการ ตลอดจนการสูญเสียเงินลงทุนการพัฒนาพนักงานใหม่ให้มีความสามารถและศักยภาพเท่าเทียมพนักงานเดิมที่ได้ลาออกไป (ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ บริษัท ABC จำกัด, 2566)

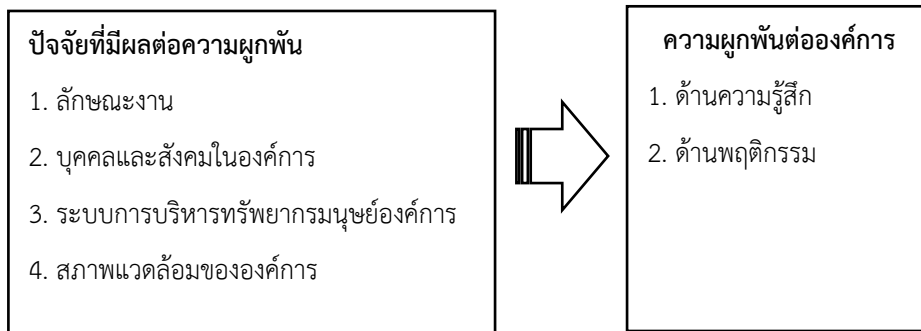
จากอัตราการลาออกของพนักงานที่สูง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด และนำผลที่ได้ไปกำหนดแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์การต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ABC จำกัด โดยได้บูรณาการมาจากแนวคิดของ เลิศชัย สุธรรมานนท์, และเกศยา โอสธานุเคราะห์ (2558, หน้า 100 - 102) ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. การดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหารองค์กร จำนวน 5 ท่าน ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ แนวคำถามในการสนทนาแบบกลุ่มที่สร้างจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสนทนาแบบกลุ่มกับผู้บริหารองค์กร จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนาแบบกลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจจัดเรียงแล้ววิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด โดยการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ซึ่งถูกสร้างมาจากการวิจัยระยะที่ 1 รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร คือ พนักงานบริษัท ABC จำกัด จำนวน 340 คน ที่ผ่านการประเมินผลผ่านการทดลองงานแล้ว

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ABC จำกัด โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, & Morgan (1970, หน้า 607) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 181 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานต่อบริษัท ABC จำกัด ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงานในปัจจุบัน และอายุงานในองค์กรที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานต่อบริษัท ABC จำกัด โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

2.2.2 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาข้อคำถามได้ผลดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด จากการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ทำให้เหลือคำถามในแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด

2.2.3 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความสมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้ (Trial) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ พนักงานบริษัท ABC จำกัด ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จำนวน 30 คน เพื่อใช้ตรวจสอบคุณภาพข้อคำถามรายข้อ และทั้งฉบับตามลักษณะแบบสอบถามที่ดี นำมาวิเคราะห์หาค่าวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient: α) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, 1951, หน้า 206 - 217) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด ดังตาราง 1 และ 2 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านลักษณะงาน	13	0.965
2. ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร	12	0.859
3. ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร	17	0.957
4. ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร	17	0.920
รวม	59	0.925

ตาราง 2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านความรู้สึก	9	0.854
2. ด้านพฤติกรรม	9	0.865
รวม	18	0.859

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, & Morgan (1970, หน้า 607) ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % เมื่อเทียบตารางพนักงานทั้งหมด จำนวน 340 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพนักงานใช้แบบสอบถาม และตอบกลับมาจำนวน 201 ฉบับ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันและผลลัพธ์ที่เกิดจากความผูกพันมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และผู้วิจัยนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้สถิติเชิงบรรยาย โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) สถิติพื้นฐาน ความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม 2) ค่าคะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้แปลความหมายของปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพัน และผลลัพธ์ที่เกิดจากความผูกพัน การแปลความหมายพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น 3) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสร้างความผูกพัน และผลลัพธ์ที่เกิดจากความผูกพัน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานซึ่งเป็นการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันขององค์กร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย โดยใช้วิธีเอ็นเทอร์ (Enter)

2. การดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด ตามผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของ

พนักงานที่มีต่อองค์กรที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากับผู้บริหารองค์กร จำนวน 5 ท่าน ประสพการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี โดยใช้แนวคำถามถึงโครงสร้าง ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยใช้การจดบันทึก ถอดความ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียง แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด มีด้วยกัน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านลักษณะงาน ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การให้อำนาจตัดสินใจ มีอิสระและคล่องตัว ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน
2. ปัจจัยด้านบุคคลและสังคมในองค์กร ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารระดับสูง บทบาทของผู้บริหารระดับต้น ความสัมพันธ์ในองค์กร
3. ปัจจัยด้านการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์องค์การ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ค่าจ้างสวัสดิการ ความก้าวหน้าในงาน การบริหารผลงาน
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์การ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ชื่อเสียงองค์การ บรรยากาศการทำงานเป็นทีม ความปลอดภัยในการทำงาน

จากการสนทนากลุ่มกับผู้บริหาร จำนวน 5 ท่าน มีความเห็นว่าความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสามารถแสดงออกมา 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้สึก ได้แก่ พนักงานแสดงออกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท มีความภาคภูมิใจในการเป็นพนักงานของบริษัท พนักงานมีทัศนคติที่ดีต่อบริษัท
2. ด้านพฤติกรรม ได้แก่ พนักงานมุ่งมั่น พยายามทำงานสำเร็จ อย่างเต็มความสามารถ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 (ค่า S.D. = 0.738) ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลระดับความหมายของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความเห็น
ด้านลักษณะงาน	4.10	0.765	มาก
ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร	4.12	0.738	มาก
ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์การ	4.18	0.786	มาก
ด้านสภาพแวดล้อมองค์การ	4.06	0.791	มาก

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรรดับความหมายของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความเห็น
ปัจจัยความผูกพันต่อการของพนักงาน	4.11	0.738	มาก

การวิเคราะห์ระดับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด ตัวแปรทั้ง 4 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อการของพนักงานต่อองค์กร (Y) มากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร (X₄) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .971 ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .966 ด้านลักษณะงาน (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .921 ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .860 ตามลำดับ ทำการตรวจสอบหาค่าสภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) โดยใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) โดยผลค่า VIF ออกมาไม่เกิน 10 (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) แสดงว่า ตัวแปรต้นที่แสดงปัจจัยในการวิจัยนี้ สามารถนำไปทำการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis ได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร (X) กับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร (Y)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y	VIF
ด้านลักษณะงาน (X ₁)	1	.925**	.824**	.910**	.966**	9.443
ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร (X ₂)		1	.885**	.892**	.921**	9.295
ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร (X ₃)			1	.865**	.860**	5.475
ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร (X ₄)				1	.971**	7.700
ความผูกพันต่อการของพนักงาน					1	

p < .01

การวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร β ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร และด้านสภาพแวดล้อมองค์กร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าการถดถอยแบบปกติด้วยวิธีเอ็นเทอร์ โดยการทดสอบหาค่า F-Test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย และความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด

ในส่วนการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านลักษณะงาน และด้านสภาพแวดล้อมองค์กร ซึ่งมีผลทางบวกกับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด โดยตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อ

ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด มากที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร และด้านลักษณะงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าน้ำหนักความสำคัญปกติเท่ากับ .525 และ .485

ทั้งนี้ตัวแปรด้านบุคคลและสังคมในองค์กร และด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีผลทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ABC จำกัด อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญปกติเท่ากับ .001 และ .009 ตามลำดับ โดยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรในครั้งนี้ สามารถแสดงออกมาในรูปสมการดังนี้ $Y = (.090) + .485X_1 + .525X_4$ จากสมการแปลความหมายได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ABC จำกัด (Y) มีคะแนน .090 โดยไม่ต้องรับรู้ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X_1) ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร (X_4) และหากปัจจัยด้านลักษณะงาน (X_1) และด้านสภาพแวดล้อมองค์กร (X_4) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ABC จำกัด เพิ่มขึ้น .485, และ .525 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัย ได้แก่ ด้านลักษณะงาน และด้านสภาพแวดล้อมองค์กร มีค่าเท่ากับ .982 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรปัจจัยทั้งหมดรวมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ABC จำกัด ได้ร้อยละ 98.2 ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร

ตัวแปร	b	SE _b	t	P_value
(Constant)	.090		2.117	.035
ด้านลักษณะงาน (X_1)	.485	.475	16.299	.001*
ด้านบุคคลและสังคมในองค์กร (X_2)	.001	.001	.024	.981
ด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร (X_3)	.009	.009	.392	.695
ด้านสภาพแวดล้อมองค์กร (X_4)	.525	.532	20.232	.001*
ff	R = .991 ^a	R ² =	.982	R ² _{adj} = .982

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด

จากการสนทนาแบบกลุ่มกับผู้บริหารขององค์กร จำนวน 5 ท่าน สรุปแนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด ดังนี้

แนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานด้านสภาพแวดล้อมองค์กร ด้วยการสร้างวัฒนธรรมองค์กร กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยฯ รวมถึงการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัย เช่น กิจกรรมปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน การประชุมแถวตอนเช้า การเดินตรวจความปลอดภัย และสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงาน

แนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานด้านลักษณะงาน องค์กรกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และอำนาจการตัดสินใจของแต่ละตำแหน่งงาน คู่มือการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทำการสื่อสารผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ การอบรม เพื่อให้พนักงานได้เข้าใจ

แนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์การนั้น องค์การมีการหาแนวทางที่จะกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปรับปรุงโครงสร้างค่าจ้างและสวัสดิการให้เหมาะสมระหว่างพนักงานกลุ่มดั้งเดิมและกลุ่มใหม่ โดยการสำรวจค่าจ้างและสวัสดิการในกลุ่มธุรกิจเดียวกันในพื้นที่และเขตเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน วางแผนการปรับค่าจ้างและสวัสดิการในระยะสั้นและระยะยาว

แนวทางการพัฒนาความผูกพันของพนักงานด้านบุคคลและสังคมในองค์การนั้น กำหนดให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับพนักงานและจัดให้เป็นแผนงานประจำปีด้วย และกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการประชุมประจำเดือน การประชุมประจำสัปดาห์ การประชุมก่อนเริ่มงานทุกวัน เพื่อให้พนักงานแต่ละระดับได้รับรู้ เข้าใจ สถานการณ์ ปัญหา และการแก้ไขป้องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด อยู่ในระดับมาก โดยแสดงออกทางด้านความรู้สึก 3 ลักษณะ ได้แก่ รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร รู้สึกภาคภูมิใจในองค์การ และเชื่อมั่นในนโยบายองค์การ และทางด้านพฤติกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ มุ่งมั่นทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถ พิจารณาจะอยู่กับองค์กร และนำเสนอองค์การในด้านดีและปกป้ององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Aon Hewitt (2013) กล่าวว่า เมื่อพนักงานมีความผูกพันต่อองค์การจะส่งผลต่อพฤติกรรมของพนักงานในองค์การ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1. การพูด (Say) พนักงานต้องพูดถึงบริษัทในสิ่งดี ๆ ปกป้ององค์การ 2. การอยู่ (Stay) พนักงานพิจารณาที่อยู่กับองค์กรอย่างยาวนาน 3. พากเพียร (Strive) พนักงานทุ่มเท แรงกายแรงใจ เพื่อองค์การอย่างเต็มที่เต็มกำลังเพื่อให้้องค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิริติกร บุญส่ง (2561) กล่าวว่า ความผูกพันของพนักงานต่อองค์การมีได้สองลักษณะคือ เป็นความรู้สึก (Feeling) นึกคิด ทศนคติ และเป็นพฤติกรรม (Behavior) ที่ดี เป็นบวกหรือเป็นคุณประโยชน์ต่องาน ผู้ร่วมงาน องค์การ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด มีทั้งสิ้น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในองค์การและปัจจัยด้านลักษณะงาน

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในองค์การมีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด มากที่สุด อาจมีสาเหตุมาจากลักษณะธุรกิจที่มือนตรายจากการทำงาน ซึ่งมีหลักเป็นวัตถุดิบหลักผ่านกระบวนการตัด ดัด เชื่อม ทำสี ประกอบชิ้นส่วน อาจทำให้เกิดอันตรายทั้งอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน เพราะพนักงานต้องทำงานอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา และพนักงานมีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจากอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติ โกวิทยา (2562) พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์การส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hay Group (2001) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานที่มีคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดและขั้นตอนการทำงาน รวมถึงความปลอดภัยในการทำงานมีผลต่อความผูกพันของพนักงาน อีกทั้งการสร้างวัฒนธรรมองค์การและการทำงานเป็นทีมมีส่วนช่วยให้พนักงานมีความมั่นใจได้ว่าทุกคนจะมีแนวทางการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ร่วมแรงร่วมใจกัน

ทำงานอย่างเต็มที่เต็มกำลังเต็มความสามารถเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งองค์กรมีชื่อทางการตลาดที่มีชื่อเสียงมายาวนาน

2. ปัจจัยด้านลักษณะงานมีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด อาจมีสาเหตุจากพนักงานส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในบริษัท ABC จำกัด เป็นพนักงานในระดับปฏิบัติการ เป็นช่างฝีมือ มีความชำนาญและทักษะที่ดี ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติงานในโรงงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ความต้องการในด้านความคล่องตัว อิสระในการทำงาน มีอำนาจในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาหน้างาน ต้องการการสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์การทำงาน สถานที่ และทรัพยากรด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยฉัตร สีเหลือง (2561) ปัจจัยสร้างความผูกพันของพนักงานนั้น ปัจจัยด้านระบบองค์กรอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมด้านบุคคลและสังคม และด้านลักษณะงาน ตามลำดับ และสอดคล้องแนวคิดของ Hay Group (2001) ที่กล่าวว่าทรัพยากรสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ หากพวกเขามีข้อมูลหรือทรัพยากรที่จำเป็นหรือได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ ก็จะส่งผลต่อการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ไม่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจมีสาเหตุมาจากพนักงานส่วนใหญ่มีอายุงาน 1-3 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับเข้ามาใหม่ในอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เหมาะสมด้วย พนักงานมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง ทำให้พนักงานไม่ได้ใส่ใจในปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องทฤษฎีของ Herzberg (1987) พบว่ามี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกของทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานโดยตรง 2. ปัจจัยบำรุงรักษา (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจไม่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นปัจจัยที่สนับสนุนแรงจูงใจในการทำงาน

ปัจจัยด้านบุคคลและสังคมในองค์การไม่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์การของบริษัท ABC จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารระดับต้นเหล่านี้มีความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ในงานมากกว่า 10 ปี มีความเป็นผู้นำ ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ การแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นประโยชน์ต่อพนักงาน และตัวอย่างในการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างหน่วยงาน มีกิจกรรมกลุ่มย่อยให้พนักงานได้มีปฏิสัมพันธ์ทำงานร่วมกันเป็นประจำ จึงทำให้พนักงานไม่ได้ใส่ใจต่อปัจจัยด้านบุคคลและสังคมในองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boenrigter (2017) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำส่งผลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการการเอาใจใส่ การให้คำแนะนำ การปรึกษา การแก้ไขปัญหา และการสร้างความสัมพันธ์ในอันดีในการทำงาน หากผู้นำมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำอาจทำให้พนักงานตัดสินใจลาออกจากองค์กรไปได้ และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Herzberg (1987) กล่าวว่า 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกของทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อการปฏิบัติงาน คือ ปัจจัยจูงใจ และ ปัจจัยบำรุงรักษา ซึ่งปัจจัยบำรุงรักษาเป็นปัจจัยที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ ไม่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นปัจจัยที่สนับสนุนแรงจูงใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรมีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด มากที่สุด โดยแนวทางการพัฒนานั้นจะต้องกำหนดค่านิยมองค์กร โดยเฉพาะในการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน สามารถปฏิบัติได้จริง เหมาะกับทิศทางขององค์กร และรักษาชื่อเสียงที่ดี แปรต้นสินค้าที่มีคุณภาพไว้ เพื่อให้พนักงานได้รู้สึกมีความมั่นคงและปลอดภัย

2. ปัจจัยด้านลักษณะงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานของบริษัท ABC จำกัด เพราะว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ เป็นช่วงที่มีความชำนาญ มีทักษะเฉพาะทาง ฉะนั้น การกำหนดอำนาจการตัดสินใจ การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงานทำให้เขามีอิสระ มีความคล่องตัวในการทำงาน จะทำให้งานนั้นสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามความต้องการของลูกค้า

3. ปัจจัยด้านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กร ถึงแม้ว่าปัจจัยจะไม่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด แต่จากการวิเคราะห์พบว่า ข้อมูลมาจากพนักงานส่วนอายุงาน 1-3 ปี เป็นส่วนมาก ซึ่งเป็นพนักงานใหม่ พวกเขาควรได้รับค่าจ้าง สวัสดิการที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอกับการใช้ชีวิตประจำวัน

4. ปัจจัยด้านบุคคลและสังคมในองค์กร ถึงแม้ว่าปัจจัยนี้จะส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรของบริษัท ABC จำกัด แต่ก็ยังต้องปรับปรุงช่องทางการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้พนักงานทุกภาคส่วนได้มีส่วนพบปะปฏิสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาเรื่องระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เพื่อขยายผลการศึกษาให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และควรศึกษาเชิงปริมาณเพิ่มเติม โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มอายุ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มพนักงานโรงงานและสำนักงาน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อระดับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กิริติกร บุญส่ง. (2561, กรกฎาคม). ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรในกลุ่มธุรกิจเฟอร์นิเจอร์. **วารสารปัญญาภิวัฒน์, 10,(ฉบับพิเศษ), 108 – 193.**
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตัดสินการพิมพ์.
- ทิพวิมล สันธสารสมบัติ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันขององค์กร กรณีศึกษา: บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธิดา โกวิทยา. (2562). การศึกษาปัจจัยที่ต่อความผูกพันและผลงานของพนักงาน: กรณีศึกษา บริษัท XYZ จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- บงกช ตั้งจิระศิลป์. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กร ความจงรักภักดีต่อองค์กร และผลการปฏิบัติงานของนักบัญชีในจังหวัดระยอง. **วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม, 3(2), 55-70.**
- ปิยฉัตร สีเหลือง. (2561). การศึกษาความผูกพันพนักงานต่อองค์กรธุรกิจดิจิทัล ทีวี ABC. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์. (2566). สถิติการลาออกของพนักงาน. บริษัท ABC จำกัด.
- เลิศชัย สุธรรมานนท์, และเกศยา ไอสถานุเคราะห์. (2558, พฤษภาคม - สิงหาคม). ตัวแบบความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร: กรณีศึกษาธุรกิจบริการรับชำระบริษัท XYZ จำกัด. **วารสารปัญญาภิวัฒน์, 7(2), 96 – 107.**
- อนรุักษ์ วัฒนะถาวรวงศ์. (2561, 26 มกราคม). ความผูกพันต่อองค์กร. สืบค้น กรกฎาคม 28, 2566, จาก <http://anuruckwatanathawornwong.blogspot.com/2018/01/organizational-commitment.html>.
- Aon Hewitt. (2013). Trends in Global Employee Engagement Report Highlights. Retrieved July 28, 2023, from http://www.aon.com/attachments/human-capitalconsulting/2013_Trends_in_Global_Employee_Engagement_Highlights.pdf.
- Boerrigter, C.M.M. (2017). **Leadership and Employee Engagement in Organizations: An Analysis on Correlation.** Master Thesis What Makes Employees Highly Engaged and Performing? Leaders' Emotional Intelligence, Service Climate and Psychological Capital. Retrieved September 22, 2023, from https://essay.utwente.nl/71786/1/Boerrigter_BA_BMS.pdf.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological Testing** (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Hay Group Inc. (2001). Engage Employee and Boost Performance. Retrieved September 22, 2023, from http://www.haygroup.com/.../engaged_performance_12040.

Herzberg, F. (1997). One More Time: How Do You Motivate Employees?. **Harvard Business Review, Reprint 87507**, 1 – 13. Retrieved September 22, 2023, from https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4551684/mod_resource/content/1/1.%20Herzberg_One%20More%20Time%20How%20to%20Motivate%20Employees%20%281%29.pdf.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement, 30(3)**, 607 – 610.

Maslow, A.H. (1943, July – August). A Theory of Human Motivation. **Psychology Review, 50(4)**, 370 - 396.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

ภาสกร กรุงทวี

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความสนใจทางวิชาการ

ภาษาไทย, ภาษาศาสตร์

E-mail:

krungtaweepassakorn@gmail.com

สุเทวี คงคุณ

หน่วยงานสังกัด

อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ความสนใจทางวิชาการ

รัฐศาสตร์

E-mail:

sutewee.k@outlook.com

สุนทรี สุวรรณรงค์

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

รัฐประศาสนศาสตร์

E-mail:

andanant@gmail.com

ซูเฟิน ลู

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

suphie1986@gmail.com

สุมิตรา สุขเกษม

หน่วยงานสังกัด

ครู คศ.3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

oon2522sumitra@hotmail.com

กัลยา บุญเฟื่อง

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

6433200036@bkkthon.ac.th

ปนัดดา พาณิขพันธ์

หน่วยงานสังกัด

สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

2543peerapat@gmail.com

ธัญญรัตน์ ศรีขำ

หน่วยงานสังกัด

ครู คศ.3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโคกสำโรง

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

tanyasrikham@gmail.com

วินัย สมมิตร

หน่วยงานสังกัด

นักวิชาการอิสระ อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

ap_pra2009@hotmail.com

พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี

หน่วยงานสังกัด

อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

pongpipat@vru.ac.th

เกวลิณ งามพิริยกร

หน่วยงานสังกัด

ดร. สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน

E-mail:

geawalinngampiriyakorn@gmail.com

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร

หน่วยงาน/สังกัด

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองบ้านหมี่

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

auycome@gmail.com

เดชาวัต โพธิ์วงศ์

หน่วยงาน/สังกัด

นิสิตสาขาวิชาการบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ความสนใจทางวิชาการ

การบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ

E-mail:

phowongd@gmail.com

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถนนราชมรรคา ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้ใหม่เป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้พิมพ์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพบทความ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความผู้พิจารณาบทความจะไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้พิมพ์บทความ และผู้พิมพ์จะไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review) ทั้งนี้บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีผลการประเมิน "ผ่าน" จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ใน 3 ท่าน

หมายเหตุ หากเกิดปัญหาหรือข้อขัดแย้งใด ๆ ในบทความการตัดสินใจของกองบรรณาธิการวารสารถือเป็นที่สุด

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จะต้องผ่านการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้ายและด้านขวากับด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้าบทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์สัน โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250 – 300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3 - 6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี

ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

***ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)**

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย 250 - 300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 – 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อ ๆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

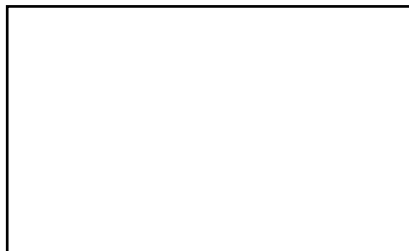
(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)

หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือ ผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 0-3642-7485 – 93 ต่อ 40012 โทรสาร 0-3641-1150
Email: husocjo@gmail.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล▽รัตนกร▽(2540,√หน้า▽105)

Watson▽(1992,√p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้ตัวย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้ตัวย่อ pp.

(Jensen,▽1991,√p.8)

(Jensen,▽1991,√pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คั่นคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์/รัตนกร, /ชุตินา/สัจจันท์, /และมารศรี/ศิริรักษ์, /2539, /หน้า/75)
(William, /Kates, /&/Devies, /1995, /p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล/บุญชู, /และคนอื่น ๆ, /2539, /หน้า 37)
(Heggs, /et/val., /1999, /pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์/ปราโมช, /2528, /หน้า/17)
(คุณหญิงแม้นมาส/ชลิต, /2521, /หน้า/53)
(พระธรรมปิฎก/ (ป.อ. ปยุตโต), /2540, /หน้า/70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, /2548, /หน้า/77)
(Organization Management, /2011, /pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์/รัตนกร, /2539, /หน้า/37; /มารศรี/ศิริรักษ์, /2552, /หน้า/75; /เยาวภา/โตทรัพย์, /2554, /หน้า/2)
(Heggs, /1999, /p.7; /Kates, /&/Devies, /2004, /pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่ง เป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ชิดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- บุคคลสามัญชน >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- ชาวต่างประเทศ >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น

(First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์ >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับ นามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

ศีกฤทธิ์วปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- สถาบัน >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็นบรรณาธิการ ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์วสุณิชัย.ว(บก.).

เอี่ยมพรสกุลแก้ว, วและวสุนธราวทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford,วGeorgeวS.ว(Ed.).

Jordan,วRobertsวJ,ว&วPeter,วTaylor,วA.ว(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) โดยพิมพ์ชิดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
 √√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิดล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่น ๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน

การศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

_____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. **กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.**

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์).✓สถานที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม
จิรวณิชกุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม
จิรวณิชกุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อวารสาร,✓ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่สุดพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. เนชั่นสุดสัปดาห์, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources &
Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, เดือน/วัน/ปี). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. มติชน, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). ไทยนิวส์, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโสมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโสมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ

ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อรายงานการวิจัย√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมุล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมุล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ขาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิบตีกรรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อเรื่อง.√สืบค้น√เดือน√วันที่,√ปี,√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**. Retrieved

September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อบทความ.√ชื่อวารสาร,√ปีที่(ฉบับที่), หน้า.√สืบค้น√เดือน√วันที่,√ปี,
√√√√√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ

ใจความ สำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบ

SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. **วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย**

รามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564, จาก <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru>

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ใน/ ชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี/ (หน้า)./ สถานที่พิมพ์:/
// // // // // สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงานเพื่อการ
ส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรม
สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ เอกสารเสนอต่อที่ประชุม/ ครั้งที่/ วันที่/ สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540, ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). FAST (Faceted application of subject
terminology): A simplified LCSH-based vocabulary. Paper presented at World Library
and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003,
Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่นำแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สันตุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. *Library Resources & Technical Service*, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/ตอนที่/หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

จริยธรรมการวิจัย

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน

1. ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์ หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) ที่มีลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยจน แสดงถึงการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้ ควรมีการอ้างอิงทฤษฎีหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้

2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งอื่นใดมาก่อน บทความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตก่อน ขอความรู้ใด ๆ ตลอดจนข้อคิดเห็นใด ๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต้องกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบ ประเมินบทความ (Peer Review) และพร้อมให้การชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับบัพไว้

2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Catch ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันที ขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

5. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่น ๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่า บทความที่ส่งเข้ามายังวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง โดยสามารถศึกษาได้ที่ “คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง”
3. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงค์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
4. ผู้นิพนธ์ต้องมีชื่อของตนเอง และผู้นิพนธ์ร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่าง ๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้อง ทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
6. เมื่อผู้นิพนธ์ได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนใดส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด
4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว
5. กรณีผู้ประเมินพบว่า บทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที ด้วยการเลือกข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการวิจารณ์ว่า “ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ” และระบุเหตุผลมาในช่อง “คำแนะนำอื่น ๆ”

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
พิสูจน์อักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ชิน เพ็ญพิงสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี เรืองวุฒิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์ชญาณต์ม บุษพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ ดร.นิธิญา ใจเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เหรียญกอบบรรณาธิการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

เลขานุการวารสาร: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียาญจน์ ใจสอาด และอาจารย์ณฤทธิ ประจงแต่ง สวณลิขสิทธิ์ภาพปก

บทความทุกบทความได้รับการตรวจสอบถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความ
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบของ
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้อง
เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์วารสารอื่นๆ
กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา